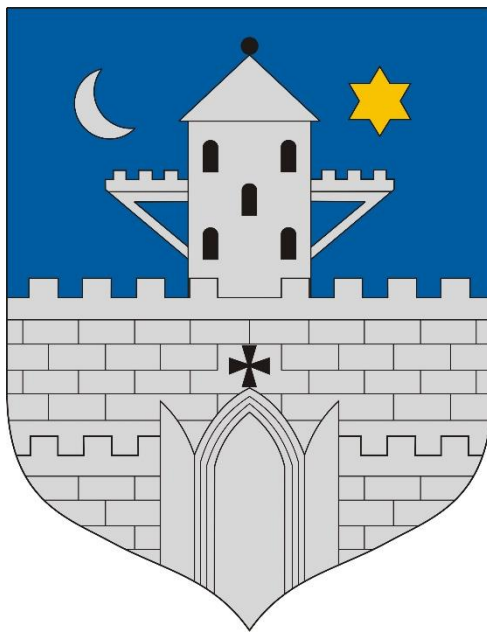

SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJÁNAK
FELÜLVIZSGÁLATA
2023.

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés.....	3
II. Helyzetelemzés.....	4
II./1. Népeség, demográfiai adatok.....	4
II./2. Szociális ellátások rendszere.....	5
II./2./1. Pénzbeli és természetbeni ellátások.....	6
II./2./2. A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások.....	6
II./2./3. A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény, gyermekek napközbeni ellátása.....	39
II./2./4. A Szombathelyi Egyházmegyei Karitás által nyújtott közösségi pszichiátriai és szenvedélybeteg ellátások.....	44
II./2./5. Fogytékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. által nyújtott fogytékkal élőket és hajléktalanokat érintő ellátások.....	48
III. Infrastrukturális fejlesztések, pályázatok szociálpolitikai hatásai.....	58
IV. Idősügy, időspolitika.....	61
V. Lakáshelyzet, lakáspolitikai.....	63
VI. Új ellátási formák és intézkedések.....	64
VII. Szociális jövőkép, fejlesztési irányok.....	65
VIII. Záradék.....	70

I. BEVEZETÉS

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 392/2003. (XI.27.) Közgyűlési határozatával fogadta el a város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióját (a továbbiakban: Koncepció), melynek utolsó felülvizsgálatára 2021. évben került sor. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: SzCsM rendelet) 111/A. § (5) bekezdés alapján a Koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja. Az utolsó felülvizsgálat időpontjára tekintettel 2023. évben ismét esedékessé vált a Koncepció felülvizsgálata.

A szolgáltatástervezési koncepció céljai, alapelvek:

- **adekvát szociális szolgáltatások:** a szolgáltatások rendszerét a helyi társadalom változó igényeinek, szociális szükségleteinek figyelembevételével kell alakítani;
- **rendszerszemléletű szociális munka:** a felmerülő problémákat komplex módon kell kezelni, mely csak az egyes ellátási típusok és szintek egymásra épülésével valósulhat meg;
- **alternatív szociális szolgáltatások:** a szolgáltatások kínálatánál a választhatóságot biztosítani kell;
- **közösségi szociális munka:** erősíteni szükséges a civil szervezetek részvételét az ellátások biztosításában.

Az SzCsM rendelet 111/A. § (4) bekezdés alapján a Koncepció felülvizsgálata az érintett intézményvezetők véleményének figyelembevételével, valamint az intézmények szakmai beszámolóiban közölt adatok felhasználásával történt.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) a korábbi évek szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálatai alapján, valamint, a 2022/2023. szolgáltatási években bekövetkezett energiaválság következtében, kiemelten fontosnak tartja az Szt.-ben nevesített pénzügyi, természetbeni, valamint az alap- és szakosított szociális ellátások megfelelő színvonalon történő biztosítását.

Az energiaárak drasztikus növekedése, az egyre magasabb infláció és fogyasztói árak, jelentős mértékben növelték az egyes háztartások kiadásait, veszélybe sodorva a családok pénzügyi egyensúlyát. A szombathelyi lakosok szociális biztonságának előmozdítása, az anyagi terhek mérséklése érdekében az Önkormányzat a pénzügyi támogatások rendszerét olyan természetbeni támogatási formákkal (gázártámogatás és villamosenergia támogatás) egészítette ki, amelyek célzottan az energiaárak emelkedésével jelentkező többletkiadásokhoz nyújtanak hatékony segítséget a családok számára. 2023. július 1. napjától a pénzügyi támogatások rendszere egy olyan természetbeni támogatási formával (piaci vásárlási utalvány) került kiegészítésre, amely célzottan az alapvető szükségletek kielégítését szolgálja, és ezzel együtt gazdaságvédő szerepet is betölt.

A pénzügyi és természetbeni támogatási formák széles körén túlmenően az Önkormányzat a rászorulóknak szociális biztonságának növelése érdekében a rendszerszemléletű szociális munka eszközeivel olyan intézményrendszer fenntartására és működtetésére törekszik, mely képes az egyének, családok, csoportok, és helyi közösségek szükségleteire adekvát válaszokat adni, és képes a változó társadalmi igények tükrében a szolgáltatások bővítésére is. A szociális ellátórendszer hatékony működtetése céljából az Önkormányzat kölcsönös partneri viszonyt alakított ki a helyi intézményekkel (oktatás, egészségügy, kultúra, gazdálkodó szervezetek etc.), az önszerveződő civil szektor széles körének bevonása mellett, úgymint a for-profit, és nonprofit szféra tagjait. Az aktív és szoros együttműködés

teszi lehetővé azt, hogy az Önkormányzat, valamint az informális szektor tagjai a közösségi szociális munka eszközeivel minél szélesebb körben legyenek képesek kielégíteni az újonnan jelentkező szükségleteket. Az Önkormányzat a szakmai együttműködés növelése érdekében Önkéntes Stratégiát és Konceptiót fogadott el, melynek célja az önkéntes munkavégzésbe bevonható személyi és tárgyi erőforrások feltérképezése, a potenciális önkéntes segítők állományáról adatbázis kialakítása és az önkéntes munkavégzés szervezése, koordinálása.

Az Önkormányzat legfontosabb célja a szociális jogok biztosításán keresztül minden rászoruló számára az abszolút szociális biztonság megteremtése. Az alapvető szükséglet szinteket Abraham Maslow pszichológusnak az 1950-es években kidolgozott szükséglet elmélete is nevesíti:

- **fiziológiai szükségletek** (az egyén elsődleges mozgatórugói, úgymint táplálkozás, ruházkodás, lakhatási lehetőségek etc.)
- **biztonság iránti szükségletek** (meglévő élethelyzet, életszínvonal megtartása krízishelyzetek bekövetkeztekor sikeres megküzdési stratégiák)
- **közösségi igények, szociális szükségletek** (család, munkahely, interperszonális kapcsolatok)

A hátrányos helyzet csökkentése érdekében az Önkormányzat az alábbi stratégiai célokat, szociálpolitikai értékeket fogalmazza meg a jövőre vonatkozóan:

- **biztonság, igazságosság:** abszolút biztonság megteremtése és relatív biztonság növelése a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításával és az aktív korú, de inaktív társadalmi csoportok munkaerő-piaci integrációjával,
- **tolerancia, esély)egyenlőség:** a marginalizált társadalmi csoportok széles körének bevonása a szociális ellátórendszer intézményei által nyújtott preventív és korrektív típusú ellátások rendszerébe,
- **szabadság:** mikroszinten segítséget nyújtani az egyéneknek és családoknak, hogy megküzdési stratégiáik fejlesztése által képesek legyenek felkészülni a váratlan élethelyzetekre,
- **szolidaritás:** mezoszinten a kistérségi, és regionális szerepkör erősítése, a szervezetekkel és intézményekkel történő együttműködés megtartása és erősítése, a közösségi szociális munka eszközeivel az egyén társadalmi részvételének ösztönzése.

A Konceptió készítése során felhasználásra kerültek a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH), a város szociális, illetve a rendszer szerves részét alkotó, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) hatálya alá tartozó gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújtó intézményei által rendelkezésre bocsátott adatok.

II. HELYZETELEMZÉS

II./1. Népesség, demográfiai adatok

A KSH adatai szerint Szombathelyen 2023. júniusában 73931 fő élt. Az előző évi adatokhoz viszonyítva (2022. év 74.623 fő) ez 0,9%-os mértékű népességcsökkenést jelent. Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy Szombathely városban a 0-18 éves korcsoportba tartozó gyermekek és fiatalok száma kismértékben csökkent (0,6%-kal), a 19-65 éves aktív korúak száma szintén csökkenést mutat (1,5%-kal), ezzel szemben a 65 év felettiek aránya növekedett (0,2%-kal).

Életkor szerinti megoszlás Szombathely Megyei Jogú Város

Életkori csoportok: (év)	Lakosságszám 2022.01.01-i állapot (fő)	Lakosságszám 2023.07.01-i állapot (fő)	Változás Bázis: 2022. évi adatok (%)
0-18	12621	12543	-0,6
19-64	44692	44043	-1,5
65 év feletti	17310	17345	+0,2
Összesen:	74623	73931	-0,9

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján

A város és a vármegye lakosságának több éve tartó, folyamatos előregedése, mint tendencia, a jövőben is erőteljesen folytatódni fog. Nincs jele annak, hogy az öregedési index emelkedése lassulna, ennek pedig egyenes arányú következménye, hogy néhány évtized múlva az idősek a város lakosságának negyedét fogják kitenni, ugyanakkor a gyermekkorúak csupán a népesség egytizedét. Az idősödő társadalom folyamatos kihívás elé állítja az időseket ellátó egészségügyi és szociális intézményrendszer tagjait a városban.

II./2. Szociális ellátások rendszere

A szociálpolitika olyan többszereplős intézményrendszer, melynek célja a szociálisan rászorulóknak szükségleteinek kielégítése, oly módon, hogy választ ad a nem piaci alapon jelentkező szükségletekre is. Ezen szükségletek kielégítése során legfontosabb annak tisztázása, hogy az újonnan jelentkező szociális probléma megoldása kinek a felelőssége. A felelősség vállalásának kérdése megjelenik az egyén, a család, és a társadalom szintjén is. A felelősség megosztásán túlmenően fontos kérdés az egyes szociálpolitikai ellátások formájának és mértékének a meghatározása, azaz egy ellátórendszer működése nem lehet pazarló, ugyanakkor a lehető legkisebb mértékre kell csökkenteni az ellátásból kizszorulókat. Egy adott ellátási forma irányulhat az abszolút biztonság megteremtésére, azaz a társadalom minden tagja számára garantál egy alapvető létbiztonságot, létminimumot, olyan szociális védőhálót, amely biztosítja az egyén alapvető szükségleteinek kielégítését. A fejlettebb szociálpolitikai rendszerek esetében azonban az intervenció iránya és mértéke már olyan fokú, hogy az alapszükségleteken túl megpróbál az egyén számára váratlan élethelyzetek bekövetkezése esetén (pl: munkanélküliség, válás, egészségromlás, környezeti hatások, pandémiás jelenségek, energiaár emelkedés etc.) is védelmet nyújtani, abból a célból, hogy korábbi életszínvonalát a krízishelyzetbe került egyén, vagy család sikerrel megőrizze.

A fentiek alapján az Önkormányzat komplex, a mindenkor jelentkező szociális problémákra hatékony válaszokat adó támogatási és segélyezési rendszert tart fenn. 2015. márciustól módosultak az Szt. rendelkezései a szociális ellátásokra vonatkozóan. A felelősség tekintetében letisztultak a kompetenciák az állami és önkormányzati segélyezési típusú ellátások nyújtása tekintetében. A rendkívüli élethelyzetek kezelésére létrejött az ún. települési támogatás. Az ellátásokat tekintve az önkormányzatok döntési mozgástere javult a tekintetben, hogy a törvény által meghatározott kötelező szociális ellátásokon túl milyen egyéb ellátásokat nyújtanak a helyi lakosság számára.

Minden egyes ellátástípusra igazak az alábbiak:

- az ellátórendszernek átláthatónak és igazságosnak kell lennie,
- legyen költséghatékony, ne legyen pazarló,
- képes legyen egyéni szociális szükségletekre is választ adni, legyen rugalmas,
- legyen gyors, ezáltal megakadályozva a probléma spirálok kialakulását.

II./2./1. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

Az Önkormányzat jövedelem és vagyonvizsgálathoz kötött diszkrecionális típusú ellátásokat nyújt a segélyezési típusú ellátásokat igénylő lakosok számára. Az ilyen típusú ellátások előnyei, hogy képesek egyéni, speciális élethelyzetekre adekvát válaszokat adni, szükség esetén méltányosságot gyakorolni a kérelmező ügyében. A rendszer átláthatóbb, a szükséges finanszírozás mértéke kiszámíthatóbb, mivel kizárólag a szükséges jogszabályi feltételek fennállása esetén adható támogatás.

Rendszeres települési támogatások:

- lakhatáshoz kapcsolódó kiadások viseléséhez nyújtott lakhatáshoz kapcsolódó ellátások (fűtési támogatás, lakbértámogatás, nem önkormányzati tulajdonban lévő lakásban lakók bérleti díj támogatása, villamosenergia támogatás),
- lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott támogatás (adósságcsökkentési szolgáltatás),
- gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz kiadások viseléséhez nyújtott támogatás.

Rendkívüli települési támogatások:

- átmeneti támogatás,
- rendkívüli szociális krízishelyzetre tekintettel nyújtott támogatás,
- temetési támogatás,
- piaci vásárlási utalvány (2023. július 1. napjától).

Az önkormányzat által 2022. évben mindösszesen 2772 fő részesült rendszeres és rendkívüli települési támogatásban. (Közülük albérleti díj támogatásban részesült 230 fő, lakbér támogatásban részesült a SZOVA NZrt. adatközlése alapján 712 fő).

II./2./2. A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások

Ékeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorulóknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik számára tartósan vagy átmenti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

2022. évben közbeszerzési eljárás lefolytatására került sor a szolgáltatás biztosítására, melynek eredményeképpen a nyertes korábbi szolgáltatóval, a JustFood Kft-vel történt szerződéskötés. Az előző évek gyakorlata szerint normál, diabetikus és könnyű-vegyes étrendből lehet választani. 2022-ben összesen 214.163 adag étel került kiszolgálásra, mely az előző évekhez képest emelkedést mutatott. 136.214 adagot házhozszállítással (708 fő), 29.448 adagot az idősek klubjaiban fogyasztottak el az igénybe vevők (238 fő), 48.501 adagért pedig a város öt különböző pontján található ételosztó helyre mentek el a rászorulóknak (244 fő). Az étkeztetést házhozszállítással igénylők, és az idősek nappali ellátását biztosító szakmai egységekben étkezők száma emelkedett az előző évekhez képest. Az igénybe vevők számának emelkedése különösen az élelmiszerárak emelkedésekor volt megfigyelhető. A piaci szolgáltatók az élelmiszerek és üzemanyagok árának emelkedése miatt árat emeltek, ezért többen, akik korábban tőlük vásárolták az ebédet, a továbbiakban az intézménytől igényelték a szolgáltatást. Az előző évhez hasonlóan csökkent azon igénybe vevők száma és az általuk elfogyasztott ételadag mennyisége, akik maguk mentek el az ebédért az ételosztó helyekre. Ez a tendencia az igénybe vevők romló egészségi állapotával magyarázható.

Jól megfigyelhető az infláció hatása az igénybevétel mértékére a következő táblázat szerint:

Étkeztetés adagszámainak alakulása a 2022. évben

2022. év	Havi ételadag összesen	Változás mértéke (%)
I. hó	16.783	-
II. hó	15.826	- 5,70
III. hó	17.709	+ 11,90
IV. hó	17.015	- 3,92
V. hó	17.959	+ 5,55
VI. hó	17.693	- 1,48
VII. hó	18.190	+ 2,81
VIII. hó	18.381	+ 1,05
IX. hó	17.873	- 2,76
X. hó	18.753	+ 4,92
XI. hó	18.883	+ 0,69
XII. hó	19.098	+ 1,14
Összesen:	214.163	-

Étkeztetés adagszámainak alakulása az elmúlt 5 évben

Év	Ételadag összesen	Változás mértéke (%)
2018.	173.103	-
2019.	177.235	+ 2,39
2020.	199.500	+ 12,56
2021.	199.472	- 0,02
2022.	214.163	+ 7,36

2022. január és december hónapok között az emelkedés mértéke 13,79% volt.

Az ellátásban részesülők 2022. évi induló létszáma:	816 fő
Tárgyévben felvettek száma:	374 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	1.190 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	309 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	881 fő

Az ellátotti létszám tekintetében is megfigyelhető az emelkedés, mely a megelőző évihez (2021-hez) képest 12%-os mértékű volt. A megszűnések oka tekintetében az elhalálozás szerepelt jelentősen magas számban (29,77%). Az igénybe vevők életkor szerinti megoszlása az elmúlt évekhez hasonlóan alakult. A legnagyobb számban a 75 év feletti idős korosztály képviseltette magát (50,92%), közülük a 80-89 évesek száma emelkedett jelentősen. A férfi női arány az előző évekhez hasonlóan alakult, 70 éves kor felett egyértelmű a női igénybe vevőknek magasabb aránya.

A 18 év alatti igénybe vevők számának csökkenése évről évre folytatódik, ők óvodás, illetve iskolás korúak és jellemzően a hétvégékre és tanszünetekre igényelték a szolgáltatást. A hét többi napján köznevelési intézményekben volt biztosított számukra az étkezés. A tanszüneti munkanapokon a jogszabály által meghatározott rászorult kör térítésmentesen vehette igénybe az étkeztetést, a hétvégi meleg ebédet pedig többségüknél a család biztosította.

A rendszeres pénzbeli ellátással nem rendelkezők száma 2022-ben 29 fő volt, 2020-ban 30 fő, 2021-ben pedig szintén 29 fő volt ellátatlan az igénybe vevők közül. Az aktív korú, munkahellyel rendelkező étkezők számában jelentős változás nem történt, - bár számuk évről évre emelkedik - 2020-ban 32 fő, 2021-ben 39 fő, 2022-ben pedig 45 fő munkajövedelem mellett igényelte a szolgáltatást. Közülük

többben részmunkaidőben foglalkoztatottak, védett munkahelyen dolgozók, illetve olyan alacsony munkajövedelemmel rendelkezők, akik a kiadásuk kifizetése után más módon nem tudták megoldani a napi egyszeri meleg étkezésüket.

Menekültek, menedékesek étkeztetése

A háború miatt Ukrajnából menekült személyek és családok étkeztetését szombathelyi tartózkodásuk időtartama alatt az Intézmény biztosította. 2022. március 7-től 2022. december 31-ig összesen 343 fő részére 6.786 adag étel került kiszállításra.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás keretében az igénybe vevők számára saját lakókörnyezetükben kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges segítséget. Ennek keretében azok a személyek igényelnek gondoskodást, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, egyedül élnek, vagy családtagjaik, hozzátartozóik nem képesek róluk gondoskodni.

2016. január 1-től jogszabályváltozás miatt a házi segítségnyújtáson belül kétfajta tevékenység került elkülönítésre: a szociális segítség és a személyi gondozás.

Szociális segítség keretében biztosítani kell

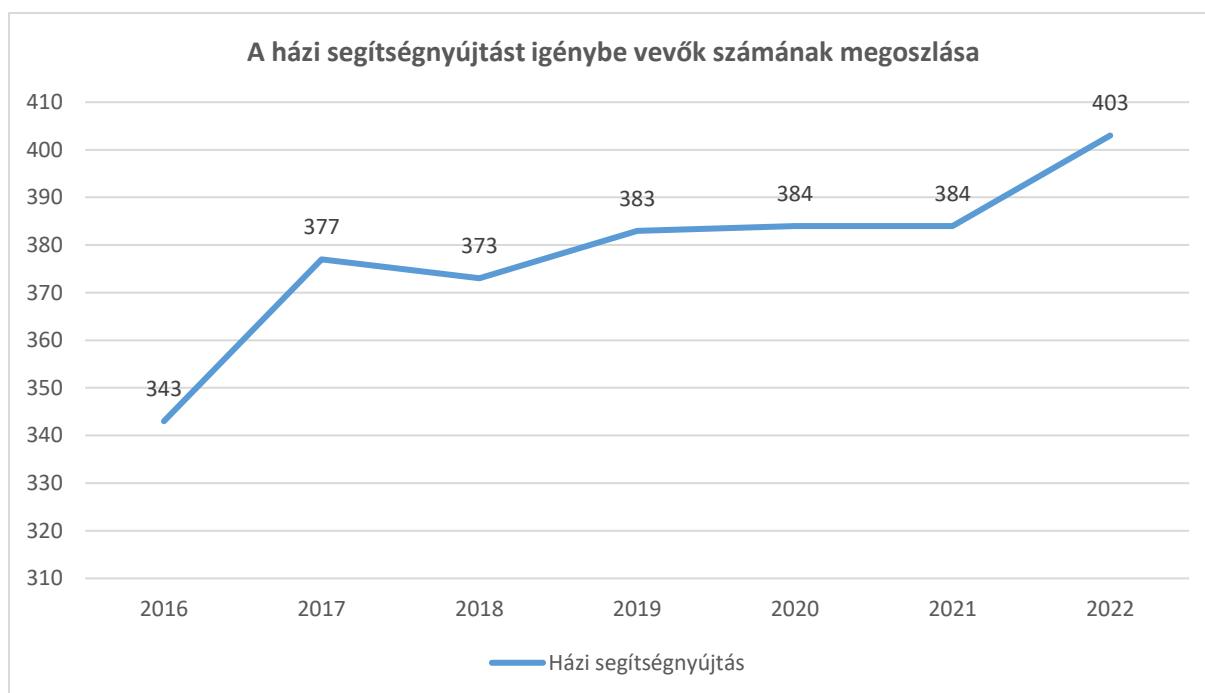
- a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell

- a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- c) a szociális segítség keretében végzett feladatokat.

A házi gondozó a feladatellátás során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális és szociális szükséglete saját lakókörnyezetében, az életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

Az ellátásban részesülők 2022. évi induló létszáma:	236 fő
(szociális segítség: 14 fő; személyi gondozás: 222 fő)	
Tárgyévben felvettek száma:	167 fő
(szociális segítség: 1 fő; személyi gondozás: 166 fő)	
Tárgyévben ellátottak száma:	403 fő
(szociális segítség: 15 fő; személyi gondozás: 388 fő)	
Tárgyévben megszűntek száma:	144 fő
(szociális segítség: 5 fő; személyi gondozás: 139 fő)	
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	259 fő
(szociális segítség: 10 fő; személyi gondozás: 249 fő)	

A diagram alapján látható az ellátás iránti igény alakulása, továbbá az ellátásban részesülők számának ugrásszerű emelkedése 2021 és 2022 között. Százalékban kifejezve közel 5%-os a növekedés.

Szombathely Megyei Jogú Városnak 2022-ben 22 településsel volt feladat-ellátási megállapodása házi segítségnyújtás vonatkozásában, tényleges gondozási tevékenység 5 településen folyt. Az igénybe vevők mindegyike olyan magas gondozási szükséglettel rendelkezett, mely számukra a személyi gondozás biztosítását tette szükségessé. 2022-ben házi segítségnyújtásban összesen 403 fő részesült. Közülük 144 fő kizárólag a házi segítségnyújtást igényelte (122 fő Szombathelyről, 22 fő az érintett településekről). 259 fő más szociális szolgáltatásban is részesült, ők valamennyien szombathelyi lakosok voltak.

A személyi gondozásban részesülők száma évről évre folyamatosan emelkedett, melynek oka az ellátásba kerülők rossz egészségi állapotával magyarázható. Gondozásuk csak több gondozó egyidejű munkájával, személyi gondozás keretében volt biztosítható.

A megszűnések okai között – az ellátottak rossz egészségi állapotából és magas életkorából adódóan – évről évre legmagasabb arányban az elhalálozás miatti megszűnés állt (2019-ben 50,76%, 2020-ban 55,86%, 2021-ben 61,49%, 2022-ben 59,03%). Kismértékben, de emelkedett a tartós bentlakásos intézményi elhelyezés miatti megszűnések száma (2021-ben 17,56%, 2022-ben 18,05%). Az előző évekhez hasonlóan magas volt a 80 év feletti igénybe vevők aránya: 2019-ben 55,09%, 2020-ban 58,59%, 2021-ben 55,47%, 2022-ben 59,06% volt.

A 60 év alattiak száma az előző évihez képest minimálisan emelkedett, mindegyikük magasabb gondozási szükségletet igényelt, ezért személyi gondozásban részesült. Többségük olyan súlyos megbetegedéssel küzdött, mely megnehezítette számukra a mindennapi életvitelük fenntartását.

Az igénybevétel gyakoriságában jelentős változás nem történt az előző évhez képest, változatlanul magas az ellátást napi rendszerességgel igénybe vevők száma. 226 fő, azaz a gondozásban részesülők 55,08%-a tartozott ebbe a kategóriába. Közülük 60 fő olyan rossz egészségi állapotban volt, hogy naponta két-három alkalommal szorult segítségre.

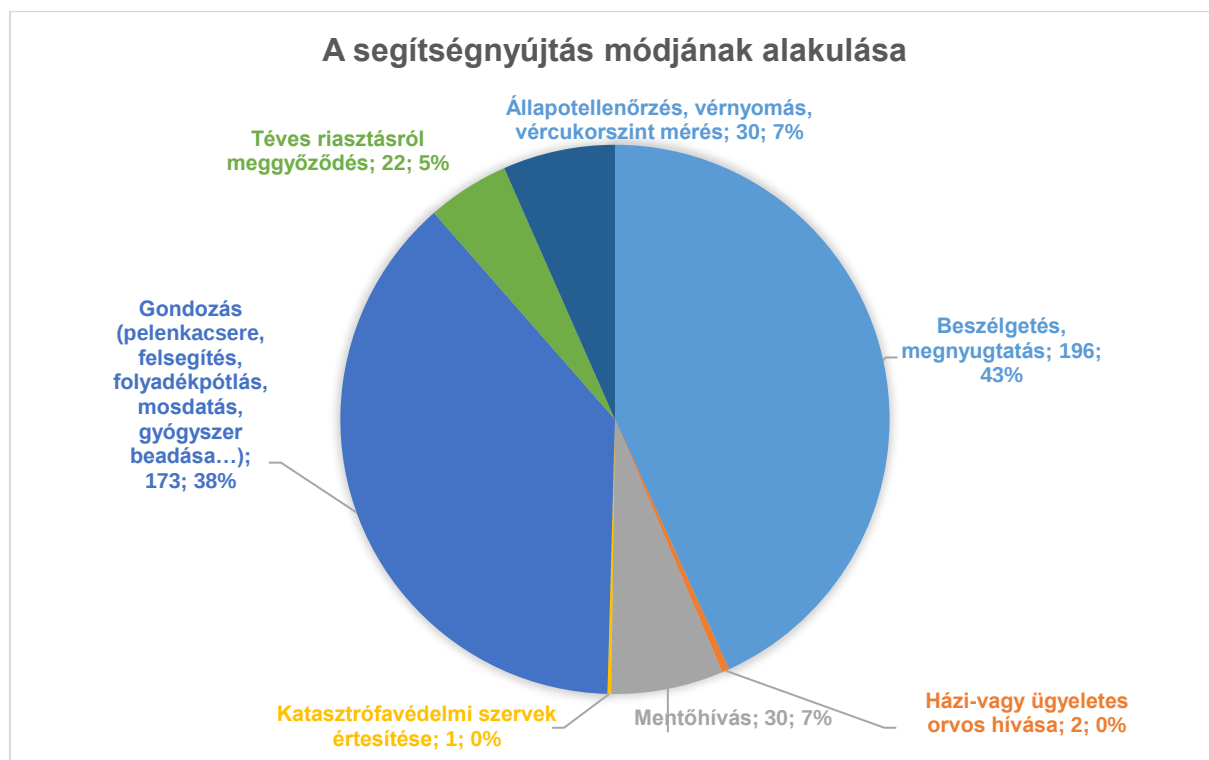
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az ellátásban részesülők 2022. évi induló létszáma:	154 fő
Tárgyévben felvettek száma:	48 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	202 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	46 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	156 fő

Az ellátotti létszám az előző évihez képest jelentősen nem változott, mind a felvételek, mind a megszűnések száma a korábbiakhoz hasonlóan alakult. A szolgáltatást igénybe vevők havi megoszlása 150 és 160 fő között mozgott. Az ellátásból az év során 46 fő került ki, közülük az előző évihez hasonlóan magas volt az elhunytak száma 23 fő, mely az igénybe vevők magas életkorából és rossz egészségi állapotából ered. 9 fő intézményi elhelyezést nyert, 13 fő maga kérte az ellátás megszüntetését, 1 fő pedig elköltözött az intézmény ellátási területéről. A szociális rászorultság szerinti megoszlás a korábbi évekhez hasonlóan alakult, a szolgáltatást igénybe vevők jelentős részét az egyedül élő 65 év feletti alkották. Az igénybe vevők nemek szerinti összetételében az előző évekhez képest emelkedett a férfiak aránya, de a nők még így is jelentős többségben voltak. Az életkor szerinti megoszlásban a 80 év felettiak száma az előző évekhez hasonlóan kiemelkedően magas volt (2020: 150 fő, 2021: 147 fő, 2022: 144 fő).

A segélyhívások száma az előző évihez képest emelkedett, gyakoribb volt a higiénés szükséglet, a betegség, rosszullét, a baleset, elesés miatti segítségkérések száma, valamint emelkedett a téves riasztások aránya is. A segítségnyújtási módok közül változatlanul magas volt a mentális segítségnyújtás, beszélgetés, megnyugtató, valamint a gondozást igénylő tevékenységek aránya. Gyakori volt még a segítséget kérők állapotának ellenőrzése, vérnyomás- és vércukorszint mérés. Gyakran előfordult az is, hogy a gondozó kiérkezésekor olyan rossz állapotban volt az ellátott, hogy mentőt kellett hívni hozzá. Előfordult még ügyeletes orvos vagy háziorvos házhöz hívása és a katasztrófavédelmi szervek értesítése is.

Nappali ellátás

Idősek nappali ellátása

Az idősek klubjaiban nyújtott szolgáltatásokat azok az időskorúak veszik igénybe, akik otthonukban élnek, de társaságra, közösségre, hasznos, értelmes időtöltésre vágnak, valamint fontosnak tartják testi és szellemi aktivitásuk megőrzését.

A klubok által biztosított szolgáltatások: étkezés, tisztálkodás lehetősége, egészségügyi ellátások, szabadidős programok, ügyintézésben való segítségnyújtás, mentális gondozás.

A férőhelyek száma: 256.

Az ellátásban részesülők 2022. évi induló létszáma:	216 fő
Tárgyévben felvettek száma:	73 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	289 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	62 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	227 fő

Az éves ellátotti létszám a megelőző évihez képest jelentősen emelkedett, a felvételek száma jelentősen meghaladta az előző évit. Ez az emelkedő tendencia már a 2021-es év végén is megfigyelhető volt, oka elsősorban a koronavírus járvány miatti korlátozó intézkedések feloldása volt. Az év során 62 fő ellátása szűnt meg. Ez az arány szintén emelkedett az előző évihez képest. 36 fő maga kérte az ellátás megszüntetését, elsősorban családi okokra hivatkozva, illetve romló egészségi állapot miatt házi segítségnyújtást kért. 7 fő elhunyt, 12 fő bentlakásos intézményi elhelyezést nyert, 2 fő elköltözött az intézmény ellátási területéről, 5 fő pedig demens nappali ellátásba került. A klubtagok életkor és nemek szerinti megoszlásában jelentős változás nem történt, változatlanul magas a 80 év feletti korosztály (37,02%) és a nők aránya (75,43%). A korábbi évekhez hasonlóan magas volt az egyedül élők aránya, 73,01%. Ők elsősorban a magány oldása, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében vették igénybe a klub szolgáltatásait.

Az idősek 61,59%-át jellemezte a multimorbiditás, azaz több betegség együttes előfordulása. Jelentős volt a keringési, a mozgásszervi és az emésztőrendszeri megbetegedésben szenvedők száma, továbbá évről évre emelkedik a pszichiátriai betegek aránya is. A klubokban étkezők számában emelkedés volt megfigyelhető. 2021-ben 205 fő, 2022-ben 238 fő vette igénybe helyben fogyasztással a szolgáltatást. 191 fő normál, 28 fő diabetikus, 19 fő pedig könnyű-vegyes étrend szerint étkezett. Összesen 29.448 adag étel került kiszolgálásra. Valamennyi igénybe vevő fizetett a szolgáltatásért térítési díjat.

Demens személyek nappali ellátása

A demens személyek nappali ellátása keretében az orvosszakértői szerv vagy Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkező személyeket láthat el az intézmény.

A demens személyek nappali ellátása integrált formában, az intézmény két telephelyén, összesen 14 férőhelyen biztosított.

Az ellátásban részesülők 2022. évi induló létszáma:	11 fő
Tárgyévben felvettek száma:	10 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	21 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	12 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	9 fő

Az igénybe vevők számában az előző évhez képest jelentős változás nem történt.

12 fő ellátása szűnt meg, közülük 4 fő elhunyt, 6 fő esetében bentlakásos intézményi elhelyezésre került sor, 2 fő ellátása saját kérésre szűnt meg, mivel az egészségi állapotukban bekövetkezett változás a házi segítségnyújtás biztosítását tette szükségessé. Az ellátásban részesülők közül változatlanul magas volt - bár az előző évekhez képest csökkent - a 80 év feletti aránya, emelkedett a 70-80 év

közötti korosztály száma is. Változatlanul a nők voltak többségben a klubtagok között, közülük is a 80 év feletti korosztály képviseltette magát a legnagyobb számban.

A demens személyek nappali ellátásában alapvető cél, hogy a foglalkozások elősegítsék az ellátottak meglévő képességeinek stabilizálását, lehetséges mértékig a fejlesztését, esetleg a már elmaradt képességek újbóli felszínre hozását.

Ennek érdekében az alábbi, képzett szakemberek által biztosított terápiák voltak elérhetőek:

- mozgásterápia,
- zeneterápia,
- biblioterápia.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

Idősek átmeneti elhelyezése

Az intézmény a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátási formákon belül átmeneti elhelyezést nyújtott időskorúak számára. Az Időskorúak Gondozóháza 17 férőhelyen átmeneti ellátást biztosított azoknak a 18. életévüket betöltött személyeknek, akik betegségük, vagy más ok miatt önmagukról nem képesek gondoskodni, állandó felügyeletre szorulnak, 24 órás ápolást-gondozást igényelnek, melyet a területi idősellátó rendszer nem tud felvállalni.

Az intézményben a szociális gondozás valamennyi eleme alkalmazásra került. Alapfeladat a gondozottak állapotának szinten tartása, javítása, idejük tartalommal való megtöltése és ügyeik intézése volt.

Az ellátásban részesülők 2022. évi induló létszáma:	14 fő
Tárgyévben felvettek száma:	10 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	24 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	12 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 14-én:	12 fő
Várakozók száma tárgyév december 14-én:	47 fő

2022-ben csökkent az igénybe vevők száma, különösen a felvételek számában volt tapasztalható jelentős csökkenés. A gondozóházból való kikerülés okai között az előző évekhez hasonlóan magas volt az elhalálozás, mely az igénybe vevők magas életkorából és rossz egészségi állapotából eredt. Életkor szerint megoszlásban továbbra is a 80 év feletti korosztály képviseltette magát a legmagasabb arányban (75,00%), változatlanul jellemző a női ellátottak magas aránya, mely 2022-ben az igénybe vevők 79,17%-a volt.

2022-ben pozitív változás volt tapasztalható, csökkent azon ellátottak aránya, akik teljes körű ellátást igényeltek (2021-ben 96,67%, 2022-ben 75,00%). Ezzel párhuzamosan emelkedett azok aránya, akik nagyfokú segítséget igényeltek mindennapi tevékenységeik elvégzéséhez.

Az előző évekhez hasonlóan 2022-ben sem volt olyan ellátott a Gondozóházban, aki csak minimális segítségre szorult volna. 2022-ben emelkedett azon igénybe vevők száma, akik csak rövid időt, 1-3 hónapot töltöttek az intézményben. Továbbra is magas volt azonban azok aránya, akik egy évnél hosszabb időt töltöttek a Gondozóházban, 2022-ben az ellátottak 41,67%-a tartozott ebbe a kategóriába. Ők egészségi állapotuk miatt otthonukban nem voltak gondozhatók, ezért tartós bentlakásos intézményi elhelyezésre vártak.

Az Önkormányzat a 75/2021. (VIII. 2.) Kgy. számú határozatával azt a döntést hozta, hogy az Evangélikus Egyházzal és a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központtal létrejött együttműködési megállapodás alapján 2023. január 1. napjától a Johanneum Diakóniai Központ Szombathely, Középhegyi út 1. szám alatti telephelyén 20 idősothtoni férőhely biztosításával láttatja el az idősek bentlakásos intézményi elhelyezését. Ezzel egyidejűleg az Időskorúak Gondozóházában biztosított szolgáltatás megszüntetésre került.

Az előzetes egyeztetéseknek megfelelően 2022. december 14-én 12 fő ellátott költözött ki az Időskorúak Gondozóházából. Közülük 10 fő a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ - Johanneum Szombathely, Középhegyi út 1. szám alatti telephelyére, 2 fő (akik már korábban kérték felvételüket) a Vas Megyei Szakosított Szociális Intézmény Szombathely, Gagarin út 5. szám alatti telephelyére.

Gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokhoz kapcsolódó pénzbeli és természetbeni ellátások

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a jogszabályban meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének és a szünidei gyermekétkezésnek, az évi két alkalommal pénzbeli támogatásnak, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A kedvezmény megállapításánál a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem, valamint a vagyoni helyzet a meghatározó.

Szombathelyen 2022. évben 496 fő részesült pénzbeli támogatásban, évi két alkalommal, összesen 6.268.000,- Ft került folyósításra a jogosultak részére.

A korábbi években a támogatást Erzsébet utalvány formájában kapták a jogosultak, ennek formája azonban megváltozott, mivel 2019. évtől pénzbeli támogatás formájában kapják meg a kedvezményt.

Kiegészítő pénzbeli ellátás a gyermeket családba fogadó gyám részére

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugalomban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

Havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka (jelenleg 6.270,- Ft.). Szombathelyen 2022. évben 7 fő részesült pénzbeli ellátásban 644.000,- Ft összegben.

Szünidei nyári gyermekétkeztetés

2016-ban bevezetésre került a szünidei gyermekétkeztetés. A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 11/1993. (IV.1.) önkormányzati rendelete 13/C. §- a alapján az általános iskolában töltött utolsó tanév végéig a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek is jogosultak a szünidőben az ingyenes étkezésre. A 2022. évben az évközi szünetekben, illetve a nyári szünetben összesen 102 gyermek számára volt biztosított az ellátás, 4122 adag étel került kiszolgáltatásra, melynek költsége az önkormányzatnak 4.162.098,- Forint összegbe került.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokhoz kapcsolódó személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Gyermekjóléti alapellátások

A Gyvt. a települési önkormányzat feladatává teszi a gyermekek védelmét szolgáló helyi ellátó-rendszerek kiépítését és működtetését.

Gyermekjóléti alapellátások célja: a gyermek testi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, a családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekjóléti alapellátási feladatokat az alábbi 2 intézménye útján látja el:

- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
- Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény

Család- és gyermekjóléti szolgálat keretében végzett tevékenységek

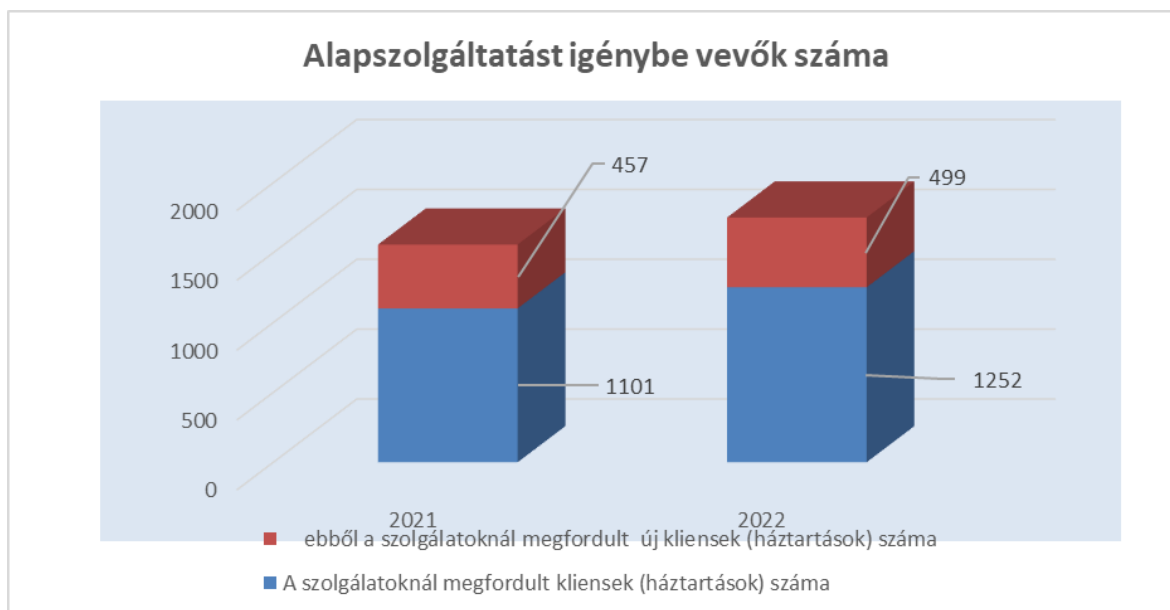
Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás

A család- és gyermekjóléti szolgálatok működési területén a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása a feladat. A szakmai tevékenységet a családsegítők végzik. Személyes szociális szolgáltatás keretében szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek.

A szakmai munkavégzés során a családsegítő szociális adatok gyűjtésével tájékoztatja a szülőt, a válsághelyzetben lévő várandós anyát az őt megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról.

Segíti az érintett családokat szükségleteik kielégítésében, problémáik megoldásában, céljaik megvalósításában. A szociális segítőmunka keretében a családsegítő feltárja a család működési zavarait, problémáit. Feltérképezi és mozgósítja a család természetes és mesterséges támaszait, mozgósítja az igénybe vehető erőforrásokat, szolgáltatásokat. Koordinálja az esetkezelésben közreműködő szakemberek, szolgáltatásban dolgozók együttműködését, folyamatosan kapcsolatot tart velük. Az aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember, a család- és gyermekjóléti központ bevonásával esetmegbeszélést, esetkonferenciát szervez. A gondozási folyamat során rendszeresen értékeli a végzett szakmai munkát, az elért eredményeket és ezek ismeretében megfogalmazza a további irányokat. A család- és gyermekjóléti szolgálat a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából szabadidős és közösségi programokat szervez. Az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri az érintett személyt, családot veszélyeztető körülményeket, a veszélyeztetett személy, illetve család szükségleteit. Segíti a válsághelyzetben lévő várandós anyát a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutásban, a családokat, gyermekeket az átmeneti gondozáshoz való hozzájutásban, a gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében. A család- és gyermekjóléti szolgálat segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevők ügyeinek hatékony intézéséhez, tájékoztatást nyújt az igénybe vehető jogi képviselő lehetőségéről. A gyámhivatal, valamint a család- és gyermekjóléti központ felkérésére a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapját kitöltve környezettanulmányt készít és a gyámhivatal felkérésére örökbefogadás esetén tájékoztatást nyújt az örökbefogadott gyermek fejlődéséről, körülményeiről és a családba való beilleszkedéséről. A család- és gyermekjóléti szolgálat információnyújtással, tanácsadással elősegíti a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítását. Kezdeményezi a veszélyeztetett gyermek védelembe vételét, szükség esetén ideiglenes hatályú elhelyezésre tesz javaslatot. A szolgálat munkatársai figyelemmel kísérik a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségleteit. Veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesznek a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

A család- és gyermekjóléti szolgálatoknál a 2022. évben 1252 ügyfél (2021. év: 1101 ügyfél) fordult meg, közülük 499 fő (2021. év: 457 fő) volt új. Az új igénybe vevők száma az előző évihez képest 9,1%-kal emelkedett. A kliensforgalom 2022-ben 8376, míg ez a 2021. évben 6757 volt. A jelentős, mintegy 24%-os emelkedés a covid járványhoz kapcsolódó korlátozások megszűnésével magyarázható.

Az intézményt felkereső családok életében a legfőbb felmerülő problémák voltak:

- anyagi 408 esetben (2021-ben 471),
- egészségügyi 152 esetben (2021-ben 92),
- családi- kapcsolati konfliktus 119 esetben (2021-ben 104),
- életviteli 112 esetben (2021-ben 82),
- gyermeknevelési 105 esetben (2021-ben 115),
- magatartás-teljesítményzavar 69 esetben (2021-ben 33),
- lelki-mentális, pszichiátriai betegség 37 esetben (2021-ben 19),
- ügyintézéssel kapcsolatos 33 esetben (2021-ben 28),
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség 24 esetben (2021-ben 23),
- családon belüli bántalmazás 23 esetben (2021-ben 25),
- elhanyagolás 19 esetben (2021-ben 19).

Az előző évhez képest emelkedett az egészségügyi problémák megjelenése, melynek oka, hogy több olyan család került a szolgálatok látókörébe, ahol valamelyik családtag gondnokság alatt áll.

Továbbra is magas az anyagi problémák miatt érkező ügyfelek száma. A jelenléti oktatás újra indulásával az oktatási intézményekből érkező jelzések száma jelentős emelkedést mutatott, amelynek hátterében a magatartás-teljesítményzavar, valamint a beilleszkedési problémák nagyobb számú megjelenése állt. Az esetek döntő többségében a problémák komplexen jelentek meg az egyének, családok életében. A családsegítők a problémához igazítva egyénre szabott komplex esetkezelést biztosítottak, melyhez segítségül hívták az ügyfél természetes és mesterséges támaszeit.

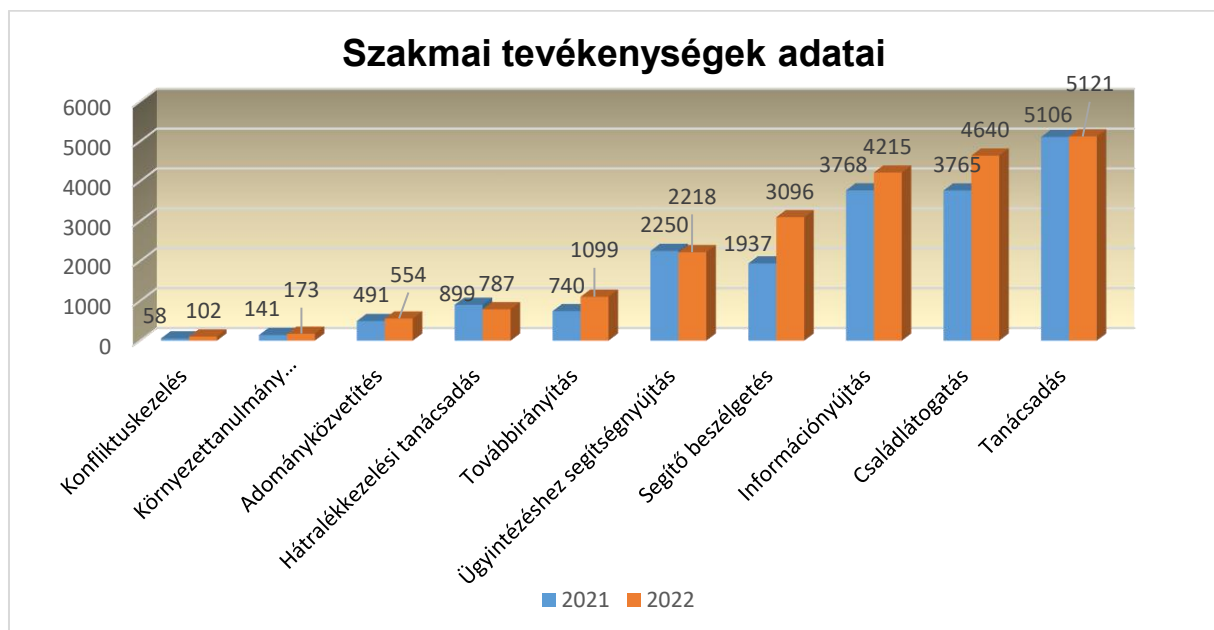
A családsegítők problémához igazított szakmai tevékenységei:

- tanácsadás 5121 alkalommal (2021-ben 5106),
- családlátogatás 4640 alkalommal (2021-ben 3765),
- információnyújtás 4215 alkalommal (2021-ben 3768),
- segítő beszélgetés 3096 alkalommal (2021-ben 1937),
- ügyintézésben való segítségnyújtás 2218 alkalommal (2021-ben 2250),

- tovább irányítás 1099 alkalommal (2021-ben 740),
- hátralékkezelési tanácsadás 787 alkalommal (2021-ben 899),
- adományközvetítés 554 alkalommal (2021-ben 491),
- környezettanulmány elkészítésében való közreműködés 173 alkalommal (2021-ben 141).

Lehetőség nyílt jogi, pszichológiai tanácsadás, egyéni, pár- és családterápiás szolgáltatásba való közvetítésre is. Az előző évhez képest a szakmai tevékenységek alkalmainak száma növekedést mutatott, több ügyfél igényelt segítséget a szolgálattól, ennek következtében a forgalomszám is emelkedett. A Covid korlátozások megszűnésével az ügyfelekkel való személyes kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás intenzívebbé vált.

A személyes kontaktus, illetve a családlátogatások lehetővé tették az ügyfelekkel a segítő beszélgetések megvalósulását, közvetlenebb kapcsolat kialakítását.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok a család- és gyermekjóléti központ által készített egyéni, valamint családi gondozási-nevelési terv alapján 85 családdal végeztek szakmai munkát a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében. A család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsereivel együttműködve a családsegítők 241 fő (123 felnőtt és 118 gyermek) részére nyújtottak az egyéni szükségleteikhez igazított szakmai segítséget.

A gondozott családok életében a leggyakrabban felmerülő problémák:

- a gyermeknevelési (25 család),
- anyagi-megélhetési, lakhatással összefüggő (16 család),
- családi-kapcsolati konfliktus (15 család),
- életviteli (11 család),
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (8 család),
- magatartászavar, teljesítményzavar (6 család),
- elhanyagolás (3 család),
- foglalkoztatással kapcsolatos (1 család)

nehézségek voltak.

Adósságkezelési szolgáltatás

Az adósságkezelési szolgáltatás célja a lakossági közüzemi díjhátralékok csökkentése, az adósságproblémával küzdő háztartások problémáinak komplex, a szociális munka eszköztárával történő kezelése.

SZMJV Önkormányzata Közgyűlésének 8/2015. (II.27.) számú önkormányzati rendelete 2015. március 1-től a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékok felhalmozó személyek részére települési támogatás keretében nyújt segítséget.

Az adósságkezelési szolgáltatás időtartamát az előzetes, a határozattal rendelkező és az utólagos együttműködés időtartama együttesen képezi.

2022. január 1. – 2022. december 31. között összesen 16 fő rendelkezett adósságkezelési támogatás megállapítására szóló határozattal (2021. évben 25 fő). Az adósságkezelési szolgáltatás jogosultsági feltételeinek a hátralékkal rendelkezők egy része jövedelmi helyzetük miatt nem tud megfelelni, ezért évről évre tovább csökken az új igénybe vevők száma.

Lakbérhátralékkal rendelkező ügyfelekkel történő segítő munka

A 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendelet 23. §-ának megfelelően történt a szakmai munkavégzés a három vagy annál több havi lakbérhátralékkal rendelkezőkkel a SZOVA Zrt. jelzése alapján.

A szakemberek az ügyfelekkel közösen áttekintették a család élethelyzetét, lehetőségeit, fizetési kapacitását és az igénybe vehető pénzbeli és természetbeni támogatások körét. A családsegítő az ügyféllel közösen cselekvési tervet készített a fennálló hátralék rendezésére vonatkozóan.

A szakmai munkavégzés 2022-ben 128 főt érintett, mely a 2021-es adathoz (157 fő) képest csökkenést mutatott. A lakhatás biztosítása és megőrzése érdekében a szakemberek az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival – különösen a közüzemi szolgáltatókkal és a SZOVA Zrt-vel – együttműködve végezték tevékenységüket.

TÁVHŐ-díj hátralékkal rendelkező ügyfelekkel történő segítő munka

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat és a Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft. között létrejött együttműködési megállapodás - folyamatos kapcsolattartási kötelezettség vállalása mellett - lehetővé tette a szociálisan rászoruló kliensek számára a hátraléktörlesztést. A család- és gyermekjóléti szolgálathoz forduló ügyfelek jelentős része anyagi problémával küzdött, emiatt sok esetben nehézséget jelentett számukra a közüzemi számlák fizetése, és hátralékok halmoztak fel.

2022-ben 20 fő (2021. évben 32 fő) esetében nyújtott segítséget az intézmény a TÁVHŐ díj tartozások rendezésében. Az előző évhez képest a szolgáltatást igénybe vevők száma csökkent. Oka, hogy a hátralékkal rendelkezők közvetlenül a szolgáltatóval is köthetnek részletfizetési megállapodást.

A családsegítők a szakmai munkavégzés során életvezetési és háztartásgazdálkodási tanácsadás mellett folyamatosan nyomon követték a lakhatási kiadások befizetéseit.

Szociális szálláson élőkkel történő segítő munka

A lakáshoz jutás, a lakberek és a lakbértámogatás, az Önkormányzat által lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról szóló 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendeletben került bevezetésre a szociális szállás intézménye, mely a kilakoltatással veszélyeztetett családokon kíván segíteni. A szociális szállás az önkormányzati bérlakásban élő és alacsony jövedelmük miatt a bérlakás fenntartására nem képes, így lakhatásukban veszélyeztetett személyek részére biztosított, szociális szolgáltatásokkal összekapcsolt átmeneti lakhatási forma.

A rendelet elfogadása óta 2022. december 31-ig eltelt időszakban a szociális szállások száma 181 db, ebből az átminősítettek száma 103 db, a felajánlottaké 78 db volt. A megkötött együttműködési megállapodások száma 153 db, a szálláshasználati szerződések száma 149 db volt. Nem írta alá az együttműködési megállapodást: 28 fő.

Krízises átmeneti lakáshasználókkal történő segítő munka

A lakáshoz jutás, a lakbérek és a lakbértámogatás, az Önkormányzat által lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról szóló 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendelet 3. §-ában került meghatározásra a rendkívüli krízishelyzet alapján kijelölt átmeneti szállás intézményrendszere. A helyi rendelet lehetővé tette azon ügyfelek számára, akik lakhatásukat önerőből más módon nem tudták megoldani, hogy kérelmet nyújtsanak be az illetékes iroda felé. Akiknél az adott lakásra történő kijelölés megtörtént, az önkormányzat a szociális szolgáltatóval való együttműködési kötelezettséget írta elő. 2015. év eleje és 2022. december 31. között megkötött szálláshasználati szerződések száma: 402 db.

A kijelölést követően nem fogadta el a lakást: 36 fő, ebből

- 3 fő albérletbe költözött,
- 18 fő a lakóközösség miatt nem kívánt a kijelölt átmeneti szállásba költözni,
- 1 fő szívességi lakáshasználóként maradhatott a lakásban tovább,
- 1 fő hozzátartozó betegsége miatt nem tudta elfoglalni a lakást,
- 1 fő számára két lakást is felajánlottak, egyiket betegség, másikat a lakóközösség miatt nem fogadta el,
- 1 fő számára a felajánlott lakás messzire esett a kérelmező családjának elérhetőségétől,
- 4 fő számára nem felelt meg a felajánlott lakás,
- 3 fő egészségi probléma miatt nem fogadta el a lakást,
- 3 főnek a lakhatási problémái megoldódtak más módon,
- 1 fő az albérletében maradt.

2022. december 31-i állapot szerint a krízises átmeneti szállások száma: 123 db. A krízises átmeneti szálláson élők esetében az indulás óta a következő kimenetek valósultak meg:

- bérlővé vált 196 fő,
- visszaadta a lakást a kezelőnek 37 fő,
- jogcím nélküli lakáshasználó 35 fő,
- kilakoltatásra került sor 3 fő,
- elhunyt 6 fő,
- albérletbe költözött 1 fő,
- idősek otthonába nyert felvételt 1 fő.

A szakmai munkavégzés során a családsegítők az ügyfelekkel közösen cselekvési tervet dolgoztak ki a lakhatási kiadások rendezése, valamint a felmerülő egyéb problémák kezelése érdekében.

Kistérségi feladatellátás

A kistérségi feladatellátás keretében 22 településen vehették igénybe a család- és gyermekjóléti szolgáltatást a rászorulóknak. A szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek száma 109, ebből új 45 volt. Ők összesen 556 alkalommal kerültek kapcsolatba az intézmény szakembereivel.

Az ellátott családok körében felmerülő problémák típusai:

- egészségügyi problémák (32 esetben),
- családi-kapcsolati konfliktusok (24 esetben),
- gyermeknevelési problémák (15 esetben),
- életviteli problémák (13 esetben),
- magatartászavar és teljesítményzavar (7 esetben)
- anyagi problémák (6 esetben).

A legjellemzőbb szakmai tevékenységek:

- családlátogatás (639 alkalommal),
- tanácsadás (437 alkalommal),

- információnyújtás (123 alkalommal),
- segítő beszélgetés (123 alkalommal),
- ügyintézéshez való segítségnyújtás (86 alkalommal)
- adományközvetítés (43 alkalommal).

A szakemberek 25 esetben környezettanulmányt, 17 esetben konfliktuskezelést végeztek. Az észlelő- és jelzőrendszeri tagokkal rendszeres volt a kapcsolat, az érintett szakemberekkel több esetkonzultációra, esetmegbeszélésre is sor került.

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetése

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetésének célja, hogy a problémák időben felismerhetőek legyenek és mihamarabb enyhítésre, megoldásra kerüljenek. A jelzőrendszer szervezése és működtetése alapvetően a család- és gyermekjóléti szolgálatok feladatkörébe tartozik, ezen belül a települési jelzőrendszeri felelős feladata.

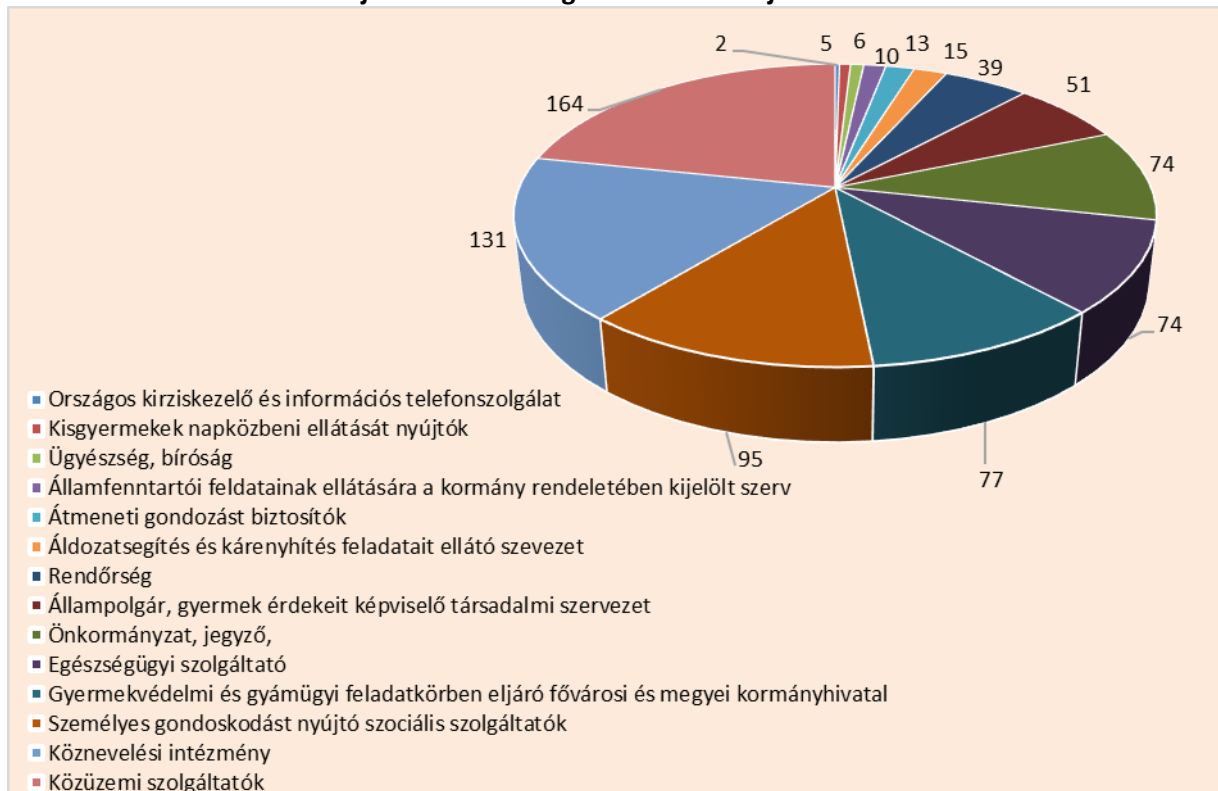
A tevékenység működtetése a következő fórumokon keresztül történik:

- szakmaközi megbeszélések,
- esetkonzultációk, esetmegbeszélések, esetkonferenciák,
- éves szakmai tanácskozás.

Az észlelő- és jelzőrendszer tagjai számára szakmaközi megbeszélések szervezésére került sor, melyek célja a résztvevők feladatainak, jogkörének, szakmai lehetőségeinek, kompetenciájának tisztázása, illetve a jelzőrendszeri tagok együttműködésével kapcsolatos kérdések és a közös munka hatékonyabbá tételének átbeszélése volt.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok a 2022. évben összesen 45 esetkonferenciát tartottak az egyes esetek kapcsán felmerülő problémák megoldása érdekében, a család, az összes érintett szakember, valamint a család- és gyermekjóléti központ bevonásával. Az esetkonferenciák célja a közös problémadefiníálás, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése volt.

Az észlelő és jelzőrendszeri tagok által küldött jelzések száma

Settlement szociális munka: Szentkirályi Tanoda

2022. első félévében a Szentkirályi Tanodában havonta egy alkalommal kézműves foglalkozás zajlott a városrészen élő gyermekek részvételével.

A programok sikeres megvalósítása érdekében személyes kapcsolatfelvétel történt a Szombathelyi Játéksziget Óvoda óvodapedagógusaival, a népszerűsítésükre a városrész több pontján kihelyezett plakátokon és a közösségi oldalakon került sor.

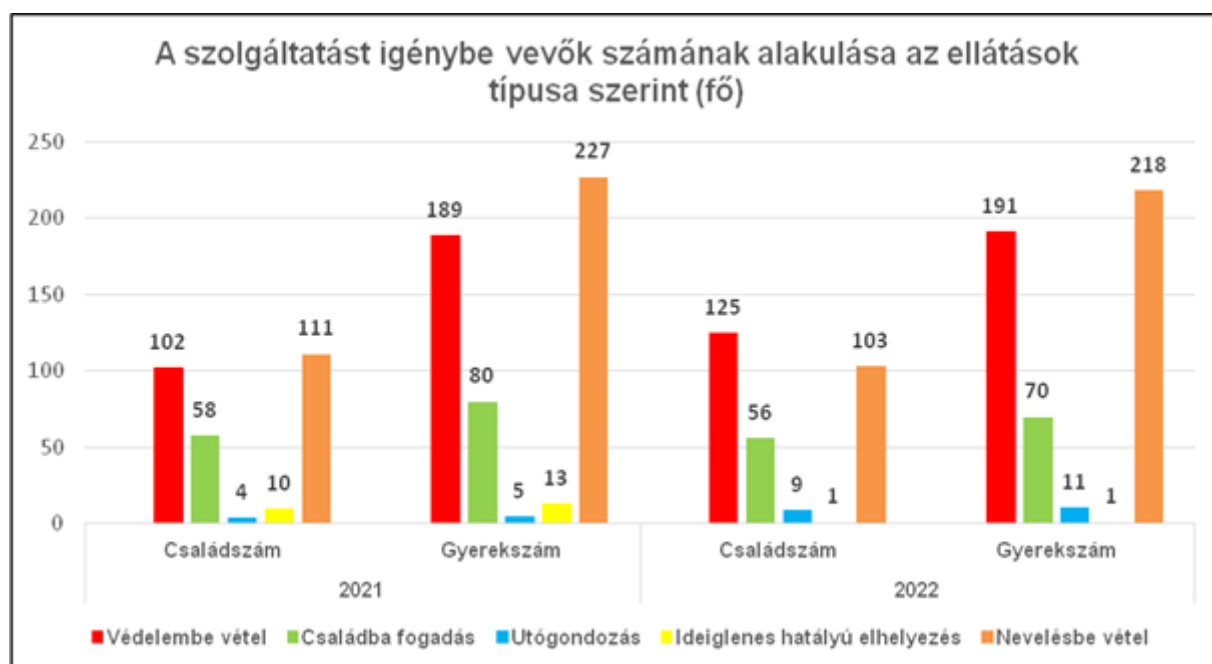
A résztvevő gyermekek életkora 3 évestől 10 éves korig terjedt. A 2022-es év során 30 fő vett részt a Tanodai kézműves foglalkozásokon, mely összesen 12 családot jelentett.

Család- és Gyermejjóléti Központ

A Család- és Gyermejjóléti Központ Szombathely városban, valamint a szombathelyi járás területén a felmerülő igényeknek megfelelően minőségi ellátást biztosít a család- és gyermejjóléti szolgáltatás keretében. Az illetékességi területéhez tartozó településekre kiterjedően biztosítja a család- és gyermejjóléti központ speciális szolgáltatásait, valamint ellátja a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet. A központ fogyatékosügyügyi tanácsadói a megye területén látják el feladataikat. A szakmai tevékenységet esetenmenedzserek és tanácsadók végzik. Munkavégzésük során részt vesznek a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések előkészítésében, majd a döntést követően, az érintett családoknál szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek. A tavalyi évben a koronavírus járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet megszűnését követően a család- és gyermejjóléti központ speciális szolgáltatásainak igénybevétele (pl. a kapcsolattartási ügyelet, pszichológiai tanácsadás, családterápia stb.) ismét személyes megjelenéssel volt biztosítható. A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó alapfeladatok ellátását (családokkal, szakemberekkel való kapcsolattartás, tárgyalásokon való részvételek, esetmegbeszélések, esetkonferenciák összehívása, környezettanulmány készítése stb.) pedig fokozott óvatossággal, de már szigorú óvintézkedések elrendelése nélkül végezték az esetenmenedzserek. Az év során mind az alapfeladatok ellátása, mind a speciális szolgáltatások igénybevétele folyamatosan biztosított volt.

A család- és gyermejjóléti központ tevékenysége 2022-ben 491 gyermekre és 294 családra (2021-ben 514 gyermek, 287 család) terjedt ki.

Az ellátott gyermekek, ill. családok legnagyobb arányban védelembe vételben, valamint nevelésbe vételben részesültek. Ebben változás nem tapasztalható az előző évhez képest.

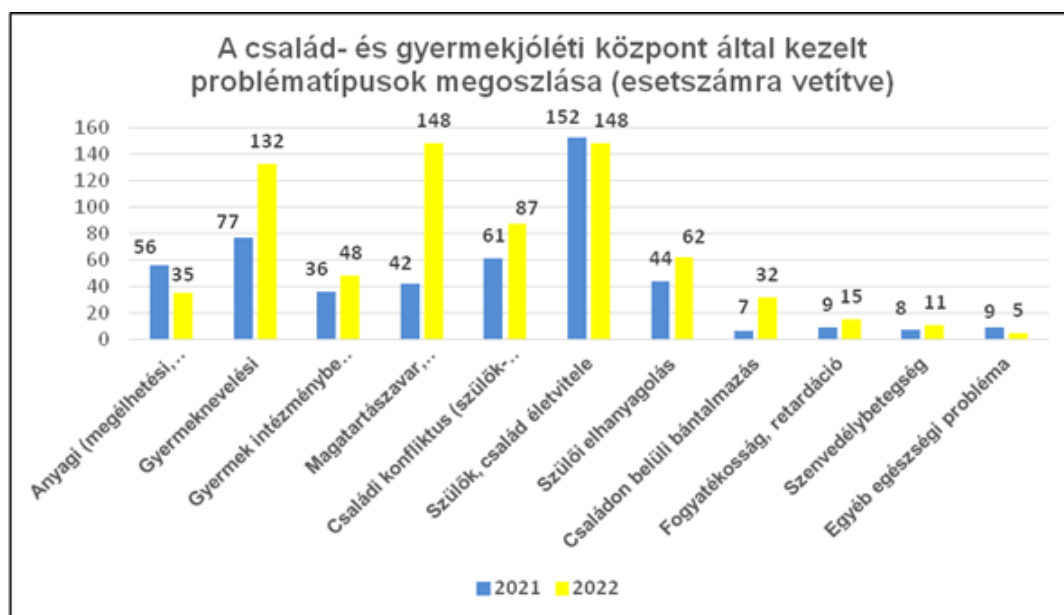

A fenti ábrából megállapítható, hogy a védelembé vétel tekintetében mind a családszám, mind a gyermekszám esetében emelkedés tapasztalható a megelőző évhez képest. A nevelésbe vett gyermekek száma csökkent, ami egyrészt magyarázható a nagykorúság elérésével, esetlegesen a gyermekek örökbefogadásával, vagy a családból való kiemelés alapjául fennálló problémák megszűnésével. Ez utóbbit alátámasztja az utógondozott gyermekek számának növekedése is. A család- és gyermekjóléti központ 2022-ben 174 esetben (2021-ben 196) tett javaslatot hatósági intézkedésre, ebből az elutasított javaslatok száma 8 (2021-ben 6) volt. A család- és gyermekjóléti központtal kapcsolatban álló családokkal végzett szociális segítő munka indokoltságát – a szociális szakemberek tapasztalata szerint – egyre súlyosabb és összetettebb problémák alapozzák meg.

A legjellemzőbb problémák:

- a szülők, család életvitele (2022-ben 148 eset, 2021-ben 152),
- a gyermeknevelési probléma (2022-ben 132 eset, 2021-ben 77),
- a családi konfliktus (2022-ben 87 eset, 2021-ben 61 eset),
- a magatartás- és teljesítményzavar (2022-ben 148 eset, 2021-ben 42 eset),
- a szülői elhanyagolás (2022-ben 62 eset, 2021-ben 44),
- az anyagi problémák (2022-ben 35 eset, 2021-ben 56) valamint,
- a családon belüli bántalmazás (2022-ben 32 eset 2021-ben 7) volt.

Kiseb arányban előfordult gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, fogyatékoság, egyéb egészségügyi problémák, valamint szenvedélybetegség is. Az adatokból kiderül, hogy a megelőző évhez képest szinte valamennyi problémátípusnál emelkedés figyelhető meg. Csökkenés az anyagi, megélhetési, lakhatási problémák, valamint a szülők, család életviteli problémái esetében tapasztalható.

Az elmúlt év során, csakúgy, mint 2021-ben, a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsereinek és tanácsadóinak legjellemzőbb szakmai tevékenysége a (pl. az információnyújtást, tanácsadást, segítő beszélgetést, ügyintézésben segítségnyújtást is magába foglaló) szociális segítő tevékenység volt (2022-ben 4000 eset, 2021-ben 4126 eset).

Vizonylag magasabb számban előforduló tevékenységek:

- az esetkonzultáció (2022-ben 1264 eset, 2021-ben 1251 eset),
- a családlátogatás (2022-ben 973 eset, 2021-ben 851 eset),
- a pszichológiai tanácsadás (2022-ben 1000 eset, 2021-ben 849 eset) és

- a kapcsolattartási ügyelethez kapcsolódó tevékenységek (2022-ben 1191 eset, 2021-ben 1563 eset).

Az adatokból kiderül, hogy az esetkonzultáció, a pszichológiai tanácsadás és a családlátogatás esetében emelkedés tapasztalható, míg a többi tevékenység vonatkozásában kismértékű csökkenés figyelhető meg.

Az esetmenedzserek a feladatellátás során segítették a hatósági intézkedéssel érintett gyermek és családja problémáinak kezelését, koordinálták a problémák megoldására irányuló feladatok ellátását, szükség szerint szociális segítő tevékenységet végeztek, együttműködve a család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel. A szakmai munkavégzés során feltárták a családi működési zavarokat, az egyes egyént és a családot érintő problémákat és hozzárendelték ezekhez a megoldási alternatívákat. Feltérképezték és mozgósították a család természetes és mesterséges támaszait, mobilizálták erőforrásait. Rendszeresen értékelték az eltelt idő alatt végzett szakmai munkát, az elért eredményeket és ezek ismeretében megfogalmazták a további irányokat. Az esetmenedzserek a család köré szociális védőhálót építettek, ennek keretében rendszeresen kapcsolatot tartottak az esetkezelésbe bevont szakemberekkel, akikkel közösen meghatározták a család helyzetének javítása érdekében szükséges lépéseket és feladatokat.

Az esetmenedzserek a szociális segítő tevékenység ellátása és koordinálása keretében részt vettek hivatalos ügyek intézésében, védelembe vételi és felülvizsgálati tárgyalásokon, elhelyezési értekezleteken. Hatósági intézkedésekhez kapcsolódóan környezettanulmányokat készítettek. A gondozott családokkal kapcsolatban álló szakemberek részvételével esetkonferenciákat szerveztek, esetmegbeszéléseket, esetkonzultációkat tartottak. A szolgáltatást igénylőknek lehetőséget biztosítottak a központ által nyújtott speciális szolgáltatások (jogi, pszichológiai tanácsadás, egyéni-, pár- és családterápia) igénybevételére. Az esetmenedzserek a gondozott családokkal kapcsolatban álló jelzőrendszeri tagokkal rendszeresen tartották a kapcsolatot, esetmegbeszélések, esetkonzultációk formájában. Az együttműködés hatékony volt a gyermekvédelmi rendszer más tagjaival, a gyámhivatallal, a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal és a gyermekvédelmi szakellátással is.

A szakmai munkavégzés során felmerülő dilemmák feloldása és a kiégés megelőzése érdekében az esetmenedzserek 2022-ben 6 alkalommal vettek részt szupervízióban.

Esetmenedzseri tevékenység a szombathelyi járásban

A Család- és Gyermekjóléti Központ Szombathelyen kívül a szombathelyi járáshoz tartozó 39 településen biztosítja a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a speciális szolgáltatásokat.

2022-ben összesen 78 gyermek és 55 család (2021-ben 70 gyermek, 48 család) vette igénybe a szolgáltatást. A járási települések tekintetében a gyermekszámban és a családszámban is emelkedés volt tapasztalható a megelőző évhez képest.

A kezelt problémák:

- szülők, család életviteléből adódó probléma (2022-ben 18 eset, 2021-ben 23),
- gyermeknevelési problémák (2022-ben 16 eset, 2021-ben 8 eset),
- szülői elhanyagolás (2022-ben 17 eset, 2021-ben 11),
- családi konfliktus (2022-ben 13 eset, 2021-ben 8).

Kiseb arányban fordult elő magatartászavar, teljesítményzavar, gyermeknevelési probléma, valamint szenvedélybetegség. Az adatokból megállapítható, hogy a szülők, család életviteli problémáinak kivételével valamennyi probléma esetében emelkedés volt tapasztalható a megelőző évhez képest.

Az esetmenedzserek által végzett legjellemzőbb szakmai tevékenységek:

- szociális segítő tevékenység (2022-ben 515, 2021-ben 742),
- családlátogatás (2022-ben 230, 2021-ben 284).

A szakmai munkavégzés során a településekre kijáró esetmenedzserek ellátták a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó feladatokat és elősegítették a központ által nyújtott speciális szolgáltatások igénybevételét.

Veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének koordinálása

A jelzőrendszer járási szintű koordinálása körében a család- és gyermekjóléti központ koordinálta a járás területén működő jelzőrendszerek munkáját.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok számára - igény szerint - szakmai támogatást nyújtott a szakmaközi megbeszélések, az éves szakmai tanácskozások szervezéséhez, valamint az éves jelzőrendszeri intézkedési tervek elkészítéséhez és összehangolásához. Összegyűjtötte a települések jelzőrendszeri felelősei által készített helyi jelzőrendszeri intézkedési terveket.

A szakmai tevékenységhez tartozó feladatok ellátását, illetve koordinálását a járási jelzőrendszeri tanácsadó végezte. A feladatellátás során 2022-ben 7 alkalommal (2021-ben 8 alkalom) vett részt a járási jelzőrendszeri tanácsadó szakmaközi megbeszélésen, éves tanácskozáson pedig 8 alkalommal (2021-ben is 8 alkalom). Valamennyi család- és gyermekjóléti szolgálat elkészítette és a központ számára megküldte az éves jelzőrendszeri intézkedési tervét, melyek elkészítésében a központ munkatársai igény szerint segítséget nyújtottak. A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésével kapcsolatos problémát egy család- és gyermekjóléti szolgálat sem jelzett.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok feladatainak szakmai támogatása

A feladatellátás keretében az esetmenedzserek tájékoztatták a szolgálatokat a központ által nyújtott szolgáltatásokról, az azokat érintő változásokról, illetve a járás területén elérhető, más személy, illetve szervezet által nyújtott, közvetíthető szolgáltatásokról, ellátásokról.

A szakmai támogatás érdekében a család- és gyermekjóléti központ havi rendszerességgel, minden hónap utolsó péntekén biztosított lehetőséget a család- és gyermekjóléti szolgálatok számára esetmegbeszélésre. Ezt 2022-ben egyetlen alkalommal sem vették igénybe a szolgálatok, rendszeres volt viszont a napi, heti szintű esetmegbeszélés, konzultáció, elsősorban telefonon, indokolt esetben személyesen is, a szolgálatok által ellátott településeken.

A szakmai munka elősegítése, a közös szakmai álláspont kialakítása érdekében gyakoriak voltak a közös családlátogatások a család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel.

A szakmai munka során megjelenő döntéshozatalok elősegítése érdekében a járási jelzőrendszeri tanácsadó bár kisebb számban, de rendszeresen részt vett (2022-ben 54, 2021-ben 60 alkalommal) a szolgálatok által szervezett esetkonferencián.

Pszichológiai tanácsadás

A speciális szolgáltatást 2022-ben 136 fő, 1000 alkalommal, míg 2021-ben 124 fő, 849 alkalommal vette igénybe. A tanácsadást 2 fő pszichológus nyújtotta.

Az ügyfelek által megfogalmazott legjellemzőbb problémák:

- pszichés panaszok,
- szorongásos tünetek,
- hangulatzavarok,
- gyermek viselkedési problémái, teljesítményzavarai.

A problémák megoldása érdekében a szakemberek pszichológiai vizsgálatokat végeztek, valamint tanácsadásban részesítették a hozzájuk fordulókat. Szükség esetén az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival (óvoda, iskola, pedagógiai szakszolgálat, területi gyermekvédelmi szakszolgálat) is történt konzultáció és információcsere a szakemberek részéről. Az intézményen belül rendszeresek voltak az esetkonzultációk a pszichológusok és a családsegítők, illetve az esetmenedzserek között.

Az eredmények között megemlítenéd, hogy a pszichológiai kezelések hatására az ügyfelek pszichés állapota javult, a gyermekek tünetei csökkentek, enyhültek vagy megszűntek, a szülő-gyermek kapcsolat fejlődött.

Egyéni, pár- és családterápia

A szolgáltatás célja volt, hogy minél több családot és egyént hozzásegítsen életük rendezéséhez, ill. családi kapcsolataik megóvásához, a válások megelőzéséhez. A kontextuális családterápia a családot olyan működő egységként tekinti, amelyben bármely családtag problémája az egész családi rendszer bevonásával és aktív közreműködésével oldható meg.

A terapeuta elősegítette, hogy az egyén, ill. a család mozgósíthassa erőforrásait, bővíthesse problémamegoldó készségeit. A terápia hozzájárult a viselkedés megváltozásához, a család, az egyén érzelmi megerősödéséhez. Így működött ez akkor is, ha minden ülésen minden családtag nem volt jelen. A „jelenlévők” viselkedés változása vonta maga után a többiek változását.

A családterapeuta 2022-ben a következő problémák kezeléséhez nyújtott segítséget:

- házassági krízis,
- generációs problémák,
- válás, kapcsolati gondok,
- pszichés panaszok,
- egyedüllét,
- gyermeknevelés,
- kapcsolattartási nehézségek,
- teenager krízishelyzet,
- pszichiátriai betegség,
- gyász feldolgozás.

A szakmai munkavégzés során célzott és hatékony segítséget kaptak az igénybe vevők a fennálló problémáik kezeléséhez. A 2022. évben összesen 47 család (2021-ben 59 fő) 211 alkalommal vett részt a családterápiás üléseken. Az érintett családtagok száma megközelítette a 200-at.

Egyéni terápián, ill. konzultáción, családkonzultáción, család, ill. házasságterápián, szülő-gyermek mediáción 47 fő, 143 alkalommal (2021-ben 37 fő, 92 alkalom), teenager konzultáción 1 fiatal, 22 alkalommal (2021-ben 8 fiatal, 24 alkalom) vett részt. Mentálhigiénés gondozásra 11 fő esetében 46 alkalommal (2021-ben 10 fő, 66 alkalom) került sor. Az egyének/családok pozitív visszajelzést adtak a terapeutának az ülések után, szívesen vettek részt a találkozásokon. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy általában komolyan vették a feladatokat és a megkötött egyezséget.

Öröndetes, hogy olyan család is eredményesnek ítélte az együttműködést, akik már korábban (más intézményben) részt vettek hasonlóan, de nem érezték hasznosnak. Az ülésekről és az esetmegbeszélésekről a terapeuta feljegyzéseket készített, amelyek tartalmazzák az ülésen történeteket, a szerződést és a feladatokat is, valamint ezek végrehajtását, a bekövetkező változásokat vagy nehézségeket.

A családsegítőkkal, valamint az esetmenedzserekkel 28 esetmegbeszélés/konzultáció történt, a terapeuta 3 alkalommal vett részt esetkonferencián.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja: a szabadidejüket az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek segítése, akik magatartásukkal a saját testi, lelki, értelmi, érzelmi fejlődésüket veszélyeztetik; a lakóhelyről önkényesen eltávozó ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

Fő cél: olyan bizalmi viszony kialakítása a fiatalokkal, amely lehetővé teszi, hogy a fiatalok megnyíljanak a szakemberek előtt, felismerjék problémáikat, valamint abban ne féljenek segítséget kérni.

A tevékenységgel szorosan összefügg az intézmény közösségi tereinek népszerűsítése a célcsoport körében, hogy a fiatalok legyenek tagjai egy összeszokott közösségnek, hasznos, tartalmas és személyiségépítő élményeket éljenek át együtt.

Az intézmény utcai és lakótelepi szociális munkásai alapfeladataik ellátása során felkeresték a megyeszékhely azon területeit, ahol kapcsolatba kerülhettek a szolgáltatással érintett célcsoporttal, vagy ahol gyerekek, fiatalok felügyelet nélkül tartózkodhattak, esetleg deviáns magatartást tanúsíthattak. Szükség szerint, egy-egy eset kapcsán konzultáltak a családsegítőkkal, esetmenedzserekkel.

A 2022-es évben az utcai szociális munkások összesen 39 fiatallal, 382 alkalommal (2021-ben 92 fiatallal, 92 alkalommal) kerültek kapcsolatba az intézményen kívüli és az intézmény keretein belül működő Szabad-tér Ifjúsági Klubban végzett tevékenységük során.

A 2022-es év során nem érkezett írásos jelzés az utcai és lakótelepi szociális munkásokhoz és ők sem tapasztaltak jelzést és intézkedést igénylő esetet.

Az intézmény V. számú Szakmai Egységében működő Szabad-tér Ifjúsági Klub újraindításához, a fiatalok megszólításához és a közösségépítéshez kapcsolódó feladatok kerültek előtérbe, azonban a munkavégzésben továbbra is jelen volt az iskolaidőben, vagy iskola után csellengő gyermekek, fiatakorúak felkutatása. Májusban tapasztalatcsere céljából felvették a kapcsolatot a győri Család- és Gyermekjóléti Központ utcai és lakótelepi szociális munkásaival, látogatást tettek a győri intézménybe, megismerték a helyi munkavégzés sajátosságait, fókuszait, valamint a közösségi terek működését.

Az utcai és lakótelepi szociális munkások folyamatosan azon dolgoztak, hogy - a koronavírus járvány miatti lezárást követően - a Szabad-tér Ifjúsági Klubba újra aktív élet költözzön. Ennek érdekében márciusban és áprilisban a Szombathelyi Derkovits Gyula Általános Iskola közel 100 diákjának (5-8. évfolyam) interaktív módon mutatták be a Klub szolgáltatásait, korábbi programjait.

Emellett igényfelmérést végeztek a fiatalok körében, hogy minél inkább az ő érdeklődési körüknek megfelelő szabadidős lehetőségeket tudjanak felkínálni. Október hónapban a Vas Megyei Szakképzési Centrum Oladi Technikum 9-10. évfolyamos diákjainak került bemutatásra a Szabad-tér Ifjúsági Klub, valamint beszélgettek a diákokkal az érdeklődési köreikről, a közösségi terek létjogosultságáról és a benne rejlő lehetőségekről.

Az utcai és lakótelepi szociális munkások az év során kirándulásokat, közösségépítő programokat szerveztek, sport és kézműves foglalkozásokat tartottak, valamint a Klub népszerűsítése érdekében több alkalommal települtek ki a város különböző rendezvényeire.

Kórházi szociális munka

A szolgáltatás célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a válsághelyzetben lévő anyának és gyermekének segítése, a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése, majd a szükséges intézkedések megtétele, valamint a pszichiátriai és a rehabilitációt végző kórházi osztályokkal való együttműködés. Az intézmény a Markusovszky Egyetemi Oktatókórházzal kötött együttműködési megállapodás alapján biztosítja a szolgáltatást.

A család- és gyermekjóléti központ kórházi szociális munkát ellátó esetenedzserének feladata a tanácsadás, információszolgáltatás és a konzultáció biztosítása minden érintett fél számára.

2022-ben, csakúgy, mint a megelőző évben, a család- és gyermekjóléti központ kórházi szociális munkával foglalkozó esetenedzsere a kórház szociális munkatársaival közösen dolgozott azon, hogy a problémával érintett családok helyzete rendeződjön.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy a kórházi szociális munkát végző esetenedzser által biztosított információnyújtás, tanácsadás segíti az egészségügyi személyzet munkáját azzal, hogy támpontot nyújt a betegek nem egészségügyi jellegű problémáinak megoldásában, az elhanyagolás és a veszélyeztetettség megszüntetésében.

A kórházi szociális munka 2022-ben 15 főt (2021-ben 6 főt) érintett.

Kapcsolatügyelet

A speciális szolgáltatás célja és feladata a válást követően megromlott, vagy egyáltalán nem működő szülő-gyermek kapcsolattartás rendezése, megállapodás kialakításának segítése, láthatás megszervezése, a kapcsolattartáshoz semleges helyszín biztosítása.

A célcsoport jelentős részét azok a szülők képezik, akik már külön élnek, és akut konfliktust jelent a különélő gyermekükkel történő kapcsolattartás. Esetenként még nincs hatósági döntés a kapcsolattartásról, vagy ha van, az nem annak megfelelően működik. A mediáció módszerével nyugodt körülmények között az igénybe vevőket segíteni tudják a szakemberek a kapcsolattartás szabályainak közös kialakításában. A Kapcsolatügyelettel 2022-ben 53 család és 81 gyermek állt kapcsolatban (2021-ben 56 család és 81 gyermek). A megelőző évhez képest a számadatok minimális csökkenést mutatnak az igénybevétel tekintetében. Az év során 2 olyan család volt, akik információt, időpontot kértek a mediátoroktól, de végül esetükben személyes találkozásra már nem került sor.

2022-ben 29 család jelentkezett új esetként a szolgáltatásban, amely 41 gyermeket érintett (2021-ben 23 család, 31 gyermek). Az új esetek tekintetében, a családszámban és gyermekszámban kismértékű növekedés tapasztalható a 2021-es évhez képest. Az év során 18 családnál került sor 21 mediációs ülésre, amelyből 7 esetben végül nem került sor megállapodás megkötésére. Az új esetekből 8 családnál nem történt meg a másik szülővel az első interjú, ezért a mediációs folyamat megszakadt. Az év során befejezett mediáció 6 család esetében történt.

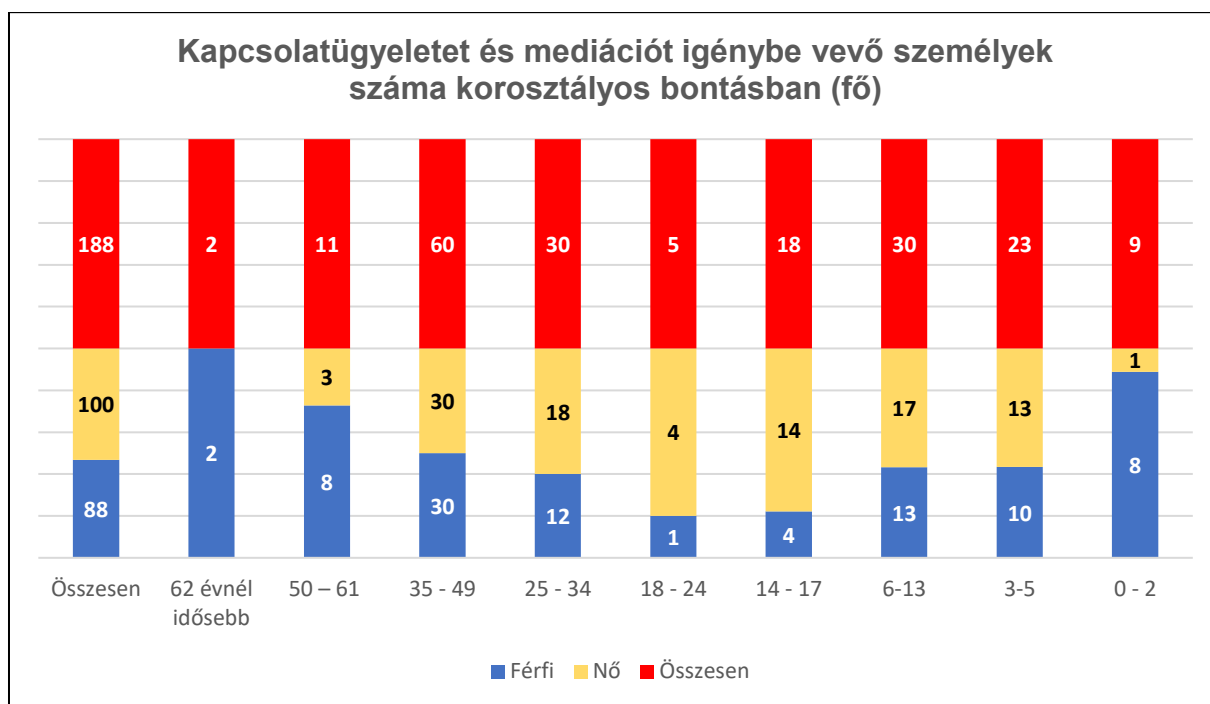
A Szombathelyi Járás területéről 7 család (12 gyermek) fordult a Kapcsolatügyelethez. A Gyámhatóság által szabályozott kapcsolattartásból 1 család esetében (2 gyermek) magasabb szintre lépett a kapcsolattartás, ami azt jelenti, hogy a felügyelt kapcsolattartást a mediátorok javaslatára a hatóság segített láthatásra változtatta. 1 család esetében (1 gyermek) a láthatást az édesapa mondta fel.

A Bíróság által szabályozott kapcsolattartásból:

- 1 családnál a láthatás a gyermek nagykorúságával megszűnt,
- 1 család esetében mediációs eljárás kertében sikerült a szülői láthatást az intézményen kívül lebonyolítani, emiatt a család már nem szorul a mediátorok segítségére,
- 1 család esetében a szülői megállapodás elkészült, de a szülők nem jelentek meg az intézményben a láthatás időpontjában,

- 3 család esetében a bíróság által szabályozott láthatás nem valósult meg, mivel az egyik szülő nem vette fel a kapcsolatot a mediátorokkal.

A kapcsolattartás segítését 23 család (34 gyermek) 225 alkalommal - hatóság (Bíróság, Gyámhatóság) javaslatára - vette igénybe. A 2022. évben a kapcsolatügyeletet és/vagy a mediációt összesen 188 fő vette igénybe, ennek korosztályos bontását mutatja az alábbi táblázat és ábra.

A szülői kapcsolattartás fejlődését semleges helyszínnel 2 családnál 9 alkalommal, az átadás/átvétel megszervezésével 1 családnál 3 alkalommal segítették a szakemberek. A nagyszülői és egyéb hozzátartozói kapcsolattartásra 3 családnál 25 alkalommal került sor. Hatóság által elrendelt felügyelt kapcsolattartás 62 alkalommal zajlott.

Az év során 8 család esetében készült „Kapcsolatügyi tapasztalatok” című összefoglaló, összesen 9 alkalommal, amelyekkel a bíróság, gyámhatóság munkáját segítették a mediátorok. A Kapcsolatügyelet munkatársai havi rendszerességgel tartottak eszmegbeszélést és az év során hat alkalommal szupervíziót vettek részt. Az elmúlt évek tapasztalata alapján elmondható, hogy egyre gyakrabban jelennek meg a Kapcsolatügyeleten és/vagy a mediációban olyan családok, ahol a szülők, ill. a szülők-nagyszülők között mély családi konfliktus van a háttérben. Emiatt a hatóság által az ügyeletre szabályozott esetek kigondozása is nagyobb nehézségekbe ütközik. A másik csoportba azok a családok tartoznak, ahol a bíróság korábban a Kapcsolatügyelet igénybevétele nélkül szabályozta a külön élő szülő kapcsolattartását gyermekével/gyermekével, de a kapcsolattartásra jogosult szülőnél valamilyen veszélyeztető helyzet vagy hatás alakult ki, ill. érte a gyermeket, és ennek következményeként a gondozó szülő kérte a látogató szülő kapcsolattartásának megvonását, vagy korlátozását. Ezekben az esetekben a történetek feltárására irányuló vizsgálatok (rendőrségi, pszichológiai) hosszabb időt vesznek igénybe, és bár a korlátozás fél, maximum egy évre szól azonban a kapcsolatügyi munkatársak/mediátorok tapasztalata szerint egy évet meghaladóan is jelen vannak az ügyeleten a családok. A hosszú éveken át Kapcsolatügyeleten történő találkozás nem erősíti, hanem gyengíti a gyermek és szülő, gyermek és nagyszülő kapcsolatát. A fokozatosság elvét figyelembe véve fontos lenne, hogy 1 maximum 2 év alatt kigondozhatóak legyenek a Kapcsolatügyi szolgáltatásból az adott családok. Ez hosszú távon segítené a családok helyzetének rendeződését. A mély konfliktusok, ellentétek, egymás iránt érzett sérelmek feloldása érdekében több esetben segítséget nyújthatna a felek terápia, pszichológus szakember általi kísérése. A tapasztalatok szerint Kapcsolatügyeletről való

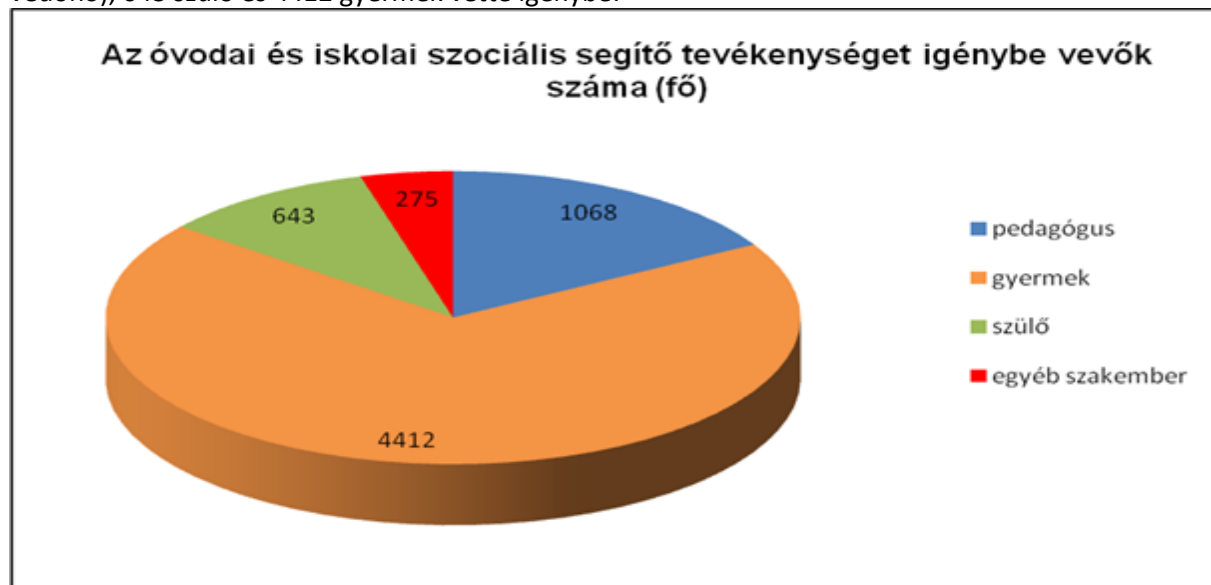
kilépéshez nagyban hozzájárulna, ha az ellentétben álló szülőpárok külön-külön segítséget kérnének sérelmeik feloldása érdekében. A szülőknek lehetősége van természetesen a munkatársakkal, mediátorokkal is kommunikálni, tanácsot kérni, azonban ezen szakembereknek nincs kompetenciája a súlyos lelki problémák megoldásának kísérésében. Mindezek alapján a Kapcsolatügyeleti esetek kigondozását a szakemberek komplex, multidiszciplináris együttműködése eredményezné a legsikeresebben. A szakmai tevékenység során a szakemberek tudásukkal, jelenlétükkel, kommunikációjukkal arra törekednek, hogy a megromlott szülő-gyermek, nagyszülő-unoka kapcsolat újra épülhessen és új alapokra helyezhetővé váljon. A mediátorok és kapcsolatügyeleti munkatársak kötelessége, hogy pártatlanul, elfogulatlanul működjenek közre a munkájuk során. Kommunikációjukkal segíteniük kell a kapcsolattartás menetét, határozott fellépésükkel biztosítaniuk kell a résztvevők számára a biztonságos légkört. Jellemző, hogy az ügyfelek többsége stigmatizáltnak érzi magát a kapcsolatügyeleten való részvétel miatt. Többük úgy érzi, hogy a szolgáltatás igénybevétele degradáló rá nézve. Elmondható, hogy a szakemberekkel való találkozást és az első néhány alkalmat követően megtapasztalják, valós segítséget jelenthet számukra a szolgáltatás.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

A szolgáltatás biztosítását az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet 2018. szeptember 1-jétől kötelező feladatként írja elő a család- és gyermekjóléti központok számára, az illetékességi területükhöz tartozó járás valamennyi köznevelési intézményében. A szolgáltatás célja: a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjainak, a pedagógusoknak, valamint az intézményben megjelenő egyéb szakembereknek. Az óvodás és iskoláskorú gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, szociális kompetenciáinak fejlesztése, sikeres iskolai előmenetelük támogatása, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik mind szélesebb körű kihasználása érdekében. A gyermekek, tanulók, szülők, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása, hogy képesek legyenek felismerni és jelezni a gyermekeknél észlelt változások alapján a háttérben rejlő problémákat. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység hozzájárul a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének elősegítéséhez.

A család- és gyermekjóléti központ működési területén (szombathelyi járás) az együttműködési megállapodások alapján 105 intézményben, tagintézményben és telephelyen (66 Szombathelyen, 39 a járási településeken található) biztosítják a szociális segítő az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet. Az intézmények közül 47 óvoda, 51 iskola (17 középiskola, 31 általános iskola, 3 pedig általános és középiskola) és 7 pedig kollégium volt.

A 2022-es év során az óvodai és iskolai szociális segítést 1068 pedagógus, 275 egyéb szakember (pl. védőnő), 643 szülő és 4412 gyermek vette igénybe.

A szakmai tevékenység során:

- 3599 alkalommal konzultációt,
- 1245 alkalommal információnyújtást,
- 555 alkalommal óralátogatást,
- 383 alkalommal segítő beszélgetést,
- 236 alkalommal tanácsadást

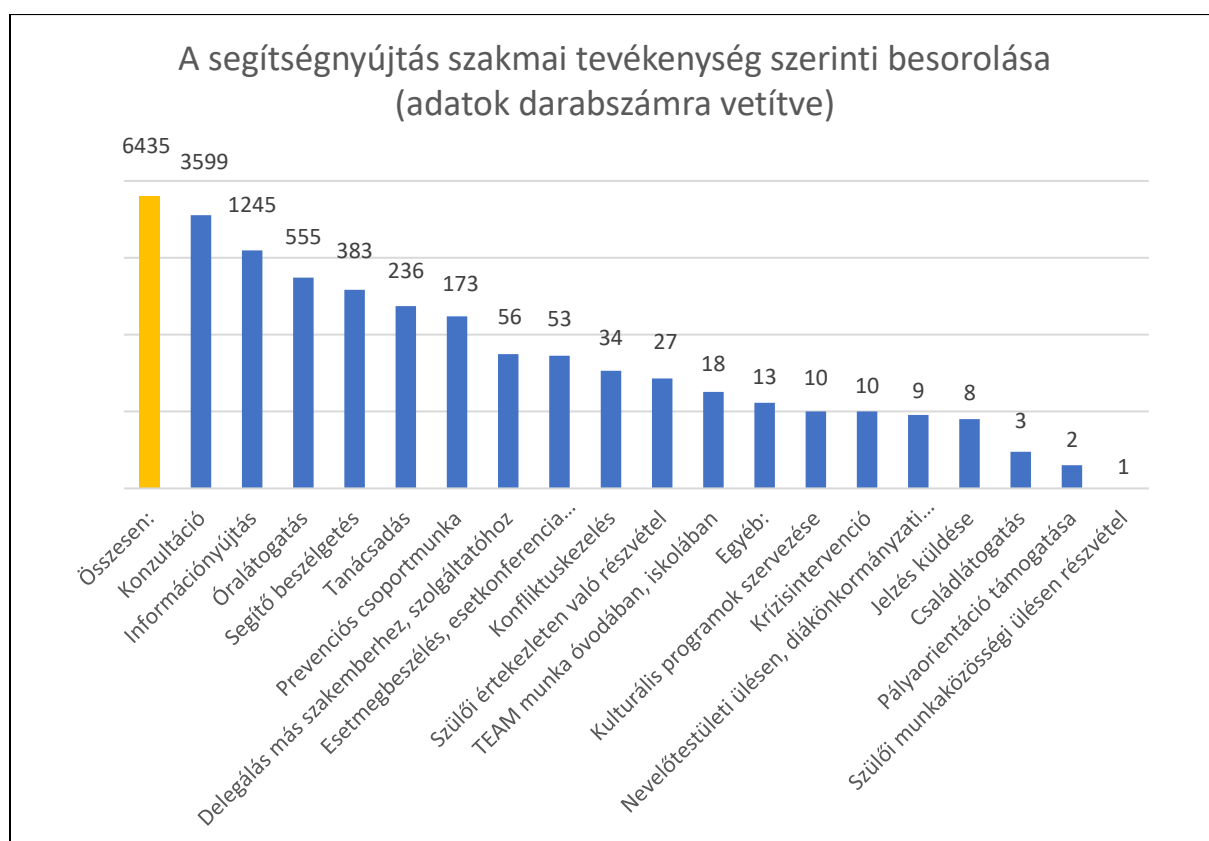
végeztek a szakemberek.

Az óvodai és iskolai szociális segítők 173 alkalommal biztosítottak a köznevelési intézmény igényei szerint csoportfoglalkozást, 53 alkalommal esetmegbeszélésen vagy esetkonferencián vettek részt, valamint 27 alkalommal szülői értekezleten.

A feladatellátás során a szociális segítők különböző problémák megoldásában nyújtottak segítséget a hozzájuk forduló szakembereknek, szülőknek, gyerekeknek.

A leggyakrabban tapasztalt problémák:

- magatartászavar - beilleszkedési probléma (352 esetben),
- tanulási probléma (211 esetben),
- életkori változásból adódó lelki nehézségek (202 esetben),
- iskolai hiányzások (202 esetben),
- iskolán belüli konfliktushelyzetek (141 esetben),
- magatartási probléma (139 esetben).

A tapasztalatok alapján elmondható, hogy az érintettek életében a problémák komplexen jelennek meg. A megoldásban fontos szerepe van a szűkebb és tágabb családnak, valamint a mesterséges támogató rendszernek is. Az iskolai szociális segítők a hatékony és eredményes segítségnyújtás érdekében felvették a kapcsolatot az észlelő- és jelzőrendszeri tagokkal, szükség esetén

továbbirányítás történt az illetékes szakemberekhez pl.: a család- és gyermekjóléti szolgáltatáshoz, pszichológushoz, terapeutához. A szakmai munka során az óvodai és iskolai szociális segítők együttműködtek: a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsereivel; pszichológusaival; családterapeutájával; jogászával; mediátoraival; a járásban működő család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel; a köznevelési intézmények vezetőivel, pedagógusaival, ifjúságvédelmi felelőseivel; iskolapszichológusokkal, iskolai védőnőkkel. Szükség szerint konzultáltak a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel, védőnőkkel, fogyatékosügyei tanácsadókkal, az Áldozatsegítő Központ szakembereivel, gyámhivatali, önkormányzati, kormányhivatali ügyintézőkkel és egyéb szolgáltatókkal, szakemberekkel. Ezen kívül a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a család- és gyermekjóléti központ szakemberei által összehívott esetkonferenciákon is rendszeresen részt vettek.

A szociális segítők által végzett prevenció csoportfoglalkozások:

Közösségszervezés, osztályközösség építése, csapatépítés

A csoportfoglalkozások segítenek a csapatszellem kialakításában, fejlesztik a kooperációt, a kommunikációt és az önismeretet. Elsősorban interaktív, személyes élményeken alapuló kommunikációs, szituációs játékok, beszélgetések, csoportos problémamegoldó feladatok képezték a foglalkozásokat. Ennek eredményeképpen a tanulók személyes kapcsolatai fejlődtek, a kommunikáció hatékonysága nőtt. Az érintett osztály közössége sikerélményekkel gazdagodott, mely fejlesztette az empátiás készségüket, valamint az együttműködésük színvonalát. A foglalkozások alkalmat biztosítottak arra, hogy a tanulók közelebbi kapcsolatot alakítsanak ki egymással és olyan tulajdonságaikat is megismerjék, amelyekkel a tanítási idő alatt még nem találkoztak. A foglalkozásokon tapasztaltakkal kapcsolatban a tanulók és a pedagógusok részéről egyaránt pozitív visszajelzések érkeztek.

Az internet veszélyei

A csoportfoglalkozás célja az iskolában, valamint a közösségi hálón keresztül történő bántalmazás felismerése, megelőzése és kezelése volt. Az általános és középiskolások életében a legjellemzőbb az internetes zaklatás. Fontos, hogy a tanulók maguk és a társaik védelme érdekében tudjanak segítséget kérni. Sok esetben ezek a történések a felszín alatt maradnak, melyek súlyos mentális betegségeket okozhatnak. Az érintett személyeket, amennyiben szükséges meg kell tanítani a segítségnyújtás kérésének módjaira, akár csoportfoglalkozás keretében is. A foglalkozások módszere interaktív előadás, film nézése és feldolgozása volt. Több tanuló a foglalkozásokon keresztül ismerte fel, hogy már részese volt internetes zaklatásnak és iskolai bántalmazásnak.

Iskolai bántalmazás

A csoportfoglalkozás célja a jelenség felismerése, következményei és annak kezelése. A foglalkozások során a tanulókkal tisztázásra került a bullying jelenség, valamint a vele járó következmények veszélyeinek felismerése, kezelése. A bántalmazó és a bántalmazott személyek szerepén kívül fontos, hogy a közösség felismerje a szemlélők szerepét és reakcióit. Az iskolai szociális segítők a foglalkozások során ebben is segítséget nyújtottak. A tanulók játékos feladatokon keresztül megismerték a bántalmazással kapcsolatos alapfogalmakat, azok típusait, jelenségeit. Segítséget kaptak az adott élethelyzet felismerésére, annak megelőzésére és kezelésére.

Érzékenyítő foglalkozás a fogyatékkal élő személyek mindennapjainak megismerésére:

A csoportfoglalkozás célja: saját élmény és tapasztalatszerzés annak érdekében, hogy a fiatalok minél jobban megismerjék és elfogadják a környezetükben élő akadályokkal küzdő embereket. A csoportfoglalkozások a fogyatékosügyei tanácsadóval közösen történtek. Az ismeretek hiteles átadása érdekében a foglalkozásokon részt vettek a fogyatékkal élő személyeket segítő civil szervezet érintett tagjai is (Vakok és Gyengénlátók Egyesülete). Ezt az új kezdeményezést a gyerekek és a pedagógusok is nagy örömmel és aktivitással fogadták. A nagy érdeklődésnek köszönhetően a

foglalkozások a következő évben is folytatódnak. Cél, hogy minél több intézménybe, minél több gyermekhez eljusson ez a program.

Szociometria felmérés

Egy intézményben (VMSZC Savaria Technikum és Kollégium 9. osztály) került sor az osztályközösség, a kapcsolati háló feltérképezésére szolgáló felmérés elkészítésére. A cél az volt, hogy feltárással kerüljenek a közösségen belül kialakult társas kapcsolatok, a tanulók helye és szerepe az osztályközösségen belül.

Nyári napközis tábor

A 2021/2022-es tanév nyári szünetében az óvodai és iskolai szociális segítők Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szombathelyi Tankerületi Központ együttműködésében szervezett és megvalósult napközis táborban vettek részt, heti váltásban, összesen 9 héten keresztül.

A szakemberek biztosították a gyermekek napközbeni felügyeletét, az étkeztetésben segítettek, játékos foglalkozásokat szerveztek, és a külső helyszíneken megvalósuló programok lebonyolításában nyújtottak segítséget.

Fogyatékoságügyi tanácsadás

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat a szociálpolitikáért felelős miniszter kijelölése alapján 2022. január 1-jétől működteti a fogyatékoságügyi tanácsadást.

A szolgáltatás célja és feladata a közvetlen ügyintézésen és tanácsadáson túl a Vas megye közigazgatási területén fogyatékkal élő személyek és családtagjaik, valamint az őket ellátó állami, önkormányzati és civil szervezetek együttműködésének erősítése, egy innovatív, fejlődőképes, és a fogyatékkal élők valós igényeihez igazodó hálózat kiépítése és működtetése érdekében.

A család- és gyermekjóléti központ Vas megye területén a felmerülő igényeknek megfelelően minőségi ellátást biztosított a fogyatékoságügyi tanácsadói szolgáltatás keretében.

A szakmai tevékenységet fogyatékoságügyi tanácsadók végezték, kezdetben 2 fő, majd személyi változások miatt 1 fő látta el a feladatot. Munkavégzésük során részt vettek a fogyatékkal élő személyek által igényelhető ellátások intézésének folyamatában, szükség esetén tovább delegálták az ügyfelet egyéb segítő szervezetekhez, hivatalos szervekhez. Folyamatos kapcsolatot tartottak fenn szociális intézményekkel, települési önkormányzatokkal és civil szervezetekkel. A tanácsadás személyesen - heti egy alkalommal ügyfélfogadás keretében, - telefonon és elektronikus úton is elérhető volt. A tavalyi évben 11 fő vett részt személyes találkozón a megyeszékhelyről, valamint a kőszegi, sárvári, celldömölki, körmendi járásból. Az igénybe vevők számára tanácsadás, információnyújtás történt ellátásokkal, munkalehetőségekkel, nappali ellátás elérhetőségével kapcsolatban.

A szakmai munkavégzés során a tanácsadók feltárták az egyént és a családot érintő problémákat és hozzárendelték ezekhez a megoldási alternatívákat. A kompetenciahatárokat figyelembe véve szükség esetén az ügyfelet tovább delegálták a megfelelő intézménybe. Mind a 11 ügyintézés az év folyamán lezárult, 4 fő delegálása történt meg más intézményhez. 1 fő esetében gyermekek veszélyeztetettsége miatt a tanácsadó jelzéssel élt az illetékes család- és gyermekjóléti szolgálat felé. A tanácsadók - együttműködve a Vakok és Gyengénlátók Vas Megyei Egyesületével, valamint az intézmény óvodai és iskolai szociális segítőivel - elindították az érzékenyítő foglalkozások szervezését óvodás, ill. iskoláskorú gyermekek/ fiatalok számára. Az óvodákban a középső és nagycsoportos korosztálynak összevontan, az iskolákban osztály szinten zajlottak a foglalkozások. Az életkori sajátosságokat figyelembe véve, valamennyi korosztály számára tematikus program keretén belül, interaktív módon adtak hiteles tájékoztatást a sérült, fogyatékkal élő emberek életéről, nehézségeiről. Ismertették az ebből eredő akadályokat leküzdő, kompenzáló technikákat, eszközöket. A program résztvevői játékos formában próbálhatták ki a különböző élethelyzeteket, saját élménnyel tapasztalhatták meg azokat a nehézségeket, amelyekkel minden nap szembesülnek a fogyatékkal élő személyek. A foglalkozások

során megismerhették a társadalmi felelősségvállalás alapjait, a segítségnyújtás technikáit. A program alkalmanként kb. 2 óra időtartamban, két helyszínen került lebonyolításra. Az egyik helyszín a segítő kutyás bemutató helyszínéül szolgált, mely mind a gyermekek, mind a felnőttek kedvence volt. Itt megtanulhatták, hogy mikor lehet és mikor tilos simogatni a segítő kutyákat, megismerhették, hogyan történik és mennyi ideig tart a kiképzésük. Kipróbálhatták a fehér bot használatát, természetesen mindezt bekötött szemmel. A másik helyszínen csoportbontásban játékos foglalkozások zajlottak. A család- és gyermekjóléti központ működési területén 8 (szombathelyi, ill. néhány kistérségi) köznevelési intézményben zajlott érzékenyítő foglalkozás. Ebből 5 óvoda, 2 általános iskola és 1 középiskola volt, a programokon összesen 666 fő vett részt.

Az érintettek számára nagyon fontos, hogy a szükségleteiknek megfelelő ellátások és szolgáltatások eléréséhez nélkülözhetetlen információk, ismeretek hozzáférhetők legyenek, ezek megszerzése érdekében a tanácsadók 2022-ben folyamatosan keresték fel a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban álló állami, egyházi és önkormányzati intézményeket, valamint a civil szervezeteket.

A fogyatékosügyei tanácsadók – ismereteik bővítése céljából - rendszeresen részt vettek különböző szakmai rendezvényeken, programokon.

Szociális diagnózis készítése:

A szociális diagnózis készítés szükségességének eseteit az 1993. évi III. törvény 64/A. § 1-3. bekezdése foglalja magában. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti központ szociális diagnózist készít:

- a) a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezésére, ha olyan szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás – ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását – igénybevétele válik szükségessé, amelyben az ellátott vagy a család nem részesül, vagy azt a szolgálat más okból szükségesnek tartja,
- b) a család- és gyermekjóléti szolgálatnál gondozásban nem álló ellátott esetén akkor, ha az nem speciális szolgáltatást kíván igénybe venni, illetve, ha nem gyermekvédelmi gondoskodás keretében tartozó hatósági intézkedés által érintett gyermeke van.

2022-ben összesen 39 (2021-ben 113) felkérés érkezett a szombathelyi család- és gyermekjóléti szolgálatoktól. A járásban működő többi (Vép, Ják, Táplánszentkereszt, Bük, Gencsapáti) család- és gyermekjóléti szolgálatról és más jelzőrendszeri tagtól felkérés nem érkezett. A tavalyi évben 23 (2021-ben 48) diagnózis készült el, amely 30 főt (2021-ben 76 főt) érintett. A leggyakrabban kiejánlott a család- és gyermekjóléti szolgáltatás volt, a nem szociális szolgáltatások közül pedig a pénzbeli vagy természetbeni ellátás és az egészségügyi szolgáltatás (háziorvosi, szakorvosi ellátás). Tapasztalatok szerint a felkérésben érintett ügyfelek szinte minden esetben hozzájárultak a diagnózis elkészítéséhez, a család- és gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés részének tekintették. A felvétel megvalósulását jelentős mértékben segítette, hogy az esetmenedzser rugalmasan tudott alkalmazkodni az ügyfelek időbeosztásához, elfoglaltságaihoz és az ügyfélnek megfelelő helyszínhez. Az év folyamán 2 (2021-ben 2) esetben hiúsult meg diagnózis felvétel azon ügyfelek részéről, akik önmaguktól is mindent megtesznek a felmerült probléma megoldása érdekében (általában a gyermekük intézményi magatartásával volt kapcsolatos a jelzés), felkutatják a lehetőségeket és együttműködnek a szükséges szakemberekkel. Ők ezért feleslegesnek érezték a családsegítőn kívül egy újabb személy megjelenését.

Gyermekevédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat:

Célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A problémamegoldáshoz igazítva a természetes és mesterséges erőforrások mobilizálása, az esetkezelésről, illetve a hívásokról nyilvántartások vezetése.

2022-ben 21 hívás (2021-ben 12 hívás) érkezett. Kilenc esetben a Családok Átmeneti Otthonában elérhető férőhely után érdeklődtek, öt esetben az Otthon lakói ezen a számon jelezték, hogy később érkeznek be az otthonba. Egy esetben az otthon kamerafelvételével kapcsolatban érdeklődtek, egy telefonhívás a Kék vonal segélyhívótól érkezett egy gyermekkel kapcsolatban, egy telefonáló személyes problémájában kért segítséget, négy hívás pedig téves volt. Krízishelyzet, azonnali beavatkozás szükségességének jelzésére nem vették igénybe a készenléti telefonszámot.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által közösen biztosított feladatok

Szabad-tér Ifjúsági Klub

A Szabad-tér Ifjúsági Klub a koronavírus-járvány miatt két évig zárva tartott, a 2022-es évben azonban újra megnyitotta kapuit a 10-19 éves fiatalok előtt. Működtetését az intézmény utcai és lakótelepi szociális munkásai végzik. A pandémiát megelőző években a klubot nagy aktivitás, élénk közösségi élet jellemezte. Az újranyitással az volt a cél, hogy visszatérjenek a fiatalok, és velük együtt a jó hangulatú foglalkozások, valamint a tartalmas, értékeket közvetítő programok. A járvány ideje alatt a korábbi klubtagok felnőttek, vagy – életkorukból fakadóan – élethelyzetük, preferenciáik megváltoztak, ezért 2022. március és április hónapjaiban új tagok toborzásán kellett dolgozniuk a klubvezetőknek. Elsődleges célként tűzték ki, hogy általános iskola felső tagozatos és középiskolás korú diákok számára kínáljanak tartalmas, közösségépítő programokat, ill. számukra alternatívát a szabadidő hasznos eltöltésére. A Szabad-tér Ifjúsági Klub a Szombathely Megyei Jogú Város Kábítószerügyi Egyeztető Fóruma rendelkezésére álló pénzügyi keretből 129.000,- Ft támogatást kapott szabadidős programok szervezésére, a klub újranyitása kapcsán változatos programok megvalósítására.

Gyermekek átmeneti gondozása

Családok Átmeneti Otthona

A Családok Átmeneti Otthona az intézményen belül, mint önálló szakmai egység működik, önálló telephelyen, 40 férőhely kialakításával. A folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézményben az otthontalanná vált szülő kérelmére együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll – legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell. Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig. Az otthon befogadja a krízishelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyákat is, és a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

A családok átmeneti otthona szolgáltatásainak igénybevétele maximum 12 hónap, amely indokolt esetben 6 hónappal, illetve a tanév végéig meghosszabbítható.

Az otthonban folyó gondozás célja

- az ellátásra szoruló családok lakhatásának biztosítása,
- segítségnyújtás a család otthontalanságának megszüntetéséhez,
- segítség krízishelyzet kezeléséhez, a jövő tervezéséhez,
- a társadalomba történő visszailleszkedés elősegítése,
- az otthonban töltött idő alatt a gyermeki jogok minél teljesebb érvényesülése.

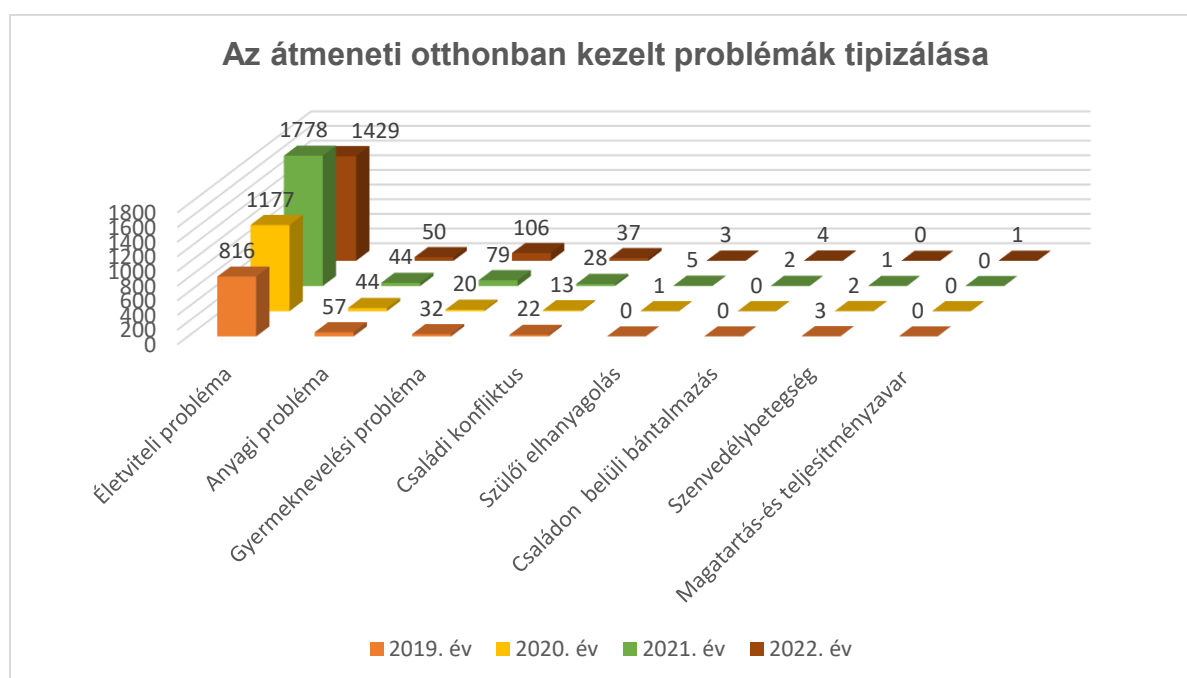
Az ellátásban részesülők 2022. évi induló száma:	44 fő
Tárgyévben felvettek száma:	44 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	88 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	59 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	29 fő

A családok átmeneti otthonába a családok jellemzően jelentkezés alapján kerültek be, ez 9 családot/26 főt jelentett, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján 6 család/17 fő kérte felvételét. Az albérletből költöző családok a felvételi kérelem indokaként a magánszemélytől történő lakásbérlet költségei fedezésének nehézségét, valamint a lakások tulajdonos általi használatbavételi tervét jelölték meg. Az otthonban történő gondozást megelőzően rokonoknál élő családok a felvételi kérelmekben indokként a több generációs együttélésekből származó konfliktusokat, valamint az élettér szűkösségét jelölték meg. A kiköltözők száma az előző évhez képest komolyabb emelkedést mutatott. Összesen 18 család költözött ki, ez 59 fő/25 gyermeket jelent, ebből egy gyermek ideiglenes hatályú elhelyezés alá került, egy felnőtt pedig kérte ellátása megszüntetését. A családok átlagban 12 hónapot töltöttek az átmeneti otthonban.

A 2022-es évben az eddigiekhez képest kiemelkedően magas volt az otthon házirendjének megsértése miatti jogviszony megszüntetés, ez 5 családot/10 főt jelentett, melyből 4 fő gyermek is érintett volt. Jellemzően az élettárs bántalmazása, illetve idegen személy éjszakára való befogadása volt a kizárások fő oka. Az esetek többségében a férfilakó kizárása után az élettárs és vele a gyermek is kiköltözött, ez összesen 15 főt érintett. Az átmeneti otthonban az elmúlt évben a kihasználtság 83,78%-os volt. Ez az előző évekhez képest komoly csökkenést mutat, melynek fő indoka a lakrészek javítási munkáinak elhúzódása. Az év során a havi kihasználtság nagyon széles skálán mozgott, a százalékos ingadozás 67,5%-108,54% közötti volt. Az otthonban kezelt problémák közel azonos arányban és rangsorban fogalmazódtak meg a családgondozók és a kliensek által.

A problémák tipizálása a kliensek szerint:

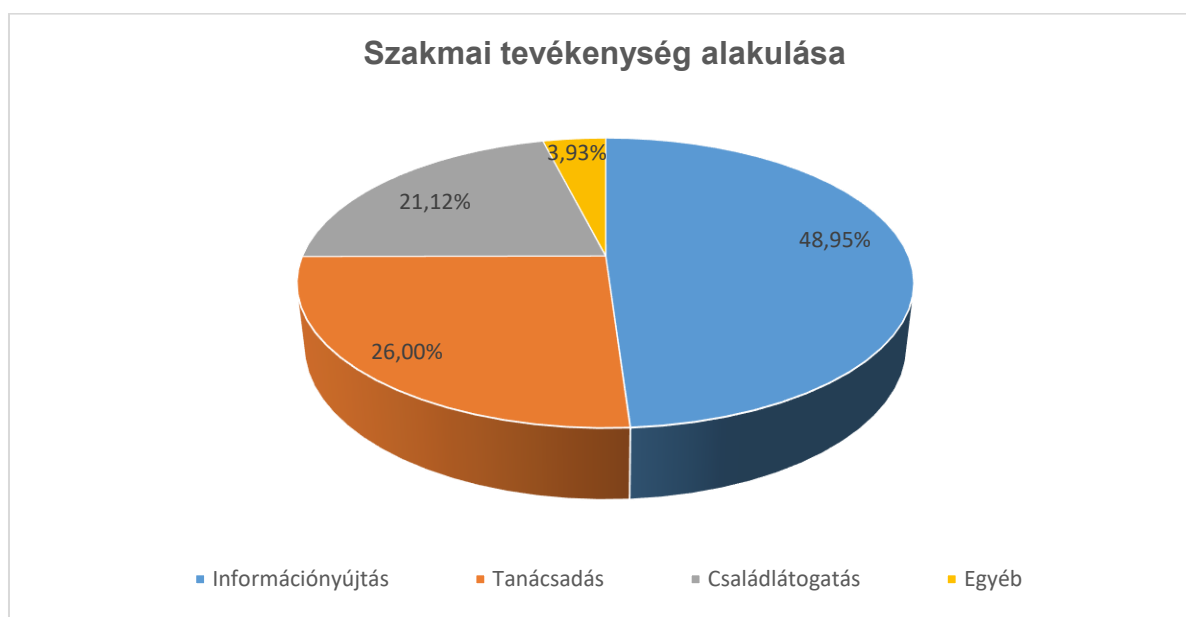
- 1526 esetben, 93,91%-ban az életviteli probléma,
- 45 esetben, 2,77%-ban az anyagi probléma,
- 28 esetben, 1,72%-ban a gyermeknevelési probléma,
- 22 esetben, 1,35%-ban a családi konfliktus,
- 4 esetben, 0,25%-ban pedig családon belüli bántalmazás jelent meg.

A szociális munkásoknál a problémátípusokat vizsgálva ugyanez a tipizálás volt található hasonló arányszámban:

- életviteli 1429 (87,67%),
- gyermeknevelési 106 (6,50%),
- anyagi 50 (3,07%),
- családi konfliktus 37 (2,27%),
- családon belüli bántalmazás 4 (0,25%),
- szülői elhanyagolás 3 (0,18%),
- magatartás- és teljesítményzavar 1 (0,06%).

A probléma kezelése így mind a kliens, mind a szociális munkás részéről azonos szintről indult, mely elősegítette a hatékony segítségnyújtást.

2022-ben az elmúlt évekhez hasonlóan legjellemzőbb szakmai tevékenységek:

- információnyújtás 48,95%-ban (1152 esetben),
- tanácsadás 26%-ban (612 esetben),
- családlátogatás 21,12%-ban (497 esetben).

A hivatalos ügyek intézésében való közreműködés, az esetmegbeszélés, az egyéni és családi gondozási-nevelési terv megbeszélése, illetve korrepetálás szervezése kisebb esetszámokban jelentkezett.

Az átmeneti otthonban a családgondozás során a munkatársak részéről intenzív szociális munka folyt a hatékony együttműködés és a problémák megoldása érdekében. A család- és gyermekjóléti szolgálattal, illetve központtal közösen elkészített egyéni gondozási tervek során a lakókkal együtt kerültek megfogalmazásra az átmeneti gondozás igénybevételéhez vezető okok, a megoldáshoz vezető utak, illetve a célok eléréséhez szükséges feladatok, tennivalók, valamint az intézmény által biztosított segítségnyújtási formák. A munkatársak aktív segítséget nyújtottak a szülőknek a gyermekekkel kapcsolatos napi gondozási, nevelési teendők ellátásában. A munkaviszonnyal nem rendelkező új lakóknál 2022-ben is kiemelt helyen szerepelt a munkaerőpiacon való elhelyezkedés. Az átmeneti otthon munkatársai önéletrajz elkészítésével és telefonálási lehetőségek biztosításával segítették a lakókat. 2022-ben az átmeneti gondozás ideje alatt 9 főnek sikerült munkaviszonyt létesítenie, illetve magasabb jövedelmet biztosító munkahelyre váltania. A családgondozók kiemelt figyelmet fordítottak

arra, hogy a bizonytalan alkalmi munkavállalás helyett a lakók bejelentett munkaviszonyt létesítsenek. Az átmeneti otthonban minden családdal előtakarékosági megállapodás került megkötésre, figyelembe véve a lakók tényleges bevételeit, a család terhelhetőségét.

A Családok Átmeneti Otthonában 2022-ben ideiglenes távortartással kapcsolatos ügyintézésre nem került sor. A 2022-es járványhelyzet enyhébb formában jelent meg a Családok Átmeneti Otthonában, látogatási és kijárási korlátozással már nem járt. Az otthon lakó- és közösségi tereiben, valamint a munkavállalók által használt helyiségekben rendszeres fertőtlenítésre, takarításra került sor. A betegséggel küzdő gyermekek és felnőttek elkülönítésére az otthon munkatársai kiemelt figyelmet fordítottak. 2022-ben is több alkalommal - főként az év végi ünnepek alkalmával - kaptak az otthon lakói magánszemélyektől ruha-, játék-, karitatív szervezetektől pedig élelmiszer-, illetve sütemény adományokat.

Helyettes szülői szolgáltatás

2022-ben szolgáltatást igénybe vevő nem volt. Az év folyamán a férőhelyek és a helyettes szülők száma nem változott, 9 engedélyezett férőhellyel, 6 fő helyettes szülővel rendelkezett az intézmény. A család- és gyermekjóléti szolgáltatások családsegítői és esetmenedzserei folyamatosan nagyon komoly nyomás alatt dolgoznak, az egyes esetek kapcsán az érintett felek gyakran ügyvédekkel képviseltetve magukat vesznek részt az esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, egyeztető megbeszéléseken, sőt gyakran fenyegetésekkel próbálják érdekeiket érvényesíteni. Folyamatosan nő a kapcsolattartási ügyelet esetszáma, különösen a hatóság által szabályozott eseteké. Radikálisan emelkedik a szolgálatok látókörébe kerülő, súlyos konfliktusokkal terhelt családi kapcsolatok száma, melyek tűnethordozója és elszenvedője a családban nevelkedő gyermek, aki ezzel egyidejűleg nagy eséllyel egy rossz családi minta követőjévé is válhat.

Élelmiszerbank

A Magyar Élelmiszerbank Egyesület olyan non-profit szervezet, melynek célja, hogy az információgyűjtés és publicitás eszközeivel kapcsolatot teremtsen az országban felhalmozódó élelmiszerfeleslegek és az arra rászorulóknak között, ezzel elősegítse a szegénység és az éhezés csökkenését. Az Élelmiszerbank közvetlenül nem oszt élelmiszert, hanem kizárólag a szegénység elleni küzdelemben résztvevő szervezeteken keresztül juttatja el azt a rászorulókhhoz. Az Élelmiszerbank természetbeni adományokat gyűjt, valamint felkutatja a kereskedelmi forgalomba valamiért nem hozható, de még tökéletesen fogyasztható állapotban lévő alap- és feldolgozott élelmiszereket, majd gondoskodik az így összegyűjtött élelmiszerkészletek szállításáról, biztonságos tárolásáról és szétosztásáról. Adományok kiosztására összesen 103 alkalommal került sor.

Adományok közvetítése

Az év során több szervezet és magánszemély gyűjtött és juttatott el adományt az intézmény részére, melyek a rászoruló egyének, családok számára kerültek kiosztásra.

- Magánszemélyek tartós élelmiszerekkel, játékokkal, ruhaadománnyal, valamint pénzadománnyal ajándékoztak meg családokat.
Adományban részesülők száma: 22 család, 94 fő (47 felnőtt és 47 gyerek).
- Egy szombathelyi házaspár az előző évekhez hasonlóan a tavalyi évben is élelmiszer-, illatszer- és játéktulajánnyal, valamint élelmiszercsomaggal ajándékozott meg rászoruló családokat.
Adományban részesülők száma: 30 család, 138 fő (56 felnőtt és 82 gyerek).
- 2022 novemberében a Parti Kertészet adománygyűjtést szervezett a munkavállalói körében. Az összegyűjtött játékokat, könyveket, tisztálkodási szereket és tartós élelmiszereket eljuttatták az intézmény részére, melyek kiosztásra kerültek az ellátásban lévő családok számára.
Adományban részesülők száma: 15 család, 38 fő (19 felnőtt és 19 gyerek).
- A Fogytékkel Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. az intézmény részére 4683 kg brikettet biztosított, mely rászoruló családok számára, 52 alkalommal került kiosztásra.

- Az Újház országos karácsonyi jótékonyági akció keretében, a Gravitáció Kft. Újház kereskedése 5 család számára adományozott családonként 4 köbméter kályhakész tűzifát.
Adományban részesülők száma: 5 család, 17 fő (8 felnőtt és 9 gyerek).
- A Teraszok.hu 30 rászoruló gyermek számára rendezett Mikulás Ünnepséget az intézményben, melynek keretében édességekkel teli csomagokat vehettek át a gyermekek a Mikulástól.
Adományban részesülők száma: 24 család, 30 gyerek
- A Szent Márton Köpenye Alapítvány által összeállított csomagok kilenc rászoruló család számára varázsolták szebbé a karácsonyi ünnepeket. Az intézménnyel kapcsolatban álló, nehéz anyagi helyzetben lévő családok az ajándékcsoomagok által tartós élelmiszerekkel, tisztítószerrel és fertőtlenítőszerrel gazdagodtak.
Adományban részesülők száma: 9 család, 37 fő (15 felnőtt és 22 gyerek).
- A Hit Gyülekezete Szeretetszolgálat 2022. június 15-én és 2022. augusztus 24-én, az intézmény által megszervezett osztásokon tartós élelmiszeradománnyal segített 50 rászoruló családot.
- Az év folyamán a Magyar Vöröskereszt Vas Megyei Szervezetével folyamatos volt az együttműködés a rászoruló családok segítése kapcsán. A szervezettől kapott tartós élelmiszereket, tisztálkodási szereket és babaápolási termékeket az intézmény a vele kapcsolatban álló, hátrányos helyzetben levő családoknak juttatta el.
Adományban részesülők száma: 58 család, 187 fő (110 felnőtt és 77 gyerek).
- A Vöröskereszt LIDL Élelmiszermentés programjának keretén belül az intézmény 2022. május 06-tól kezdődően heti rendszerességgel, péntekenként péksütemény, zöldség- és gyümölcsadományban részesült, mely az idősok nappali ellátását igénybe vevők körében került kiosztásra. A 2022-es évben összesen 33 alkalommal került sor adomány átvételére.

Lakossági LED-csere program

A CYEB Energiamegoldások Kft. LED-csere programot hirdetett a lakosság számára, amelynek keretében a program résztvevői meghatározott feltételek mellett ingyen juthatnak LED-ekhez és cserélhetik le a háztartásaikban található régi izzókat új, korszerű LED fényforrásokra.

A támogatás igénybevételéhez a lakosoknak 2022. december 1. - 2023. január 15. között volt lehetőségük regisztrálni a "ledcsere.hu" oldalon, melyhez a város regisztrációs pontok kijelölésével nyújtott segítséget. Az intézmény 9 telephelyén is kerültek kijelölésre regisztrációs pontok, ahol a személyi és tárgyi feltételek biztosítása mellett a munkatársak segítséget nyújtottak az érdeklődők számára információnyújtással és konkrét ügyintéssel. A 2022-es évben 631 fő kérte az intézmény segítségét a programba való regisztrációhoz.

Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatás Program

Szombathely MJV Város Önkormányzata Közgyűlésének 1/2018. (II.21.) önkormányzati rendelete döntött a Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program működtetéséről. Szombathely MJV Önkormányzata a Program rendszerén keresztül támogatást nyújt a tehetséges, szociálisan hátrányos helyzetben lévő, általános iskola 5. és 6. évfolyamos tanulói részére. A Támogatási Programban résztvevő 6 gyermek mellé a 2022-es évben további 2 fő csatlakozott. A korábban kiválasztott gyermekek kiemelkedő tehetségek, zene/hegedű, rajz-vizuális kultúra, sport (atlétika, labdarúgás), társastánc terén nyújtottak kimagaslót. A Támogatási Programba újonnan bekerülő gyermekek mindegyike a kiemelkedő társastánc tevékenysége révén került kiválasztásra. A programba elsőként bekerülő 2 fő fiatal a 2022/2023-as tanévben a középiskolai tanulmányát kezdte meg. A kiemelkedő zenei tehetséggel rendelkező, hegedűművésznek készülő fiatal a Szombathelyi Művészeti Szakgimnázium hegedű szakának, másik a VMSZC Kereskedelmi és Vendéglátó Technikumának a tanulója. A gyermekek képzési szükségleteinek kielégítése érdekében fontos szempont, hogy lehetőséget kapjanak olyan szemlélet és olyan gyakorlati tudás elsajátítására, melyek segítségével képességeik fejlődnek. Tehetségük folyamatos fejlesztése a hátrányos helyzetű fiatalok számára mással nem pótolható kitörési, érvényesülési esélyt jelenthet. A mentorok a gyermekek számára motivációt erősítő impulzusok alkalmazását biztosították, önismeretükre, tanuláshoz való viszonyukra,

viselkedési kultúrájukra, érzelmeikre, kommunikációjukra, életpálya-elképzelésükre építő jellegű tanácsokat adtak, valamint erősítették a gyermekekben a társadalmi felelősségvállalás fontosságát. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a Támogatási Program keretén belül tanévenként 500.000 Ft/fő támogatást nyújt, melynek felhasználása az egyéni fejlesztési tervben foglaltakkal összhangban, a mentorok döntése alapján történt.

A folyamatos közös munkának köszönhetően a gyermekek önbizalma fejlődött, bizalmi kapcsolatot építettek ki a mentorokkal.

Egyesületi tevékenység

Az intézmény dolgozói által alapított Szociális Szolgáltatók Közhasznú Egyesülete vezető tisztségviselőinek mandátuma 2022. december 31-én lejárt, így tisztségmegújításra került sor. Az egyesület taglétszáma meghaladta az 50 főt.

Működésének célja a Nyugat-dunántúli régióban élők szociális helyzetének és életminőségének figyelemmel kísérése és javítása.

Ennek érdekében:

- információkat közvetít a szociális- és gyermekvédelmi ellátásokról, igénybevételük módjáról szórólapok, kiadványok, az internet, illetve személyes kapcsolat útján;
- az egyesülethez forduló személyeket, családokat információkkal, tanácsokkal segíti szociális, mentálhigiénés, családi, foglalkoztatási, lakhatási, egészségügyi, életvezetési problémáik esetén;
- feltérképezi a működési területen élők szociális helyzetét, jellemző problémáit - különös tekintettel a hátrányos helyzetű, etnikai, illetve más okból hátrányosan megkülönböztetett, szegregált, peremhelyzetben élő csoportokra, - ezen ismeretek birtokában javaslatot tesz az együttműködő szociális és gyermekvédelmi intézmények számára újszerű ellátási formák, módszerek bevezetésére;
- együttműködést alakít ki a működési területen működő szociális és gyermekvédelmi intézményekkel, indokolt esetben a hozzá fordulókat az illetékes intézményhez irányítja;
- egyéni, csoportos, és közösségi programok előkészítését, szervezését, lebonyolítását végzi;
- elősegíti, végzi a szociális és gyermekvédelmi ágazatban dolgozó szakemberek számára programok, képzések, szakmai továbbképzések szervezését, lebonyolítását;
- igény esetén önkéntesek munkavégzését segítő szervező feladatok ellátását is vállalja az egyesület, valamint esetlegesen a mindenkor jogszabályi keretek között önkénteseket is foglalkoztat;
- vállalja a felajánlások szétosztását, adományok eljuttatását a szociális nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetű családok, személyek részére;
- végzi az egyesület illetékességi területén élők szabadidős tevékenységének szervezését, lebonyolítását a megelőzés, a közösségépítés és a rekreáció céljából;
- támogatja a hátrányos helyzetű családok gyermekeinek tanulmányaik végzését, korrepetálás szervezését, tehetséggondozását, táboroztatását;
- támogatja a szociális és gyermekvédelmi ágazatban dolgozó szakemberek szakmai továbbfejlesztését, hazai és nemzetközi képzéseken való részvételét, a kiégés megelőzése érdekében a szupervízió igénybevételét;
- támogatja a hazai és nemzetközi kutatásokat, a szakmai tapasztalatcseréket a szociális és gyermekvédelmi ágazatban dolgozó szakemberek részére.

A 2022-es év során az egyesület vezetősége jó kapcsolatot ápolt a városban működő a Civil Kerekasztallal, Szombathely MJV Önkormányzatával és Polgármesteri Hivatalával, valamint a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálatlal. Az egyesület eddigi működése során és a jövőben is fontosnak tartja azt, hogy bárki bekapcsolódhasson a munkájába és tevékenysége minél szélesebb kört érjen el.

II./2./3. A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény, gyermekek napközbeni ellátása

A bölcsődék létszámának alakulására az év elején nagy hatást gyakorolt a járványhelyzet, a nyári lezárást követően azonban egyre több jelentkezési lap érkezett emailben és személyes megkeresés alkalmával is. Sok esetben a gyermek kétéves kor alatt kezdi a bölcsődét, így a csoportba felvehető gyermekek száma legfeljebb 12 fő lehet. Amennyiben mindenki betölti a kétéves kort, abban az esetben bővíthető a csoportlétszám 14 főre. A nevelési év végére így több 12 fős csoport bővíthet 14 fős csoportra, ez pozitív hatással bír a létszámok alakulására.

A beiratott gyermekek létszámát csökkenti az SNI határozattal rendelkező gyermekek száma, akár 3 férőhely csökkenést is eredményezhet a csoportok kialakításánál. 2022. december 31-én a Szombathelyi EBI tagbölcsődéiben 9 fő SNI-s létszám, amely esetében az eredetileg 14 fős csoportlétszám helyett (1 fő SNI-s gyermek fogadása esetén) mindössze 11 fő lehet a csoportba járó gyermekek száma. Ez akár 27 fővel csökkentheti a felvehető gyermekek számát. Több esetben a szülő csak ősz végén, vagy a naptári év elején tud munkába állni, ebben az esetben a gyermek nem tudja megkezdni a bölcsődei beszoktatást, amíg az édesanya nem kezdi el szabadságát vagy munkáját.

Számos megkeresés érkezik telefonon január után, valamint a tavaszi és nyári hónapokban is, amelyek a férőhellyel kapcsolatos azonnali igényeket jelzik. Ezeket az igényeket nem lehetséges azonnal kielégíteni a férőhelyek telítettsége miatt, így a nevelési év második felében több esetben el kell utasítani a jelentkező családokat, vagy a várólistás helyet felajánlani. Ezeket a jelzéseket nem teszik meg írásban, de visszajelzés arról, hogy nevelési év közben is szükséges lenne a munkavállaló szülők gyermekeinek fogadása. Januárban is több beszoktatás zajlik az év elején időszerű szülői munkakezdések miatt.

Azok a családok, akik a belvárosban élnek, a kórházban, vagy annak környékén dolgoznak, nagy örömmel fogadták a Városligeti Bölcsőde megnyitásának lehetőségét. Emellett a tavasszal munkába álló édesanyák számára is kedvezett az áprilisi nyitás, hiszen erre az időpontra a többi bölcsőde férőhelyei már megteltek. Júliusban és augusztusban a Csodaország és Napraforgó Bölcsőde fogadta az ügyeletet igénylő gyermekeket.

Bölcsődék létszámadatainak alakulása

Bölcsődék havi létszáma a 2022-es évben

Hónapok:	2022. évben bölcsődébe beiratott gyermekek létszáma											
	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
Létszám összesen:	458	494	503	505	510	504 + 25 ügy	506 + 34 ügy	516 + 5 ügy	380	427	456	462

Mini bölcsődék havi létszáma a 2022-es évben

Hónapok:	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
Létszám összesen:	13	14	14	14	14	14	14	14	10	12	14	14

2023. január 31-i bölcsődei létszám

Bokréta B.	Csicsergő B.	Kuckó B.	Csodaország B.	Napraforgó B.	Százszorszép B.	Meseház B.	Babóca M.B.	Manócska M.B.	Összesen
76	46	37	83	76	96	84	7	7	512

Beíratott gyermekek életkor szerinti megoszlása (2022. decemberi adat)

Gyermekek életkori megoszlása

Gyermekek életkora:	6-12 hónap	13 – 18 hónap	19 – 24 hónap	25 – 30 hónap	31 – 36 hónap	36 hó felett
Létszám összesen:	1	12	62	176	164	51

A gyermekek nagy része két éves kor körül kerül a bölcsődébe, egyre nagyobb azonban azoknak az aránya, akik másfél éves kor körül már igénybe veszik a bölcsődei szolgáltatást. Decemberre, már csak a gyermekek 16%-a két év alatti, szeptemberben azonban a 35 % még nem töltötte be a második életévét. Ez hatással van a létszámok alakulására, január után már több csoportot is fel lehet tölteni a 12 fős létszámról 14 fős létszámra.

SNI gyermekek ellátása az intézményben

1997. évi XXXI. tv. 42. § szerint (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. (2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is.

A személyi és tárgyi feltételek jelenleg minden tagbölcsődében biztosítottak, a Csicsergő Bölcsődében pedig az elnyert pályázat segítségével lettek a feltételek kialakítva. A 7 tagbölcsődéből 5 rendelkezik tornaszobával, amely lehetőséget ad a mozgásfejlesztésre. A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézményben 2022. évben összesen 15 fő SNI vagy korai fejlesztésre jogosult kisgyermeket neveltek-gondoztak (akik rendelkeznek a Pedagógiai Szakszolgálat határozatával). A 15 gyermek ellátása a Napraforgó Bölcsődében (1 fő), a Csodaország Bölcsődében (6 fő), a Csicsergő Bölcsődében (1 fő) és a Bokréta Meseház 2 fő), Százszorszép Bölcsődében (4 fő) Meseház Bölcsődében (1 fő) történt.

A tagintézmények fogadják a látás-, hallás-, mozgássérült, enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket, valamint a szociálisan hátrányos, sajátos nevelési igényű gyermekeket, és a bölcsődébe nem járó gyermekeknek és családjaiknak közös programok kerülnek ajánlásra.

A konduktor és a gyógypedagógus ellátott feladatai a bölcsődében

A bölcsődékben 2020. szeptembere óta egy fő konduktor, illetve 2021 szeptembere óta egy fő gyógypedagógus teljes állásban segíti a szakmai munkát. A beszoktatás időszakában megismerik a családokat, az adaptációs időszakban támogatást, információt nyújtanak a szülőknek. A konduktor játékos tornát tart a csoportok számára, melynek során szűri az eltérő fejlődésmenetet mutató kisgyermeket. Az érintett gyermekekkel a szülő beleegyezésével és jelenlétében vizsgálatot készít, felveszi az anamnézist, rögzíti a felvételi állapotot, elvégzi a LongiKid vizsgálatot. Összeállítja az egyéni fejlesztési programot, beszerzi, elkészíti a szükséges eszközöket. Egyéni és /vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokat tart a TSMT módszer alapján, melyeket az „Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció - egyéni fejlődési lap” –on rögzít. Az óvodába készülõ gyermekekkel újabb vizsgálatot végez, záró véleményt készít.

A gyógypedagógus a csoportokat járva játszik a gyerekekkel, nyomon követi a fejlődésüket. Amennyiben egy gyermeknél késést, elakadást, megtorpanást észlel, a családdal szoros együttműködésben, a kisgyermeknevelők bevonásával, a kompetencia határok betartásával megkezdi a gyermek felmérését (BKFK SEED vizsgálóeljárás segítségével), fejlesztését. Szükség esetén javaslatot tesz egyéb szakember bevonására.

A bölcsődébe járó, szakértői véleménnyel rendelkező, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a Pedagógiai Szakszolgálat végzi. A konduktor és a gyógypedagógus a szakszolgálat munkatársaival konzultálva a kötelezően előírt fejlesztéseken túl foglalkoznak az érintett gyermekekkel. Családjaiknak információt és támogatást nyújtanak az eltérő fejlődés megértésében, elfogadásában, a felmerülő problémák megoldásában.

Nem minden esetben jutnak el az eltérő fejlődésű gyermekek a korai fejlesztőbe, vagy a Pedagógiai Szakszolgálathoz. A Szombathelyi EBI konduktora és gyógypedagógusa segíti a prevenció és intervenció tevékenységet, emellett tanácsadással segítséget nyújt a családok és szakemberek számára is.

Az év első felében a bölcsődei ellátott gyermekek közül 61 fő részesült az intézmény által nyújtott gyógypedagógiai ellátásban, komplex fejlesztést kapott 54 fő, az év második felében, az új nevelési évben 46 fő részesült gyógypedagógiai ellátásban és 39 fő komplex fejlesztésben.

Bölcsődei gondozási díjak

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézményben a bölcsődei szolgáltatás térítésköteles. A személyi térítési díj a család 1 főre eső jövedelmének függvénye. A családok különböző okokból mentesülhetnek az étkezési és/vagy térítési díj fizetésének kötelezettsége alól. A térítési díj 2012. óta egészen 2022. szeptember 1-ig nem változott, és a jövedelmek emelkedésével nem volt összhangban. Jelenleg sávok rendszerben történik a személyi térítési díj megállapítása az egy főre eső jövedelem arányának megfelelően.

Gondozási díjak alakulása 2022. évben /átlag/

Gondozási díjat fizetők átlaga a 2022-es évben

		Férőhely	Gondozási díj fizetésére kötelezettek száma/fő	Gondozási díj fizetése alól mentesülő gyermekek száma/fő
Létszám összesen:		538+14	326	190

Az adatokból látható, a férőhelyhez viszonyított százalékos arányt tekintve 35 % körüli a gondozási térítési díj alól mentesülők száma. Az intézmény tagbölcsődéinek kimutatásai alapján 2022. évben átlagosan 206 gyermek után fizettek étkezési díjat, 303 fő pedig mentesült az étkezési térítési díj fizetése alól. Az adatokból viszont látható, a férőhelyhez viszonyított százalékos arányt tekintve közel 55% az étkezési térítési díj alól mentesülők száma.

Látható, hogy 2022-es évben is nagy számban fordult elő a teljesen ingyenes ellátottak száma, ezen gyermekek után a fenntartónak kell vállalni a költségeket, mivel az étkezési és gondozási díjból származó bevétel nem tervezhető pontosan.

A szombathelyi EBI intézményeiben működő szolgáltatások

A Sósobák

A Sósobákat a gyermekek az őszi, téli hónapokban, az időjárás függvényében használhatják, preventív, egészségmegőrző jelleggel. Csoportbeosztás szerint, saját kisgyermeknevelőjükkel a hidegebb napokon a légúti betegségek megelőzése céljából veszik igénybe. A szolgáltatás a január, február, március hónapokban nem működött, október és november hónapban saját kisgyermeknevelővel használták a sósobákat, abban az esetben, ha a szabad levegőn tartózkodás nem volt lehetséges. Sósoba üzemel a Bokréta, a Kuckó, a Csicsergő és a Meseház Bölcsődében. A Sósoba szolgáltatás térítésmentesen vehető igénybe.

Idegen nyelvi játékok

A német és angol játékok november hónaptól májusig zajlottak a Napraforgó bölcsődében. A játékokat megfelelő nyelvvizsgálóval és diplomával rendelkező pedagógusok tartják saját bölcsődei csoportjaikban, a délelőtti folyamán, naponta 15-20 percben. A gyermekek igényeinek és korának megfelelően játékos keretek között ismerkedhetnek a különböző idegen nyelvekkel, és szokásokkal. A

kisgyermeknevelő délelőtti óráként tartja az élményszerű, jól kidolgozott program alapján működő játékos tevékenységet, azoknak a mondókáknak, énekeknek, szókészletnek és kifejezéseknek a felhasználásával, amely a 2-3 éves korosztály életkori sajátosságainak megfelel. A németes és angolos játékok egyaránt 14-14 fős bölcsődei csoportokban zajlanak. A 2021-22-es nevelési évben éltek a szülők az idegen nyelvi szolgáltatás lehetőségével, de a 2022-23-as nevelési évben nem igényelte egy család sem a szolgáltatást.

Pöttöm torna

Konduktor vezetésével zajló játékos foglalkozás, melyre rendelkezésre áll tornaszoba is a gyermekek korosztályának megfelelő berendezéssel. A foglalkozásokra a Csodaország Bölcsődében, a Meseház Bölcsődében és a Százsorszép Bölcsődében és a Napraforgó Bölcsődében és Csicsergő Bölcsődében került sor. Nagy érdeklődés volt a családok részéről a mozgásos, preventív jellegű tevékenység iránt. A konduktor azokban az esetekben, amelyekben eltérést tapasztal célzottan TSMT eljárást alkalmaz az adott gyermeknél. A Tervezett Szenzomotoros Tréning (TSMT) egy komplex mozgásfejlesztő eljárás, mely strukturálja az idegrendszer hálózati kapcsolatait. 3 hónapos kortól alkalmazható a megkésett mozgás- és/vagy beszédfejlődésű, figyelem, tanulási, viselkedési vagy magatartási problémákkal küzdő gyermekeknek. Célja az idegrendszer érési folyamatainak megfelelő minőségre javítása, az adott életkorban elvárható motoros, pszichés, kognitív és szociális teljesítmények elérése, felzárkóztatás.

Játszóház

A játszóházi szolgáltatás nagy népszerűségnek örvend a családok körében. Meghirdetésre kerül a bölcsőde honlapján és facebook oldalán is. Sok család érdeklődését felkeltette, mivel többen a védőnőtől vagy ismerőstől is hallottak a játszóház lehetőségéről. 3-4 fő folyamatosan tartósan vette igénybe a játszóházi szolgáltatásunkat. A családok, szülők részéről felmerülő igények nagyon eltérőek voltak: volt, aki napi szinten rendszeresen kereste a játszóházi lehetőséget, mások heti 1-2 alkalomra szerették volna megoldani gyermekük felügyeletét, míg néhányan gyermektársaságot kerestek saját gyermekük számára. A Csicsergő Bölcsődében működő Játszóház a családoknak nyújt egy ismerkedési, találkozási lehetőséget, ahol hasonló élethelyzetben lévő szülők kicserélhetik egymással gondolataikat, tapasztalataikat és közben tanácsot kaphatnak a szakembertől. A játszóházban elsősorban családdal együtt vehet részt a gyermek és a családok igényeihez igazodó programok kerülnek lebonyolításra. Remek megoldás azoknak a családoknak, amelyek nem szeretnék igénybe venni a bölcsődei ellátást, de tartalmas programokat, szakszerű ellátást keresnek gyermekük számára. 1 fő szakképzett kisgyermeknevelő fogadja a gyermekeket, és valósítja meg az előre tervezett tevékenységeket. A bölcsőde emeleti szintjén található tágas játszóházban labdamedence, fejlesztő játékok, változatos mozgásfejlesztő eszközök várják a gyermekeket és szüleiket. A gyermekek itt töltött idejét tervezett programok teszik szívesebbé, érdekesebbé, mozgalmasabbá: Mesevár, Mini Manó torna, Csicsergő Zenebölcsi, Círóka maróka, Ügyes kezek.

Nyári testvértábor

Három bölcsődében valósult meg a nyári testvértábor a Napraforgó, a Csodaország és a Százsorszép Bölcsődében. A tábor a nyári zárás ideje alatt 1 hét, azaz 5 nap erejéig volt lehetőség igénybe venni. A bölcsődés gyermekek mellett, testvéreik is részt vehettek a táborban 5 éves korig. Sok élménydús program állt a gyermekek rendelkezésére, amelyben szerepelt sok mozgásos játék, alkotótevékenységek, vizes játékok, kutyabemutató, arcfestés és csillámtetoválás. A tábor célja a családok segítése, a gyermekek nyári felügyeletének megoldása szakemberek segítségével. Élményteli, tapasztalást és sok vidámsággal töltött napokat, számos játéklehetőséget kaptak a gyermekek.

Kistérségekből érkező gyermekek a Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézményben

2022-ben 5 kistérségi településsel volt szerződése az intézménynek, /Sé, Torony, Gencsapáti, Nárai, Ják/ melynek értelmében az adott település önkormányzatának hozzá kell járulnia a működési költségekhez. A szerződés értelmében az állami normatíván és a szülői befizetéseken felül fennmaradó részt a település önkormányzatának kell kiegyenlítenie. Ezen településekről abban az esetben

lehetséges felvenni gyermekeket, ha a szülő rendelkezik egy nyilatkozattal, melyben a települési önkormányzat elismeri, hogy tud a bölcsődei ellátás igénybevételéről. Ez a későbbi számlázás miatt lényeges. A szerződésekben létszámkorlátok is meghatározásra kerültek: Sé 10 fő, Gencsapáti 10 fő, Torony 10 fő, Nárai 5 fő gyermek bölcsődei ellátását tudja vállalni, Ják 5 fő ellátását igényelte. Az év első felében magasabb volt a kistérségből érkező gyermekek száma. Összesen 27 fő gyermek került be a rendszerbe 2022. szeptemberig, majd szeptembertől ez a szám lecsökkent 17 főre.

Pályázati tevékenységek

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény nagy figyelmet szentel az Európai Unió által nyújtott pályázati lehetőségeknek. Az intézmény számára nagyon fontos, hogy folyamatosan fejlessze bölcsődéit, korszerűsítse épületeit, hogy megfeleljen az európai uniós előírásoknak is. A bölcsődei ellátás iránti növekedő igények miatt lényeges, hogy a családok szükségleteire reagálva legyen lehetőség a gyermekeket fogadni. A bölcsődei férőhelyek bővítése és az intézmény infrastruktúrájának fejlesztése érdekében az intézmény folyamatosan követi a megjelenő pályázatokat.

Bölcsődei férőhelyek kialakítása bővítése TOP-6.2.1-19 pályázat

A Városligeti Bölcsőde építési munkálatai befejeződtek, az intézmény használatba vétele megtörtént. Az épület kialakítása teljes mértékben szolgálja a bölcsődés gyermekek szakszerű nevelését és gondozását, esztétikus, harmonikus és biztonságos környezetet teremt az oda járó családok számára. Számos jelentkező adta be igényét a Városligeti bölcsőde férőhelyeire. 2022. december 31-ig 54 fő adott be jelentkezési lapot, a felvehető létszám 48 fő.

Szedreskert Bölcsőde

A Szentkirályi városrészen nagy számban fiatal, családalapítás előtt állók, valamint kisgyermekes családok számára jelent megoldást az épülő bölcsőde, mivel ez a terület nem lefedett bölcsődei férőhelyek szempontjából. Kérdőíves felmérés alkalmával a családok több, mint 70 %-a lényeges körülményként jelölte meg a bölcsőde lakóhelyhez való közelségét, mint választási szempontot.

A Szedreskert Bölcsőde a Szentkirályi városrész régi általános iskolájának kisebbik épületének helyén kerül kialakításra. Ez a kertvárosi rész és a kisiskola környezete is felveti egy igazán mintaprojekt, egy zöld bölcsőde létrehozását. A Déli városrészen valósul meg egy a XXI. századnak megfelelő, korszerű, minőségi gyermekellátást biztosító 3 csoportos 40 férőhelyes bölcsőde, amely célul tűzte ki a fejlődésükben megtorpant, eltérő fejlődésű, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelés-gondozását az ehhez szükséges optimális tárgyi és személyi feltételek biztosításával. Ez hozzájárul a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez, hatékonyan segíti a gyermekek habilitációját és rehabilitációját. A Szedreskert Bölcsőde tervei elkészültek, folyamatos az egyeztetés a tervezővel, kivitelezővel. A szakmai szempontok mellett érvényesülnek a fenntarthatóság, a környezettel harmonizáló, esztétikus kialakítás kritériumai is.

3.3.3-21 Fenntartható humán infrastruktúra- Bölcsődei fejlesztés

A pályázati kiírás célja a szociális infrastruktúra fejlesztése volt, amely keretében támogatási kérelmet nyújthattak be a szociális alapszolgáltatást és gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények, fenntartói/fenntartói jogok gyakorlását ellátó szervezetek vagy épületek tulajdonosai. Az intézmény hét bölcsődéjéből hat nyert a pályázaton összesen 215 millió Ft összegben. A pályázat a 2023-2027-ig tartó időszakban fog megvalósulni, és az intézmény hat tagbölcsődéjének tárgyi feltételeiben fog jelentős gyarapodást, infrastrukturális fejlődést eredményezni.

Gyermekevédelmi tevékenység az intézményben

A bölcsőde által megítélt hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, határozattal rendelkeznek, ezen státuszok meglétéről.

A szülőkkel való kapcsolattartás módja

- szülői értekezlet
- szülőcsoportos beszélgetés
- naponkénti találkozás – információcsere – egyéni beszélgetés
- egyeztetett találkozó, fogadó óra
- írásos tájékoztató
- érdekképviselői fórum, honlap

A szülőkkel való kapcsolattartás tapasztalatai

Az intézményben kiemelten foglalkoznak a kisgyermek családjával, valamint a családdal való folyamatos kapcsolattartással és tájékoztatással. Az első szülőértekezleten bemutatásra kerül a bölcsőde, a szakemberek és a szakmai program. Megválasztásra kerülnek az érdekképviselői fórum képviselői. Nagyon fontos a naponkénti információcsere. A kisgyermeknevelők részletesen beszámolnak a gyermekek napi történéseiről. Fontos számunkra, hogy a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok olyan segítő partnernek érezzék a bölcsődét, ahova bizalommal fordulhatnak a 0-3 éves korú gyermekneveléssel, kapcsolatos problémáikkal, ahol szeretettel fogadják őket és biztonságban tudhatják gyermekeiket. Fontos, hogy az intézmény dolgozói minél jobban megismerjék a gyermeket és családi környezetét, felismerjék azokat a jelzéseket, tüneteket, melyek problémák hátterében megjelennek. Cél, hogy hatékony prevencióval, megfelelő intézkedéssel megelőzhető legyen a kialakult probléma súlyosbodása. Szükség esetén más szakemberhez történő átirányítás szükséges.

A 2022. évben különböző területeket érintve tapasztaltak a bölcsődék problémát 23 fő gyermeknél. Előfordul, hogy egy kisgyermeknél több probléma együttesen jelenik meg. Egy védelemben vett gyermek van az intézményben. Nevelésbe vett gyermekek száma az év folyamán 2 fő, családba fogadott gyermek 1 fő. Gyermekkel kapcsolatban, tárgyévben az intézmény részéről nem történt jelzés, felkérésre 6 gyermekről készült jellemzés.

II./2./4. A Szombathelyi Egyházmegyei Karitás által nyújtott közösségi pszichiátriai és szenvedélybeteg ellátások

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az Szt.-ben meghatározott közösségi ellátásokon belül a pszichiátriai és szenvedélybeteg ellátását a Szombathelyi Egyházmegyei Karitással (a továbbiakban: Szervezet) kötött ellátási megállapodás alapján látja el. A megállapodás alapján a Szervezet kötelezettséget vállal arra, hogy az Szt.-ben meghatározott közösségi ellátásokon belül a pszichiátriai- és szenvedélybeteg ellátását az alábbi intézményeiben biztosítja:

Hársfa-ház Pszichiátriai-és Szenvedélybeteg Nappali Ellátója

Személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatás, a tizennyolcadik életévüket betöltött fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai és szenvedélybeteg részére, amely az öntevékenységre, az önsegítésre épülve biztosítja az ellátást igénybe vevők igényei alapján a kulturális, szabadidős, önismereti, képzési, lakossági és családi programok, találkozók szervezését, lebonyolítását. Lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, védett környezetben történő 4 órás munkavégzésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

A nappali ellátás célja, hogy a pszichiátriai és szenvedélybeteg integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, ill. olyan terápiás programokat szükséges biztosítani, amelyek hozzájárulnak az ellátottak társadalmi re-integrációjához. Szolgáltatási elemek: tanácsadás, készségfejlesztés, háztartási és háztartást pótló segítségnyújtás, étkeztetés, esetkezelés, gondozás, közösségi fejlesztés. A felépülésben benne van a saját identitás, önálló döntések, kockázat és felelősségvállalás, a munkában, fejlődésben, önbecsülésben való kapcsolatok, szerepek megélése. A szerhasználatnak, valamint járulékos ártalmainak csökkentése, a változás elindítása és segítése. Az életmód, életvitel váltásának ösztönzése, az utógondozás, illetve a visszaesés megelőzése. Az ismeretek átadása, az önértékelés erősítése, a magatartás és a kapcsolatok megváltoztatása, az

erőforrások feltárása. A mentális kezelés folyamatában előtérbe kerül az egyénre szabott gondozás, a rendszeresség, fokozatosság, következetesség. A szolgáltatások igénybevételének az alapja az önkéntesség, őszinteség. A bekerüléshez a felekezeti hovatartozás nem kerül feltétel, de fontos a lelki gondozás.

A legjellemzőbb függőség az alkoholprobléma, internethasználat, valamint a kábítószer fogyasztás negatív hatásai miatt szeretnének életmódot váltani. Az itt folyó terápiás foglalkozások lehetőséget adnak a változás elérésére.

Szikla Pszichiátriai Betegek Nappali Ellátója

Az intézmény az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak. A szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működik. Helyet biztosít közösségi együttlétre, pihenésre, személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására, az étel melegítésére, tálalására és elfogyasztására.

Szolgáltatások:

- szabadidős programok szervezése,
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- munkavégzés lehetőségének szervezése, az önálló munkavégzéshez szükséges készségek fejlesztése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése,
- egészségügyi ellátás körébe tartozik a felvilágosító előadások szervezése, tanácsadás az egészséges életmódról, torna lehetőségének biztosítása, valamint a mentális gondozás. Mindezt az öntevékenységre, az önségítésre építve.

A pszichiátriai betegek nappali intézményében olyan programok zajlanak, melyek lehetővé teszik az ellátást igénybe vevőnek a társadalomba, a korábbi közösségébe történő visszailleszkedését. Ennek keretében az intézmény programjai nyitottak, kívülállók számára is hozzáférhetőek. Bekerülésnél a vallási hovatartozás nem feltétel, de fontos a lelki gondozás. Ebben nagy szerepet vállal a Karitászt lelkésze, akihez a heti bibliafoglalkozáson kívül is bármikor bizalommal fordulhatnak. A nappali intézmény működésének nem része a pszichiátriai gondozás, de szükség szerint kapcsolat van az ellátott kezelőorvosával, vagy a pszichiátriai gondozóval, továbbá a hozzátartozókkal, valamint olyan személyekkel, akik fontos szerepet játszanak az ellátott életében.

Szikla Közösségi Pszichiátriai Gondozó

Az intézmény ellátottjai elsősorban a saját otthonukban élő, nem veszélyeztető állapotú pszichiátriai betegek Szombathelyen és a kistérségben, akiknek a betegsége ambuláns szakellátás, ill. szakgondozói ellátás mellett egyensúlyban tartható, és akik életvitelükben, valamint szociális helyzetük javításában igényelnek segítséget, tüneteket mutató, de eddig pszichiátriai kezelés alatt nem álló, illetve a pszichés zavar kialakulása szempontjából veszélyeztetett személyek, a szociális intézményben élő, vagy hosszabb kórházi kezelés alatt álló pszichiátriai betegek, akik lakóhelyükön stabil háttérrel és kontrollt igényelnek.

Rév Szenvedélybeteg Alacsonyküszöbű Szolgálat

Az alacsonyküszöbű pszicho-szociális ellátás keretében célok:

- a szenvedélybetegek és közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése és fogadása,
- a szerhasználatnak, valamint járulékos ártalmainak csökkentése,
- a változáshoz vezető úton való elindítás, annak segítése és az életvitelbeli problémák kezelése.

A szolgáltatás igénybevétele ingyenes, a szerhasználat nem kizáró ok, a jelentkezés a szolgálatához önkéntesen történik, az anonim módon történő szolgáltatás igénybevétele biztosított a kliensek számára. Célcsoportja az addiktológiai problémával küzdő személyek és hozzátartozói, illetve a deviáns életvitelű fiatalok közül kerül ki. Az intézmény a szolgáltatásaival kiemelt szerepet játszik a nehezen elérhető, rejtőzködő életmódot folytató célcsoport elérésében, hiszen, legnagyobb arányuk nem jelenik meg sem a szociális, sem az egészségügyi ellátórendszerben. A segítő folyamat során lehetőség szerint feltárásra kerülnek a belső és külső erőforrások, cél a a szenvedélybetegséggel kapcsolatos ismeretek átadása, az önértékelés erősítése, az életvitel, a magatartás, a kapcsolatrendszer változtatása az elérni kívánt eredmény érdekében. Ezen kívül biztosított számukra az egészségügyi és szociális ellátásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetősége. Tanácsadás a szermentes élet eléréséhez illetve ártalomcsökkentés eléréséhez. Hosszabb terápiákra való továbbküldés megszervezése.

Prevenációs célú tevékenységek

A 2022. év során számos előadás valósult meg a diákság számára megelőző jelleggel. Célja a felnövekvő generáció figyelmének felhívása a tudatmódosító szerek használatának veszélyeire. Az idei évben sem rendeződött a szakmai ajánlás körüli törvényi háttérnek a rendezése. Ennek ellenére több középiskola is szívesen fogadta az előadásokat. A közép- illetve szakközépiskolák mellett általános iskolában is létrejött az előadás - Egészség hét alkalmából. A témakörök bővültek a szenvedélybetegségekről, drogokról, designer drogokról, számítógép- játékfüggőség, alkohol témakörökben. Ez évben több prevenációs előadást zajlott a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás által szervezett gyerektáborban Nardán.

Pszichiátriai betegekkel végzett csoport szociális munka

A korábbi években indított csoportok 2022-ben is működtek. Sikertelt megszólítani egy közösséget, akik mindig jelen vannak a foglalkozásokon. Hozzájuk sokszor csatlakoznak új tagok is. Lehetőség szerint csoportfoglalkozás zajlik Kőszegen a Dr. Nagy László Gyógypedagógiai Intézményben. Szombathelyen a Vasi TEGYESZ-ben, illetve Gencsapátiban az Ernuszt Kelemen Gyermekvédelmi Intézmény ellátottai számára. A csoportok hatékonysága igen sikeresnek mondható, a kistérségi működési terület ellenére is. A csoportok heti – kétheti rendszerességgel kerülnek megtartásra amennyiben az intézmények lehetőséget adnak rá. A férfiak (51 fő) aránya lényegesen magasabb a női (16 fő) ellátottak számánál. Ennek egyik oka lehet, hogy az alkoholizmusban a férfiak aránya országosan is magasabb. Az évek során egyre inkább az a tapasztalható, hogy a nők száma egyre inkább emelkedik, sajnos egyre több nő válik szenvedélybeteggé. Számos tényező vezet ahhoz, hogy valaki szenvedélybeteggé váljon, mint pl. válás, túlterheltség, munka- karrier, mindennapi problémák, valamilyen mélyebb trauma elszívódása. Ezek a társadalom minden szereplőjére hatással vannak. Tapasztalatok szerint az alkoholbetegek nagyobb arányban kérnek segítséget, illetve a lakosság körében magasabb a számuk. A 2022. évben a legtöbben alkoholproblémájuk miatt kértek segítséget. Megfigyelhető, hogy nagyban visszaesett a korábbi évekre jellemző herbál illetve egyéb designer típusú anyagok használata intézményi statisztikánk szerint. Ebben az évben egy fő kért segítséget kokainhasználat miatt.

Rév Szenvedélybeteg Közösségi Gondo

A Szombathelyi Egyházmegyei Karitásztól fenntartott Rév Szenvedélybeteg Közösségi Gondo 2012. január 1-től 40 fő ellátására nyert 3 éves pályázatot (Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal). 2016-ban a feladatmutatót 48 fő ellátására módosították. Az ellátottak számát tekintve 2022-ben is meghaladta ez a létszám a 48 főt. Ahogy a korábbi években, így tavaly is az érintetteket és a hozzátartozóikat felekezeti hovatartozás nélkül tudta az intézmény fogadni.

Szenvedélybetegekkel végzett egyéni terápiás kapcsolat

Az egyéni terápiás kapcsolat első lépése a szolgálat és a kliens közötti együttműködési megállapodás elfogadása, egy feltétlen bizalmon és őszinteségen alapuló kapcsolat kialakulásában. A bizalom kialakításához a teljes feltétel nélküli elfogadás képessége szükséges a segítő oldaláról, hiszen a szenvedélybetegségben küszködő emberek többsége másokkal szégyelli a problémáit megosztani. Számos esetben a hozzátartozókon keresztül érhető csak el a kliens. Gyakran az orvosi rendelőkben, hirdetőtáblákon elhelyezett plakátokon feltüntetett információk alapján keresik fel az intézményt, ezen kívül jól működő internetes oldalon is kapcsolatot tarthatnak a kliensek. A közösségi gondozók és a koordinátor is rendszeresen segítő beszélgetéseket folytatnak a kliensekkel. Ezeken a beszélgetéseken feltárják a kliens élethelyzetében fellelhető problémák eredetét, a pszichiáter szakorvossal együtt aktuális pszichés állapotát, családi körülményeit és minden olyan külső tényezőt, ami a szenvedélybetegséget előidézhette, illetve eredményezhette. Egyéni terápiás kapcsolat 2022. január 1 -től december 31-ig 53 fővel valósult meg. Heti - kétheti rendszerességgel (illetve az egyén aktuális állapotától függően, akár több alkalommal).

Rév Szenvedélybeteg Nappali Ellátó

A cél a szenvedélybetegek komplex bio-pszicho-szociális rehabilitációja, önszorgító aktivitások támogatása, az integráció és reintegráció, valamint a társadalmi kirekesztettség megakadályozása, a kliens környezetében élők - a társadalom - negatív attitűdjének megváltoztatása. A szer- vagy viselkedési addikció hatásaiban nemcsak a visszaélő egyén érintett, hanem a családtagjai, a szűkebb, tágabb környezete is, ezért a szolgáltatásoknak nem elég csak az egyént megcélolni, hanem a környezetében élők számára is elérhető ellátásokat kell biztosítani a szenvedélybetegek nappali ellátása keretében. A szolgáltatás egyéni szükségletekre alapozott, hosszabb távú ellátásokat kínál, amely nagymértékben épít az ellátottak aktív-és felelős részvételére, valamint a nyitott programokon résztvevők kooperatív készségére. Az ellátásban résztvevők életkorát tekintve a korhatár 16. betöltött életév, törvényes képviselő hozzájárulása mellett. A megállapodásnak és a házirend által kialakított kereteknek megfelelően alakul a nappali ellátó élete, melyben jelenleg 40 fő szenvedélybeteg vesz részt. A nappali ellátásban résztvevők személyi tisztálkodás és a személyes ruházat mosási lehetőségével élhetnek. Hétköznapiakon, munkanapokon egyszeri meleg ételmezt, valamint teát, üdítőt, vizet biztosít az intézmény számukra. Továbbá lehetőség van egyszeri hideg élelemre is. Továbbá segítséget kaphatnak a hivatalos ügyek intézésében, szabadidős programok szervezésében, szakellátás hozzájutásához, munkavégzés lehetőségének szervezésében, életvitelre vonatkozó tanácsadásban, életvezetés segítésében, speciális önszerveződő csoportok támogatásában.

II./2./5. Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. által nyújtott fogyatékkal élőket és hajléktalanokat érintő ellátások

Fogyatékkal élő embereket segítő szolgáltatások

A szervezet fogyatékos embereket segítő szolgáltatásai közé a következő ellátási formák, illetve szolgáltatások tartoznak:

Szociális alapszolgáltatásként:

- Fogyatékos Emberek Támogató Szolgálat
- Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálat
- Fejlesztő foglalkoztatás

A működést kiegészítő pályázati programként:

- Otthonsegítési szolgáltatás

Az egyes szolgáltatások, ellátási típusok egymásra épülésével, szoros együttműködésével hatékony, komplex szolgáltatásnyújtás biztosítható a fogyatékos emberek segítése kapcsán.

A komplex szolgáltatás nyújtásának célja:

- a hátrányos helyzetű emberek társadalmi integrációjának elősegítése,
- az önálló életvitel támogatása,
- a foglalkoztatás elősegítése,
- a célcsoport mikro- és makro környezetének támogatása, fejlesztése,
- esélyegyenlőség támogatása.

A szervezet fogyatékos embereket segítő szolgáltatásainak legfontosabb alapelvei:

- egyénre szabott bánásmód
- normalizáció
- önálló életvitel elősegítése

Fogyatékos Emberek Támogató Szolgálat

A támogató szolgáltatás a mindenkori jogszabályoknak megfelelő személyi és tárgyi feltételrendszerrel végzett, fogyatékos személyre irányuló, személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatás. A szolgáltatás a fogyatékkal élő személy szükségleteinek speciális kielégítését végzi, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével. Célja az elérhető legmagasabb fokú önálló életvitel támogatása a saját lakókörnyezeten belül és kívül nyújtott tevékenységekkel és a lakókörnyezeten kívüli szolgáltatásokkal való kapcsolat megteremtése által. A támogató szolgálat azoknak a szociálisan rászoruló, súlyosan fogyatékos embereknek tud segítséget nyújtani, aki fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában vagy magasabb összegű családi pótlékban részesülnek.

Az önálló életvitel támogatását a fogyatékos emberek számára az alábbi szolgáltatások nyújtásával biztosítja:

- személyi segítség,
- szállítás,
- információnyújtás, tanácsadás,
- gyógyászati segédeszköz kölcsönzés.

A szolgálat ellátási területe Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területe, valamint a Szombathelyi járás településeinek közigazgatási területe.

A szolgálat személyi feltételei 2022-ben:

- 2 fő terápiás munkatárs,
- 2 fő segítő,
- 1 fő gondozó.

Valamennyi munkatárs rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges szakmai végzettséggel.

A támogató szolgáltatás igénybe vevőire vonatkozó statisztikai adatok:

2020. év december 31-én megállapodással rendelkező személy: 72 fő

2021. év december 31-én megállapodással rendelkező személy: 65 fő

Az év folyamán ellátásba vett új ügyfelek száma: 9 fő

Az év folyamán megszüntetett ellátások: 18 fő

A szolgálat feladatmutatója 2022-ben: 6908 feladategység

Szociális rászorultság alapján: jogszabály alapján szociálisan rászorult 56 fő

A Támogató Szolgálat által biztosított szolgáltatások

2022. év folyamán 56 fő igényelte a szolgáltatásokat. Ebből szociálisan rászorult (olyan súlyosan fogyatékos személy, aki rendelkezik fogyatékosági támogatással vagy emelt összegű családi pótlékkal) 56 fő. Szállítást 53 fő, közülük szállításhoz kapcsolódó személyi segítséget 10 fő, személyi segítséget 17 fő vett igénybe. Információs szolgáltatást 11 fő, segédeszköz kölcsönzést 14 fő igényelt.

Információs szolgáltatás

A fogyatékos emberek társadalmi integrációjának egyik alapfeltétele a fizikai- és infó-kommunikációs akadálymentesítés, azaz a fogyatékos emberek számára biztosítani kell, hogy a többségi társadalom tagjaival azonos módon igénybe tudják venni a közszolgáltatásokat, hozzáférjenek minden szolgáltatáshoz és információhoz. A szolgálat információt nyújt a fogyatékos embereket érintő eseményekről, programokról, tájékoztatást ad a problémájuk megoldásához igénybe vehető, őket megillető támogatások, szolgáltatások létéről, tartalmáról, hozzájutásuk módjáról, feltételeiről. Az információt kérők általában szociális ellátások, szolgáltatások felől érdeklődnek.

Az információnyújtás formái:

- személyes formában
- telefonon keresztül,
- e-mailben.

A szolgálat információt nyújt a fogyatékos embereket érintő eseményekről, szolgáltatásokról, juttatásokról a rendelkezésre álló és folyamatosan frissített és bővített adatbázisból. Az év folyamán elindult a szolgálat Facebook oldala is, melyen a szociális szolgáltatásokkal, ellátásokkal kapcsolatos friss információk kerülnek közlésre.

Tanácsadás

A tanácsadást igénybe vehetik a fogyatékos személyek, a környezetükben élő személyek, családtagjaik, speciális esetben a velük kapcsolatban álló csoportok, szervezetek is.

A tanácsadás formája lehet:

- általános információnyújtás, tájékoztatás,
- speciális, célszervezetek felé történő átírányítás,
- speciális, beavatkozást igénylő esetekben megállapodás kötése után esetkezelés.

A tanácsadás mindig közvetlen, személyes kontaktusban történik. Az ügyfelek elsősorban egy-egy konkrét probléma rendezésében kértek tanácsot a szolgálat munkatársától. A közvetlen

környezetükben, családban fellelhető lehetséges természetes támaszaikkal való kapcsolat javításával rendeződik a problémák jelentős része. Az erőforrások feltárásával, szükség esetén megfelelő szakemberrel való kapcsolatfelvételben nyújt segítséget a szolgálat

Ügyintézés

Az információs szolgáltatások és a személyi segítség közös területe, mely során a problémamegoldás folyamatában a személyi segítő akár az ügyféllel együtt, vagy akár annak meghatalmazása alapján önállóan jár el. Legtöbb ügyintézés egészségügyi, szociális ellátások, támogatások ügyében történik (pl. vizsgálati időpont egyeztetés, parkolási kártya, szociális bérlet iránti kérelem, segély kérelem, fogyatékossági támogatás ügyintézés, hivatali időpontfoglalások)

Esetkezelés

Az igénybe vevő szükségleteinek kielégítésére irányuló, megállapodáson, illetve együttműködésen alapuló tervszerű segítő kapcsolat. Egy vagy több szolgáltatási elem együttes vagy önálló igénybevételével jár együtt. Jellemzően hosszú távú együttműködéshez, vagy rövid, intenzív segítői kapcsolathoz kötődik.

Gondozás

A gondozás az igénybe vevő bevonásával történő, tervezett, célzott segítség minden olyan tevékenység végzésében, melyeket saját maga tenne meg, ha erre képes lenne. Olyan rendszeres testi-lelki támogatás, fejlesztés, mely segíti az igénybe vevő jobb életminőségének elérését, a családban, társadalmi státuszában megtartását, visszaillesztését.

Tevékenységcsoportok:

- személyes higiéniát biztosító tevékenységek,
- fizikai szükségletek kielégítését támogató tevékenységek,
- hely és helyzetváltoztató mozgás támogatása, mozgás,
- alapvető mentálhigiénés szükségletek biztosítását támogató tevékenységek.

Háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtás

Az igénybe vevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében. A tevékenység az igénybe vevő közvetlen személyes terére, környezetére irányul. Építve az igénybe vevő meglévő képességeire, az önálló életvitelt segítő, támogató tevékenység. A lakáson belüli segítségnyújtás során a személyi segítő jelenléte biztonságot ad az igénybe vevőnek, hogy segítségével minél önállóbban tudja elvégezni az önkiszolgálással kapcsolatos feladatokat (mosdás, főzés, étkezés) és háztartási munkák többségét (mosogatás, mosás, takarítás). A lakáson kívüli segítség általában bevásárlásban való közreműködés, vagy ügyintézés formájában valósul meg a segítő által.

Felügyelet

A felügyelet célja az igénybe vevő biztonságának fenntartása a szolgáltatás adott helyszínén. Megvalósulhat a lakókörnyezetben, külső helyszínen, illetve a szállító szolgáltatáshoz kapcsolódóan a gépjárműben. Minden esetben személyesen kerül biztosításra.

Készségfejlesztés

Célja, hogy az igénybe vevő a lehető legnagyobb mértékben képessé váljon az önellátásra, önálló életvitelre, közösségi részvétele, kapcsolatai erősödjenek, ezáltal társadalomba való re/integrációjának esélye megteremtődjék.

Részterületei:

- önkiszolgálási képességek fejlesztése,
- személyes kapcsolatok kialakításának, fenntartásának fejlesztése,

- kommunikációs készségek fejlesztése,
- döntéshozatal képességének fejlesztése.

Valamennyi esetben fontos cél a meglévő kompetenciák megőrzése, fenntartása, bővítése a minél nagyobb önállóság érdekében.

Gyógypedagógiai segítségnyújtás

Célja a fogyatékossgal érintett funkciók fenntartása és fejlesztése a fogyatékos emberek életében, az életminőség megőrzése és javítása. A tevékenység célja az állapotromlás, és ezzel a társadalmi részvétel károsodásának megakadályozása, a magasabb gondozási szükséglet kialakulásának megelőzése. Nem célja a köznevelési intézményekben történő gyógypedagógiai tevékenység kiváltása, ahhoz kiegészítő módon illeszkedik.

Szállításhoz kapcsolódó személyi segítség

A szállításhoz kapcsolódó személyi segítséget 16 fő fogyatékos személy veszi igénybe. Ők mindannyian rendelkeznek az ehhez jogszabályban előírt szakorvosi igazolással. A Támogató Szolgálat segítségével nélkülük nem tudnának eljutni az iskolájukba vagy a nappali ellátásukat végző szociális intézménybe, hiszen életkoruk, fogyatékossguk miatt kíséret nélkül nem szállíthatók, tájékozódási képességük akadályozott. Igény szerint a szakorvosi igazolással nem rendelkező utasok számára is biztosított a személyi segítő jelenléte, közreműködése az utazás során. A személyi segítség gyakoriságát az ügyfelek állapota, egyéni szükségletei, igényei befolyásolták. A 17 fő személyi segítséget igénylő közül 8 fő napi-, illetve heti rendszerességgel igényelte a szolgáltatást, 9 fő alkalmanként kért személyi segítséget.

Szállítás

A szállító szolgáltatás célja az igénybe vevő szállítási igénye alapján, a lakókörnyezeten kívüli alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz, való hozzáférés biztosítása speciálisan kialakított gépjárművel, megfelelő tárgyi feltételrendszer biztosításával, szükség esetén megfelelő segítő jelenlétében (jogszabály által meghatározott igazolás alapján).

Gyógyászati segédeszköz kölcsönzés

A szolgálattól az ügyfelek olyan gyógyászati segédeszközöket és terápiás eszközöket kölcsönözhetnek, amelyek mindennapjaikat könnyebbé teszik (digitális vérnyomásmérő, speciálisan vakoknak kifejlesztett „beszélő” vérnyomásmérő, vércukorszint-mérő, tű nélküli akupunktúrás készülék, Bioptron lámpa, izomfejlesztésre használatos TENS készülék, összecukható kerekesszék, mobil rámpa). A kölcsönözhető eszközök közül a mobil rámpa és az összecukható kerekesszékek igénylése a legnépszerűbb.

Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálata

A Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálata a harmadik életévét betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkezését. A szolgálat célja az ellátottak társadalmi integrációjának elősegítése, önálló életvezetésük támogatása. A fogyatékossgal élő ellátottak egyedi képességeikhez és szükségleteikhez mérten önállóvá válnak a mindennapi életvezetésükben. Alakuljanak ki olyan szociális képességek bennük, melyek lehetővé teszik a normál közösségi életben való részvételt. A Nappali Szolgálat engedélyezett férőhelyszáma: 65 fő. A szolgálat ellátási területe Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területe, valamint a Szombathelyi járás településeinek közigazgatási területe.

A szolgálat személyi feltételei 2022-ben:

- 1 fő szakmai vezető
- 3 fő terápiás munkatárs
- 1 fő gyógypedagógus (szeptembertől 4 órában)
- 3 fő gondozó

Statisztikai adatok 2022. évre vonatkozóan:

2021. december 31-én a megállapodással rendelkező igénybe vevők száma:	55 fő
2022. december 31-én a megállapodással rendelkező igénybe vevők száma:	58 fő
Az év folyamán ellátásba vett új ügyfelek száma:	7 fő
Az év folyamán megszüntetett ellátások:	4 fő

A megszűnések okai: határozott időtartam lejárta (2 fő), tartós bentlakásos intézményi elhelyezés (1 fő), megváltozott élethelyzet (1 fő)

Az év folyamán fogyatékos személyek részére nyújtott nappali ellátást igénybe vevők közül fejlesztő foglalkoztatásban részt vett összesen: 21 fő

Nappali ellátásra vonatkozó igénybevételek száma az év során összesen: 11 826

A Nappali Szolgálat által biztosított szolgáltatások:

Felügyelet

A nappali szolgálat nyitvatartási idejében az ellátottak számára személyes felügyeletet biztosít. A felügyeletet a szociális gondozók biztosítják. Az ellátottaknak állapotukból adódóan szükségük van a felügyelet biztosítására. A fogyatékoságuk súlyosságától függ, hogy kinek mekkora mértékben van szüksége erre.

Gondozás

Az ellátottak egyéni szükségleteinek megfelelően valósul meg a nappali szolgálatban a gondozás. A szociális gondozók végzik a feladatellátást. A gondozás célja az ellátottak testi-lelki támogatása, fejlesztése, az önállóságuk lehető legnagyobb fokú megőrzése mellett, illetve, hogy segítse az ellátottak családban, társadalmi státuszban való megtartását, visszailleszkedését. A szolgáltatás gondozási csoportokon belül valósul meg egy-egy felelős gondozónő bevonásával. A gondozási csoportok kialakítása az ellátottak életkorának és a fejlettségi szintjének figyelembevételével történik.

Étkeztetés

A szolgálatban napi egyszeri meleg étel - ebéd - igényelhető. Az étel elfogyasztására az intézmény étkező helyiségében van lehetőség. A szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek közül átlag 23 fő igényli a szolgáltatást.

Esetkezelés

A szolgálat ellátottjainak segítése mindennapi életük során felmerülő problémáik megoldásában, céljaik elérésében. Leggyakoribb esetkezelések voltak az év folyamán: konfliktushelyzetek megoldásának segítése, fogyatékosághoz kapcsolódó ellátások segítése.

Tanácsadás

Az ellátottak a fogyatékoságához és a mindennapi életvezetéséhez kapcsolódó kérdések, nehézségek megoldását segítő szolgáltatás. A szolgálat segíti az ellátottakat, hogy kérdéseikre megfelelő tájékoztatást kapjanak, véleményüket nyíltan, hátrányos következmények nélkül elmondják, kérésüket, visszajelzésüket, esetleges panaszukat megfelelő módon, tisztelettel kezeljék.

Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás

Az ellátottak önálló életvitelének segítése nagyon hangsúlyos szolgáltatási forma. Az önálló életvitel elősegítése a szolgálat egyik legfőbb alapelve. A napközibe járó fiatalokat a mindennapi életvitelükben, személyes környezetük rendben tartásában, mindennapi ügyeik intézésében igyekezett fejleszteni a nappali szolgálat. A foglalkozások célja: a fejlesztésben résztvevők a képességeikhez mérten a lehető legönállóbb módon tudják elvégezni az önkiszolgálásukkal kapcsolatos háztartási munkákat, mindennapi életükben keletkező feladatokat. A tevékenységet természetes teendőként építsék be mindennapi életükbe.

Készségfejlesztés

A társadalmi beilleszkedést segítő magatartásformák kialakításának, egyéni és társas készségek kialakításának, fejlesztésének segítése.

Formái: kompetenciafejlesztő foglalkozások: szociális kompetenciák, pozitív egészségmagatartás kialakítása

Egészségmagatartás és a szociális kompetenciák fejlesztésének célja, az egészségi állapotot javító, fejlesztő magatartás és szokásrend kialakítása. Törekvés a tiszta, egészséges környezet megteremtésére. Felismertetni a helyes döntések szerepét a felnőtt életre, önálló életvezetésre vonatkozóan, a döntési kompetencia kialakítása.

Manuális készségfejlesztés

A manuális készségfejlesztéssel cél a fogyatékos fiatalok finommotorikájának szinten tartása, fejlesztése. A fejlesztő foglalkoztatás során a megfelelő finommanipuláció kiemelt fontosságú, hiszen a foglalkoztatás során kézzel könnyen végezhető feladatokat látnak el.

Kondicionális képességek fejlesztése

Csoportos munka formában az éves munkatervben meghatározott módon történik különböző tornafoglalkozások (napi torna, jóga, táncfoglalkozás, csapatjátékok, eszközös sporttevékenység: kerékpár, evezőpad, elliptikus tréner) megvalósításával. A szolgálat rendszeresen felméri az ellátottak egészségi állapotát. Probléma esetén jelzést tesz a hozzátartozók felé, illetve az állapotuk javításának érdekében szervez számukra foglalkozásokat.

Digitális kompetenciafejlesztés

A digitális kompetencia fejlesztése, az infokommunikációs eszközök használatának elsajátításával és gyakoroltatásával történik. A fejlesztése magában foglalja az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, alkalmazását, a valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Pedagógiai segítségnyújtás

Olyan ismeretek, értékek, viselkedések, attitűdök átadása, gyakoroltatása, amely az ellátottak fejlődését segíti. A szolgáltatás kompetenciafejlesztő foglalkozások keretében valósul meg. Anyanyelvi kompetencia fejlesztésének kiemelt területe, a verbális és írott kommunikációfejlesztése. Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, az intézményben, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek során.

Gyógypedagógiai fejlesztés

Az ellátottak fogyatékoságából adódó akadályozottságának kompenzálásra irányul. A szolgáltatás gyógypedagógus szakember irányítását alapján egyéni és csoportos formában valósul meg különféle foglalkozások keretében.

Közösségi fejlesztés

A normalizáció elvét szem előtt tartva tervezi és szervezi a szolgálat a szabadidős programokat, közösségi rendezvényeket az ellátottak számára. Minden állami ünnepről és a legfontosabb egyházi ünnepekről is közösen emlékezik meg az intézmény. Nagy figyelmet fordít arra az intézmény, hogy bekapcsolódjon a város kulturális életébe, gyakran látogatnak meg a fiatalok múzeumokat, különféle kulturális intézményeket is.

Hajléktalan Embereket Ellátó Intézmények

Szombathely város területén a hajléktalan személyek komplex ellátását szintén a Fogytékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. végzi. A társaság biztosítja két szolgálattal az utcai szociális munkát, működteti a nappali melegedőt, 131 férőhelyen átmeneti szállásokat (éjjeli menedékhely, időszakos éjjeli menedékhely, átmeneti szállás) biztosít, továbbá 26 férőhelyen az idős hajléktalan emberek elhelyezését teremtette meg. A téli krízis időszakban életmentő szolgáltatásként időszakos férőhelyeket hozott létre, valamint 15 önkormányzati bérleményben, illetve 11 albérletben segíti a hajléktalan emberek társadalmi re-integrációját.

A hajléktalan emberek ellátása kapcsán működtetett ellátási típusok:

- Hajléktalan személyek nappali intézménye, nappali melegedő
- Utcai szociális szolgálat I-II.

Hajléktalan személyek átmeneti elhelyezését biztosító szolgáltatások:

- Hajléktalan személyek átmeneti szállása
- Hajléktalan személyek éjjeli menedékhelye
- Hajléktalan személyek részére időszakos éjjeli menedékhely

A hajléktalanok részére nyújtott szolgáltatási elemek a következők:

Tanácsadás: Az igénybe vevők hajléktalan személy bevonásával történő, jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésére reagáló, élethelyzetének, szükségleteinek megfelelő vélemény-, javaslatkialakítási folyamat, a megfelelő információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy nemkívánatos cselekvés, magatartás elkerülésére irányul.

Esetkezelés: Az igénybe vevő hajléktalan személy problémáinak megoldása érdekében, együttműködik az őt gondozó szociálismunkással, közösen számba veszik és mozgósítják az igénybe vevők saját, és támogató környezete erőforrásait, és azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe.

Gondozás: Az intézmény szolgáltatásait igénybe vevő hajléktalan személyek részére nyújtott szolgáltatás, mely célja az ellátott részére a meglévő lehetőségek felhasználásával biztosítani az emberhez méltó életminőség elérését.

Étkeztetés: Az intézmény gondoskodik hideg, illetve meleg ételről alkalmilag vagy rendszeresen a szolgáltatást igénybe vevő hajléktalan személy részére. Étkezési lehetőség biztosítása: munkanapokon az RSZTOP program keretében meleg ebéd, illetve adományok formájában hideg élelmiszer. Az étkeztetés lehetőségének biztosítása 2017. évtől a Hajléktalanokért Közalapítvánnyal együttműködve pályázati program keretében történik. Napi egy tál előre csomagolt ebédet biztosított valamennyi igénybe vevő részére. Az étel melegítéséhez és elfogyasztásához kulturált körülmények állnak rendelkezésre.

Felügyelet: Az intézmény szolgáltatásait igénybe vevő hajléktalan személyek, személyi és vagyon tárgyainak biztonsága érdekében végzett szolgáltatás, melyet erre a feladatra megbízott személy alkalmazásával és kamerarendszerrel biztosított.

Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás: az igénybe vevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása, ha ezt saját háztartásában vagy annak hiányában nem tudja megoldani.

Szállítás: Az ügyfeleknek - szükségleteihez igazodva -, egészségügyi intézményekbe, egyéb hivatalos ügyeik intézéséhez, szervezett szabadidős programok, családi és társas kapcsolatok ápolásához, ingóságaik szállításához nyújtott segítség. Indokolt esetben a szolgáltatás az intézmény gépkocsijával biztosított.

Készségfejlesztés: Az igénybe vevő társadalmi beilleszkedését segítő magatartásformáinak, egyéni és társas készségeinek kialakulását, fejlesztését szolgáló helyzetek és alternatívák kidolgozása, lehetőségek biztosítása azok gyakorlására.

Lakhatás: Alapvető szükségletek kielégítésének keretében a rászoruló hajléktalan személyek igényeihez, egészségi állapotukhoz igazodó lakhatási megoldás biztosítása. Szállásnyújtó szolgáltatások: éjjeli menedékhely, átmeneti szállás, külső intézményi férőhely.

Megkeresés: szociális problémák által érintett vagy veszélyeztetett azon egyének közvetlen, illetve közvetett módon történő elérése vagy felkutatása (a releváns szolgáltatásokhoz való hozzájuttatás céljából), akik vélhetően jogosultak egy adott szolgáltatásra, de azt bármilyen okból elérni nem tudják.

Utcai szociális szolgálat I-II.

Az utcai szociális munka célja az ellátatlan, de az intézményes ellátással szemben bizalmatlan, az utcán tartózkodó egyének, csoportok szociális és mentális segítése, elsősorban életmentés, megelőzés, integrálás céljából. Az intézmény 2022. évben is a hajléktalan személyek minél szélesebb körű és zavartalan ellátása érdekében együttműködési megállapodást írt alá a Nyugat-dunántúli Regionális Diszpécserszolgálattal, a Mentőszolgálattal, a Rendőrséggel, a Közterület felügyelettel, valamint a Markusovszky Kórházzal. Rendszeres kapcsolat van a Hajléktalanokért Közalapítvánnyal, az országban működő hajléktalan ellátó szervezetekkel, a régióban működő egészségügyi és más szociális intézményekkel, a Munkaügyi Központtal, a Nyugdíjbiztosítási Igazgatósággal, az Egészségbiztosítási Pénztárral stb. A társaság 2022. évben is két utcai szolgálat működtetésével biztosította a hajléktalan emberek felkutatását, az ellátásukat biztosító információk nyújtását, a nappali melegedőbe, illetve az éjjeli menedékhelyre irányításukat, krízis esetben azonnali ellátásuk megszervezését. A 2022. évben a két szolgálat munkatársai összesen 69 fő utcai hajléktalannal kerültek kapcsolatba, közülük 7 fő volt nő.

Éjjeli menedékhely

Az éjjeli menedékhely működtetésének legfontosabb célja, hogy egyetlen hajléktalan személy se legyen kénytelen éjszakáit utcán, közterületen tölteni. Az éjszakai pihenés mellett az éjjeli menedékhely biztosítja mindazokat a szolgáltatásokat, amelyek az alapvető fizikai szükségletek kielégítéséhez nélkülözhetetlenek. Az éjjeli menedékhely térítésmentesen biztosít ellátást azoknak a hajléktalan embereknek, akik utcán, közterületen nem lakás céljára szolgáló helyiségben lennének kénytelenek tölteni éjszakáikat. Az éjjeli menedékhely 25 férőhelyes, ami a téli krízisidőszakban 20 férőhellyel bővül. Az éjjeli menedékhely 2022. évben is folyamatosan teljes kihasználtsággal üzemelt.

2022. évben az éjjeli menedékhely szolgáltatásait 124 fő vette igénybe, közülük 108 fő volt férfi és 16 fő volt nő.

Nappali melegedő

A nappali melegedő elsősorban az éjjeli menedékhely szolgáltatásait igénybe vevőket és az utcán élőket szólítja meg, de a rehabilitációs programokba be kívánja vonni azokat a potenciálisan hajléktalan embereket is, akiknek egészségi állapotuk, szociális- és munkaerő-piaci kompetencia-hiányuk miatt az önálló lakhatásuk megtartása veszélyben van, munkaerőpiacra történő kivezetésük pedig csak foglalkoztatási rehabilitáció után valósulhat meg. A nappali melegedő lehetőséget biztosít a hajléktalan személyek részére közösségi együttlétre, pihenésre, személyi tisztálkodásra, személyes ruházat tisztítására, étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására. Azzal, hogy a nappali melegedő az I. számú utcai szociális munkás szolgálat és az éjjeli menedékhely egy telephelyen működik hatékonyabban biztosítható az intézményes ellátással szemben idegenkedő hajléktalan emberek bizalmának megnyerése, az ellátórendszerbe való bevonása. A nappali melegedő férőhelyszáma: 40 fő, az igénybe vevők napi átlagos száma egész évben meghaladta az engedélyezett férőhelyszámot, a téli leghidegebb napokon a 60 főt is eléri a megfordulók száma. 2022. évben 159 fő fordult meg a nappali melegedőben.

Átmeneti szállás

A hajléktalanok átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

Az átmeneti szálláson élő hajléktalan emberek foglalkoztathatóságának javítása, önálló lakhatásuk segítése érdekében fejleszteni kívánt szolgáltatások:

- Önálló lakhatásra történő felkészítés egyéni és csoportos szociális munka formájában
- A munkavállalási esélyeket segítő képzések, tréningek felkutatása és támogatása
- A kiléptető lakások számának bővítése, minőségének javítása
- Koedukált elhelyezés lehetőségének biztosítása az átmeneti szálláson

Az átmeneti szálláson 2022. évben 134 fő fordult meg, közülük 108 fő volt férfi és 26 nő. Az átmeneti szálláson az év során 48 fő jogviszonya szűnt meg, közülük 8 fő költözött albérletbe, ezek között piaci albérlet és önkormányzati bérlakás is egyaránt megjelent. Az éjjeli menedékhelyre 5 esetben „került vissza” lakó, ennek leggyakoribb oka a vállalt együttműködés be nem tartása volt. Az elhalálozások száma 10 fő volt és a Hajléktalanok otthonába is 4 fő került tartós elhelyezésre. 19 fő ismeretlen helyre távozott.

Az átmeneti szálláson biztosított szolgáltatások a következők: lakhatás, esetkezelés, ügyintézés, háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás, felügyelet, csomag-, érték-, vagyonmegőrzés, szállítás, postacím, telefon használat, tanácsadás, információnyújtás, egészségügyi alapellátás megszervezése, természetbeni juttatások, készségfejlesztés, munkavégzés lehetőségeinek megszervezése, utógondozás, személyes tárgyak őrzése.

Egészségügyi ellátás

Háziorvosi rendelő

A Zanati úti telephelyen a hajléktalan ügyfelek komplex ellátásának érdekében háziorvosi rendelő, egészségügyi ellátás, addiktológus, pszichiátriai ellátás biztosított. A kliensek évente tüdőszűrésen vesznek részt. A vizsgálaton megjelentek száma 2022-ben 184 fő volt. Ebből szakvizsgálatra tovább lett küldve 2 fő. Az intézményt felkereső hajléktalan személyek között egyre több az egészségügyi ellátásból kiszoruló, vagy az azt igénybe venni nem tudó pszichés-mentális problémákkal küzdő

hajléktalan ember, akiknek gyógyítását és szociális, mentális segítségét kevesen vállalják. Az intézményben havi 4 órában addiktológus - pszichiáter szakember egyéni terápia keretében nyújt segítséget a szenvedélybetegségekkel küzdő, illetve különböző pszichiátriai megbetegedésekben szenvedő lakóknak, emellett a szociális munkásoknak is a pszichiátriai beteg kliensekkel való szakmai munkához. A rendszeresen pszichiátriai gyógyszert szedők száma 2022-ben 48 fő volt. Az egészségügyi ellátás fontos eleme, hogy szükség esetén elhelyezést biztosít azon hajléktalan kliensek számára, akiknek gyógyulása, javulása rendszeres felügyeletet igényel. A betegszobára érkező ápoltak csaknem mindegyike általánosan legyengült állapotban kerül be. A betegek benntartózkodási időtartama nem limitált, mindig az egyéni ápolási szükséglet határozza meg. 2023-ban a betegszobában elhelyezettek száma 36 fő volt, közülük 7 fő többször is részesült kórházi fekvőbeteg osztályon ellátásban.

Járóbeteg ellátás

A háziorvosi szolgálat heti két alkalommal vehető igénybe. Az ellátásba újonnan bekerülők, illetve az átmeneti szállásra felvételüket kérők minden esetben egészségügyi állapot felmérésen vesznek részt. A krónikus betegségek kezelése, a rendszeres recept felírások mellett fontos szerepet kapnak a különböző szűrővizsgálatok, illetve az akut esetek kezelése. A hajléktalanokat ellátó háziorvosi rendelőben ellátott esetek száma 2860 fő volt, ebből 293 fő esetben került sor szakrendelésre való tovább küldésre. Recept felírásra 2208 alkalommal került sor.

Hajléktalan utógondozói ellátás

A társaság utógondozást végez azon hajléktalan személyek esetében, akik az önálló lakhatásra segítséggel képesek. Az utógondozó lakások között van 1 db saját tulajdonú 3 szobás lakás, 15 db önkormányzati lakás és 6 darab piaci alapon működő bérlemény. Összesen a 22 db lakásban 42 fő lakik. Esetükben az utógondozását 2 fő szociális munkás végzi. Az ellátásban lévő személyekkel a kapcsolattartás egyénre szabott intenzitású. Az utógondozás célja, hogy segítse a lakók önálló lakhatásának megtartását, krízis esetén megfelelő megoldást nyújtson, és preventív módon megakadályozza az ellátórendszerbe történő „visszaesést”. Fontos hogy az utógondozás éve alatt, hosszú távú és biztonságos lakhatási megoldáshoz jussanak a rászoruló személyek (pl.: önkormányzati bérlakás).

Fejlesztő foglalkoztatás

A 2022. évben a fejlesztő foglalkoztatás mindkét foglalkoztatási formában - fejlesztési jogviszony és munkaviszony - 2022. január 1. és december 31. között folyamatos volt a Vörösmarty u. 36. és a Lovas utca 23. szám alatti telephelyeken. 2022-ben a fejlesztő foglalkoztatásban 37 fő vett részt. Csak fejlesztési jogviszony keretében 17 fő került foglalkoztatásra, közülük 2 fő több esetben is megfordult a foglalkoztatásban az év során. Csak munkaviszony keretében történő foglalkoztatásban 13 fő vett részt. Hét fő mindkét foglalkoztatási formában megfordult: fejlesztési jogviszony keretében történő foglalkoztatási formából léptek át munkaviszonyos foglalkoztatásba egészségi-, illetve mentális állapotváltozásuk, munkához való pozitív hozzáállásuk, motiváltságuk és készségeik, képességeik fejlődése alapján.

Termékértékesítés

Kézműves Kuckó Ajándékbolt

Az ajándékbolt 2017 májusa óta üzemel, Szombathely belvárosában, a Fő tér 23/B szám alatt várja a vásárlókat, érdeklődőket. A fejlesztő foglalkoztatás során előállított termékek fő értékesítési csatornája továbbra is - a vírushelyzet után már ismét az egész évben nyitva tartó - ajándékbolt.

Bedolgozói munka

2022. évben is folyamatosan zajlott a Dekorand Kft által biztosított csomagolói munka a MAM Hungária Kft részére, hetente kb. 40.000 db babatermék csomagolócímke készült el. A fejlesztő foglalkoztatás

fontos része a bedolgozó munka, egyrészt rendszeres bevételt jelent, másrészt az egyszerűen elvégezhető munkafolyamat több olyan személy foglalkoztatását teszi lehetővé, akik képességeik miatt önálló munkavégzésre nem alkalmasak, egyszerű betanított munkafolyamatot képesek végezni.

Közfoglalkoztatás

A 2022-es évben a társaság foglalkoztatási részlege két közfoglalkoztatási mintaprogramot és több hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programot valósított meg. A hosszabb időtartamú programok nagy része a Kormányhivatal által indított szakmai képzés megvalósítására irányult. A projektekben összesen 123 hátrányos helyzetű ember dolgozott, illetve vett részt valamilyen Kormányhivatal által szervezett felzárkóztató képzésen. Az új projekt 2022. március 1-jével 24 fő bevonásával indult. A programban az előző évekhez hasonlóan öt munkaterület köré kerültek csoportosításra a közfoglalkoztatottak munkakörei:

- zöldterület gondozás (szemétszedés, parkfenntartás, fűnyírás, ároktisztítás, nem használt, üresen álló önkormányzati területek gondozása);
- szociális tüzelőfeldolgozás;
- intézményi -és gépkarbantartás;
- szociális mosoda üzemeltetés;
- segédápolói munka.

A Belügyminisztérium egyedi startmunka közfoglalkoztatási mintaprogramja keretében papírbrikettlót és kreatív műhelyt (asztalosipari, és gravírozó) üzemeltet. A programhoz tartozik egy varroda is, ahol 1 fő varrónő dolgozik. A program az egészségügyi állapotuk miatt tartósan munka nélkül maradt és a munkanélküli létből hosszú ideje szabadulni nem tudó hátrányos helyzetű embereket célozta meg. A célcsoport elhelyezkedéséhez fontos a szervezett munkavégzésbe történő bevonásuk, a testi és szellemi képességeik munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése.

III. INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSEK, PÁLYÁZATOK SZOCIÁLPOLITIKAI HATÁSAI

Infrastrukturális fejlesztések, beruházások

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)

Sikeresen befejeződött a **TOP-6.5.1-16-SH1-2018-00002** számú, „Vas Megyei SZC Oladi Technikum energetikai korszerűsítése” című projekt. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megtörtént a nyílászárók cseréje, a homlokzati- és tetőszigetelés, a fűtési rendszer korszerűsítése, valamint napelemes rendszer telepítésére is sor került. A beruházás az Európai Unió 417 millió Forint vissza nem térítendő támogatásából valósult meg.

A **TOP-6.2.1-19-SH1-2019-00001** kódszámú projekt keretében Szombathelyen új Városligeti Bölcsőde építése valósult meg 460 millió Forint finanszírozással. Az „Új bölcsőde építése Szombathelyen” c. projekt a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében valósult meg Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának beruházásaként. A projekt keretében Szombathelyen a Horváth Boldizsár körút és az Esterházy Antal utca sarkán lévő üres telken épült meg egy új, 48 férőhelyes bölcsődei intézmény a hozzá tartozó kiszolgáló egységekkel együtt. A gépjárművel történő könnyebb megközelítés érdekében 14 férőhelyes szülői parkoló létesült a főbejárat közelében. A több mint 600 négyzetméteres új épületben négy csoportszoba kezdte meg működését, továbbá baba-mama szoba, fejlesztőszoba és sószoja is helyet kapott. A játszóudvaron térköves sétányok és zöldfelületek váltják egymást. A bölcsődei korosztály számára megfelelő játszóeszközök nevelési egységenként tematikus csoportra bontva kerültek telepítésre az 1000 négyzetméteres udvaron. Az intézmény létrejöttével javult a városban és a megyében élő lakosság nevelési, gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférése. A fejlesztés célja, hogy növekedjen a gyermeknevelési tevékenység szakmai színvonala és

hatékonysága, javuljon a bölcsődei ellátás keretében a gyermekek és családok esélyegyenlősége, megvalósuljon az integrált nevelés-oktatás, mely hosszú távon járul hozzá a megyeszékhely és a megye gazdasági versenyképességének növeléséhez.

A "Maros és Pipitér óvoda energetikai korszerűsítése" a **TOP-6.5.1-16-SH1-2018-00001** azonosítószámú projektben az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanokon (Szombathely, 1325/3 és 2786/2 hrsz.) valósult meg energetikai felújítás. A fejlesztés célja volt Szombathelyen a Maros és Pipitér óvoda épületeinek energetikai korszerűsítése. A projekt keretében megvalósult az épületek külső felületeinek hőszigetelése illetve a Pipitér Óvodánál a nyílászárók cseréje. Mindkét helyszínen megvalósult a fűtőkorszerűsítés, termosztatikus radiátorszelepek felszerelése a meglévő radiátorokra, illetve régi radiátorok cseréje és hőszivattyúk telepítése. Napelemes rendszerek kerültek elhelyezésre az épületek és a hőszivattyúk villamos fogyasztásának biztosítására. A megítélt támogatási összeg 296 millió Forint volt.

Az új bölcsőde építése Szombathely Szentkirályi városrészen az **RRF-1.1.2-21-2021-00007** azonosítószámú projekt keretében tervezett új bölcsőde megvalósítása a gyermekjóléti alapellátások közül a bölcsődei ellátási formához való hozzáférést javítja Szombathely Szentkirályi városrészen. Az adott városrészen jelenleg nem megtalálható alapellátás pótlása a bölcsődei ellátási formák által nyújtott szolgáltatások minőségi fejlesztését segíti elő, hozzájárulva a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatásához, a családok segítéséhez. A tervezett beruházás helyi szükségleteken alapul, a felhívás célkitűzéseivel összhangban álló tevékenységeket tartalmaz, új, energiahatékony épület megépítését és új bölcsődei férőhelyek létesítését eredményezi, mellyel elegendő kapacitás biztosítható az ellátási területen. A tervezett projekt biztosítja a családok számára a megerősített intézményi és szociális hálót, az egyéni élethelyzetre szabott segítségnyújtás lehetőségét, továbbá megteremti a munka és a családi élet összehangolásának lehetőségét. A korai nevelés feltételeinek bővítése nemcsak a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését szolgálja, hanem az érintett szülők foglalkoztatási esélyeit növeli, egyben támogatva a hátrányos helyzetű szülők munkaerőpiaci reintegrációját is. A projekt keretében új feladatellátási helyszínen 3 klasszikus csoportszobával 40 férőhelyes bölcsőde épül meg a Szentkirályi városrészen. Az új bölcsőde tervezésénél fontos szempont a funkcionalitásnak megfelelő kialakítás, prevenciós és fejlesztő tevékenység végzéséhez szükséges helyiségek létesítése, a teljes épület akadálymentes megközelítésének biztosítása, energiatakarékos működtetése.

Támogatási programok, ösztöndíjak

Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 8/2018. (II.15.) Kgy. sz. határozatával egyetértett a Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program bevezetésével, és elfogadta a Támogatási Program működtetésének részletes szabályait tartalmazó rendeletet. A város a Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program rendszerén keresztül kíván támogatást nyújtani a tehetséges, szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek számára. A társadalmi igazságosság növelése és a pályázati programba történő bekerülés esélyeinek kiszélesítése érdekében a 2021. évben rendeletmódosításra került sor, melynek értelmében, a korábbi évektől eltérően a tehetséges, szociálisan rászorult, általános iskola 5. évfolyamába lépő gyermekek köre kibővült, az általános iskola 6. évfolyamába lépő gyermekek körével is, valamint a pályázóval egy háztartásban élőkre vonatkozó jövedelemhatár mértéke is megemelésre került. A módosítások bevezetésével a pályázó hátrányos helyzetű, tehetséges fiatalok köre kibővült, valamint a Támogatási Program teljes létszámkerete kihasználhatóvá vált.

A támogatás igénylésének módja: pályázati eljárás. A pályázatot a polgármester írja ki minden év május 31. napjáig. A pályázatot a tárgyév június 30. napjáig a pályázati felhívásban szereplő adatlapon, személyesen kell a polgármesterhez benyújtani. A pályázathoz mellékelni kell a rendeletben előírt dokumentumokat. Az érvényes pályázatot beadó kérelmezők háztartásában a hivatal és a Pálos Károly

Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa együttesen környezettanulmányt készít. A beérkezett pályázatokat a szociális ügyekkel foglalkozó bizottság 100 pontos pályázati rendszerben bírálja el. A sikeres pályázóval a polgármester támogatási szerződést köt. A támogatási szerződés megkötését követően a mentor, a támogatott részére egyéni fejlesztési tervet készít, amelyben a nyelvismeret, valamint a támogatott tanulmányi átlagának emelkedése kiemelt fontosságot kap. A támogatási időszak tárgyév szeptember 1. napjától következő év augusztus 31. napjáig tart. A támogatás összege támogatási időszakonként és pályázónként önkormányzati támogatásból 500.000,-Ft, amely összeg adható, és esetenként külső forrásból növelhető. A támogatás felhasználása a támogatási időszakon belül, az egyéni fejlesztési tervben foglaltakkal összhangban, a mentor döntése alapján történik. A 2021/2022-es tanévben 8 gyermek vett részt a Támogatási Programban.

Kariatida Tanulmányi Támogatási Program

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének a Kariatida tanulmányi támogatásról szóló 267/2016.(IX.15.) Közgyűlési határozata alapján „Szombathely Szent Márton városa” Jóléti Alapítványa Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával együttműködve „Kariatida tanulmányi támogatás” nyújtásával segíti a családban bekövetkezett betegség, árvaság, rokkantság, haláleset miatt rendkívüli élethelyzetbe került szombathelyi lakóhelyű, hazai felsőfokú képzésben nappali, vagy levelező tagozaton tanulmányokat folytató, első diplomájuk megszerzésére, illetve felsőfokú szakképzésben első szakképesítésük megszerzésére törekvő fiatalokat. 2016. évben 10 támogatási kérelem érkezett, valamennyi pályázat pozitív elbírálásban részesült. 2017. évben összesen 6 kérelem vált támogathatóvá, a 2018. évben 7 fő részesült tanulmányi támogatásban. 2020. évben 6 fő, 2021. évben 5 fő válhatott támogathatóvá a program által. A 2022. évben 4 fő nyert támogatást a programban.

„Szombathely visszavár” Ösztöndíjprogram

A „Szombathely visszavár” felsőoktatási tanulmányi ösztöndíj a hiányszakmákban továbbtanuló diákoknak nyújt ösztöndíjat, a szakember utánpótlás biztosítása céljából. Olyan, szombathelyi lakóhellyel rendelkező nappali tagozatos hallgatók vehetnek részt, akik a pályázati felhívásban meghatározott hiányszakmákban az első diploma megszerzése érdekében kezdik vagy folytatják tanulmányaikat. A programban 2020. évben összesen 22 fő támogatott fiatal vett részt, közülük 7 fő volt a 2020. évben új támogatottként belépett személy. A 2021. és 2022. években a program a pandémiás helyzet miatt nem került kiírásra. A 2023. évi pályázat benyújtási határideje 2023. szeptember 30.

Petz Gyula Ösztöndíjprogram

Szombathely városa Petz Gyula hagyatékából, végakaratának megfelelően Petz-ösztöndíjat hozott létre a város jó tanulmányi eredményű, nehéz szociális helyzetű általános és középiskolás tanulóinak támogatására. A hagyatékot alapítványi célra kell fordítani, amelyből olyan alap- és középfokú köznevelési intézmények tanulói támogathatók, akiknek a tanulás anyagi nehézséget okoz. 2019-ben 5 tanuló, 2020-ban 6 tanuló, 2021-ben 4 tanuló, 2022-ben pedig 3 tanuló részesült Petz ösztöndíjban.

Bursa Hungarica Ösztöndíjprogram

A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál: a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás, a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. 2020. évben 19 fő, 2021. évben 16 fő, a 2022. évben 3 fő tehetséges diák részesült Bursa ösztöndíjban.

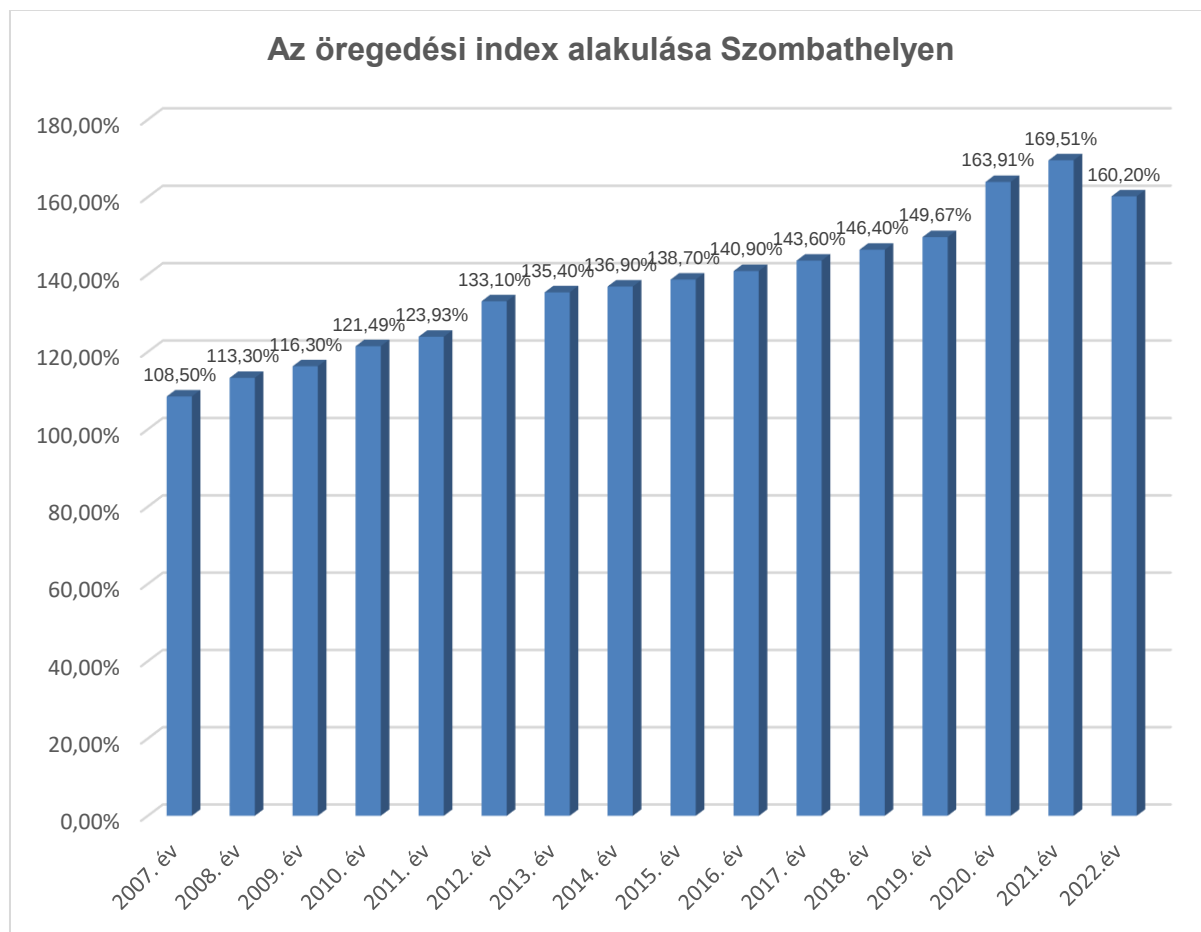
Arany János Tehetséggondozó Program

Az országos Arany János Tehetséggondozó Program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyermekek olyan gimnáziumokban, kollégiumokban tanuljanak, nevelődjenek tovább, amelyek célul tűzték ki a tehetséggondozást és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést. A tehetséggondozó program az önkormányzat hatásköréből átkerült az Emberi

Erőforrások Minisztériumához, ezért új pályázat önkormányzati szinten nem befogadható. A program kifutó rendszerben működik tovább, 2022-ben 5 fő támogatottal, mivel 2017-ben 2, 2019-ben 3 diákot részesített ösztöndíjban a város.

IV. IDŐSÜGY, IDŐSPOLITIKA

Szombathelyen az öregedési index a KSH adatszolgáltatása alapján folyamatos emelkedést mutat. A 2020. évről a 2021. évre 163,91 százalékról 169,51 százalékra emelkedett. Az öregedési index értéke az idős korú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. Az index értéke a 2021. évről a 2022. évre vonatkozóan kismértékű csökkenést jelez, mivel 169,51 százalékról 160,20 százalékra csökkent. Az arány átmeneti csökkenése mögött nem az idős népesség számának csökkenése jelenik meg, sokkal inkább a 0-14 éves korcsoportba tartozó gyermekkorúak arányának emelkedése jelenik meg az öregedési index átmeneti csökkenésének hátterében. Okai az élve születések számának emelkedése, valamint, hogy a város lakóparkjaiba, lakótelepekre kisgyermekes családok is költöznek.

Szombathelyen a KSH adatközlése alapján 2023.07.01-jén a 65 év feletti népesség száma 17 345 fő volt. A városban élő időskorú személyek egyéni szükségleteinek kielégítése és életminőségének javítása céljából az önkormányzat az alábbi tevékenységeket látja el:

„Aktív időskor Szombathelyen” önkormányzati program

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése az 561/2013.(XI.28.) Kgy.sz. határozatában elfogadta az „Aktív időskor Szombathelyen” elnevezésű önkormányzati program megvalósításáról szóló javaslatot,

és kinyilvánította, hogy hosszú távú programot kíván működtetni a 60 év feletti, szombathelyi lakosok aktivizálása, a városi szintű közösségfejlesztés érdekében. A program lényege, hogy aktív kapcsolódási lehetőségeket nyújt a város 60 év feletti lakosai számára, elősegítve ezzel a különböző prevenciók és egészségnevelési célok megvalósulását, testi-lelki egészségi állapot romlásának megakadályozását, illetve a folyamat lassítását. A helyi közösségek szervezése illetve a városi szintű közösségfejlesztés hozzájárul az elmagányosodás, izoláció, időskori depresszió és egyéb mentális problémák megelőzéséhez is. A 2014. évtől kezdődően jelentős volt azon 60 év felettieknek a száma, akik aktívan vettek részt az önkormányzat által szervezett programokban. A résztvevők száma az alábbiak szerint alakult, évenkénti bontásban:

2014. év 3.480 fő

2015. év 4.593 fő

2016. év 6.501 fő

2017. év 6.441 fő

2018. év 5.314 fő

2019. év 6.616 fő

A program bevezetése óta eltelt időszakban a résztvevők számának alakulása folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. A 2020-2021. évek közötti időszakban a pandémiás helyzet miatt a program szünetelni kényszerült. A 2022. évben a program újraindult, 1300 fő vett részt a szervezett programokban. A 2023. évben ismét nagy sikerrel folytatódott a program, közel 2 hónap alatt 1900 fő vett részt a programokban 2023. június 30-ig bezárólag.

Idősbarát Önkormányzati Díj

Szombathely Megyei Jogú Város 2014. évben Idősbarát Önkormányzat Díjban részesült, mely megtisztelő cím elnyerésében nagy szerepe volt az Aktív időskor Szombathelyen programnak.

Idősügyi Tanács

Az idősügyi érdekképviselőhöz kapcsolódóan 2006. decemberében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése kinyilvánította azon szándékát, hogy fontosnak tekinti az időskorúak önszerveződésének támogatását, ezért egyetértett azzal, hogy Szombathely városban 2007. január 1-től Idősügyi Tanács működjön. A Tanács tényleges működését 2007. szeptemberében kezdte meg. A Tanács feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat az alábbiakban határozta meg:

- a szombathelyi idősek érdekeinek képviselete, védelme,
- a generációk közötti kapcsolat, szolidaritás erősítése,
- művelődési, képzési lehetőségek összehangolása,
- együttműködés kialakítása az idősekkel foglalkozók között,
- évente a Tanács munkájáról jelentést készít a közgyűlés felé,
- az „Idősbarát Önkormányzat Díj” elnyerésére kiírt pályázaton való részvétel lehetőségeinek megvizsgálása, a pályázati határidő betartásával,
- javaslatot tesz az átlag felett tevékenykedő időskorúak és szervezetek munkájának Idősek Világnapján (minden év október 1.) történő elismerésére, jutalmazására és díjazására.

„Idősek az idősekért” díj

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2012. május havi ülésén „Idősek az idősekért” elnevezéssel új díjat alapított, mely annak a 62 év feletti idős személynek adományozható, aki idős korában kiemelkedő önkéntes munkájával – legalább 5 éven keresztül – az időskorú személyek szolgálatában tevékenykedett. A díjat évente két személy kaphatja, átadására minden évben az idősek világnapi rendezvényen (október 1.) kerül sor.

V. LAKÁSHELYZET, LAKÁSPOLITIKA

2014. decemberében Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése lerakta egy helyi lakásprogram alapjait. Döntés született arról, hogy az üresen álló, de gazdaságosan helyreállítható, és a felújítás után bérbe adható önkormányzati tulajdonban lévő lakások rövid időn belül kerüljenek felújításra, és ezt követően szociális alapon bérbeadásra. 2014. évben 35,5 millió forint került átcsoportosításra önkormányzati tulajdonú bérlakások helyreállítására, amely összegből 30 db bérlakás került felújításra. A 2015. évben 40 millió forint összegű előirányzat biztosításával 19 db komfortos, összkomfortos bérlakás helyreállítására került sor. A 2016. évben az önkormányzat 55 millió Ft összegű költségvetési forrást biztosított az önkormányzati bérlakások helyreállítására, melyből 24 önkormányzati tulajdonú lakás került felújításra. A 2017. évben 40 millió forintból 18 önkormányzati tulajdonú ingatlan felújítása történt meg. 2018. évben 40 millió Ft költségvetési forrásból 19 db bérlakás helyreállítására kötött szerződést az önkormányzat a SZOVA NZrt-vel. A 2019. évben felújításra 70 millió Ft forrást különített el az önkormányzat, mely összegből 2019. október 31. napjáig 52.628.549.-Ft felújítási összegből 24 bérlakás helyreállítására került sor. 2020. decemberében 11.881.418 Ft összegben újított fel a SZOVA NZrt 6 db bérlakást. 2021 és 2022-ben nem volt SZOVA általi felújítás. A lakásrendelet 2020. január 1. napjától hatályos módosítása értelmében a helyreállításra szoruló bérlakások bérbeadása egyedi kérelemre történik, a kérelmek elbírálása, és a lakások kijelölése a Szociális és Lakás Bizottság hatáskörébe került. A módosítással az igénylők lakáshoz juttatásának folyamata felgyorsult. A felújításra szoruló bérlakások, bérlő általi helyreállítás vállalásával történő bérbeadásának száma az alábbiak szerint alakult az elmúlt évek során: 2020. évben 26 db, 2021. évben 35 db, 2022. évben 39 db, 2023. május 31-ig 16 db lakás.

Az önkormányzati tulajdonú lakások száma 2020.01.01-én 2089 db volt, 2021.01.01-i fordulónappal az állomány 2077 db lakást tartalmazott. Az önkormányzat 2021. év első felében 1945 db lakott lakást tartott nyilván. Szombathely Megyei Jogú Város lakásállománya 2022. december 31. napján 2.065 db önkormányzati tulajdonban lévő, és 100 db SZOVA NZrt. tulajdonában lévő, mindösszesen 2.165 db bérlakást tartalmazott.

A 2021-2022. években is visszatérő tendencia, hogy az önkormányzati bérlakást igénylők száma évről-évre emelkedik, illetve megváltoztak az igénylők szocio-demográfiai jellemzői is. Növekszik a több gyermeket nevelő család száma. Több kérelmező esetében adósságspirál alakult ki (munkanélküliség, sikertelen lakáshitel törlesztés etc.), melynek okán az egyén, család életszínvonala drasztikusan lecsökkent, és saját tulajdonú lakás, vagy piaci alapon igénybe vehető albérlési lehetőség helyett önkormányzati bérlakás igénylésre kényszerülnek.

Szombathelyi Közösségi Bérlakás Rendszer (KBR)

Az önkormányzat a szociálpolitikai célkitűzéseket és alapelveket előtérbe helyezve a megnövekedett bérlakás igényeket, piaci alapú szolgáltatással, azaz magántulajdonban lévő lakásingatlanok önkormányzati bérlakás rendszerbe történő bevonásával próbálja kielégíteni. Az önkormányzati bérlakásgazdálkodásba bevonható lakások számának növelése érdekében Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése az 53/2020. (II.27.) számú határozatával elfogadta a Szombathelyi Közösségi Bérlakás Rendszer (KBR) működéséről szóló szabályzatot. A rendszer alapvető célja, hogy a magántulajdonban lévő, nem hasznosított lakások szociális célra való felhasználásával számos család lakhatási gondjai megoldódjanak. A KBR rendszerbe olyan lakások kerülnek bevonásra, melyek komfortosak vagy összkomfortosak, végrehajtási és/vagy haszonélvezeti joggal nem terhelt ingatlanok. A rendszer előnye, hogy a bérbeadással járó kockázatokat az önkormányzat átvállalja, csökkenti vagy kezeli, ezáltal ösztönözve a lakástulajdonosokat, hogy belépjenek a rendszerbe. A beköltözhető lakások esetén a lakás tulajdonosa és az önkormányzat között bérleti szerződés megkötésére kerül sor, a szerződés időtartama határozott idejű, de legalább 3 évre szól. Az önkormányzat vállalja, hogy a bérleti szerződés megszűnésekor az ingatlant eredeti állapotában adja vissza a tulajdonos részére. A rendszer működésének sikerét jelzi, hogy Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2021. évben országos első helyezést ért el a Települési Önkormányzatok Szövetsége által meghirdetett „Önkormányzati jó gyakorlatok” pályázaton. Továbbá a KBR-be a 2020. évben bevont 14 darab lakás

száma megduplázódott, mivel 2023. 06. hóig 30 darab lakás került be a rendszerbe 2 év alatt, ami nagyfokú előrelépés a bérletrendszerben rejlő feszültségek enyhítésére.

VI. ÚJ ELLÁTÁSI FORMÁK ÉS INTÉZKEDÉSEK

Az energiaválság hatásai és a szociálpolitika

Az Önkormányzat reagálva az orosz-ukrán háború kitörésével kiteljesedett energiaválságra, az alábbi új ellátási formákat vezette be és intézkedéseket fogantatosított:

Piaci vásárlási utalvány

Az ellátási forma olyan hátrányos helyzetű személynek nyújtható, aki egyedül élő, és havi jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 450 százalékát (jelenleg 128.250.-Ft) nem haladja meg, vagy - akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 400 százalékát (jelenleg 114.000.-Ft) nem haladja meg, és saját magának és családjának vagyona nincs. A feltételrendszer meghatározásánál fontos szempont, hogy az ellátási forma képes legyen az egyéni szükségletekre választ adni az energiaválság időszakában, valamint az igazságosságot, és esélyegyenlőséget, mint szociálpolitikai alapértékeket szem előtt tartva a legrászorultabb személyeknek nyújthat segítséget. A 2020. évben 1043 esetben történt vásárlási utalvány kiutalása. Az újbóli, 2023. július 1-től történt bevezetését követően 397 darab kérelem érkezett be 2023. július 13-ig.

Gázártámogatás

A támogatásra 2023. április 30-ig bezárólag jogosult volt az a fogyasztó, aki átlagfogyasztás felett földgázt vételezett és akinek egy vagy két fős háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg a 150.000 Ft-ot, egyéb esetben a 114.000 Ft-ot. A gázártámogatás egy hónapra jutó összege az átlagfogyasztás feletti köbméterenként 250 Ft, de legfeljebb havonta 20.000 Ft összegű lehetett.

Villamosenergia-támogatás

A támogatási forma jelenleg is érvényben van. Támogatásra jogosult az az átlagfogyasztás felett villamosenergiát vételező fogyasztó, akinek egy vagy két fős háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 150.000 Ft-ot, egyéb esetben a 114.000 Ft-ot. A villamosenergia – támogatás egy hónapra jutó összege az átlagfogyasztás feletti kilowattóránként 11 Ft, de legfeljebb havonta 5000 Ft, kivéve, ha az ingatlan fűtése kizárólag villamosenergiával történik, ebben az esetben havonta legfeljebb 10.000 Ft.

Rendkívüli települési támogatás mértékének emelése

A rendkívüli szociális krízishelyzetre tekintettel nyújtott szociális támogatás olyan krízishelyzetbe került egyének, családok problémáinak hatékony kezeléséhez járul hozzá, amely krízishelyzetek a pandémia vagy az energiaválság időszaka alatt kialakult társadalmi problémák kezelésére (munkanélküliség, táppénz miatt jövedelemcsökkenés, kötelező boltbezárások miatti jövedelemkiesés, családtag, közeli hozzátartozó elvesztése, energiaárak drasztikus emelkedése, intézménybezárások etc.) szociálpolitikai válaszként az önkormányzat kibővítette a rendkívüli szociális krízishelyzetre tekintettel nyújtott támogatás jogosultsági feltételeit. Ez az ellátási forma olyan diszkrecionális ellátás, mely célzottan az előre nem látható, rendkívüli élethelyzetekben, krízishelyzetekben jelenthet segítséget a rászorultaknak. A támogatás éves adható alapösszege 42 750 Ft-ról 50 000 Ft-ra emelkedett.

Létfenntartási gondok esetén átmeneti támogatás annak a kérelmezőnek nyújtható, aki egyedül élő és havi jövedelme az 57 000 Ft-ot nem haladja meg, vagy akinek családjában az 1 főre jutó havi jövedelem az 42 750 Ft-ot nem haladja meg és családjának vagyona nincsen. A rendkívüli települési támogatásként nyújtott átmeneti támogatás éves adható alapösszege 42 750 Ft-ról 50 000 Ft-ra emelkedett.

2020. évben 6 223 fő kérelmező részesült a két szociális ellátásban együttesen, 2021-ben összesen 3728 fő kérelmező, míg 2022-ben 1729 fő kérelmező részesült a két ellátásban együttesen.

Takarékossági Program bevezetése:

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2022. szeptember 29-i ülésén a 298/2022. (IX.29.) Kgy. számú határozatával elfogadta a város takarékosági programját, amely az önkormányzati tulajdonban és fenntartásban működő intézmények számára írt elő energiafelhasználás mérséklését célzó takarékosági intézkedéseket. Intézményi telephelyek kerültek áthelyezésre, új funkciók kerültek kijelölésre az egyes szolgáltatásokkal kapcsolatban, nyitvatartási idők kerültek módosításra, bérleti díj csökkentésre került sor, óvodai téli szünet időszaka került módosításra, az igazgatási szünet meghosszabbításra került a Polgármesteri Hivatal dolgozói számára, a hivatal épületében számtalan takarékosági intézkedés lépett életbe (mozgást érzékelő villanykapcsolók felszerelése, energiatakarékos irodai lámpák vásárlása, fűtési hőfok maximalizálása, klímaberendezés helyett asztali ventilátorok beszerzése, nyitvatartási idő megváltoztatása etc.)

Együttműködés a Magyarországi Evangélikus Egyházal

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évben szándéknyilatkozatot tett a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Elnöksége felé a szociális ellátások területén való hosszútávú együttműködésre vonatkozóan. A Magyarországi Evangélikus Egyház országos presbiteriumi határozatával döntött az Önkormányzattal való szociális területen történő együttműködés támogatásáról. 2021. évben együttműködési megállapodás jött létre az egyház, a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ és az Önkormányzat között, amelyben az egyház vállalta, hogy legkésőbb 2022. szeptember 1. napjától 24 új, örökös hajléktalan otthoni férőhelyet létesít és biztosít az Önkormányzat javára, az egyház által fenntartott intézményben. Erre azért volt szükség, mert a hajléktalan otthoni ellátás az Önkormányzat által működtetett, leromlott állagú épületben hosszú távon nem volt biztosítható. Az Önkormányzat a hajléktalan otthoni ellátás tekintetében 2022. szeptember 1. napjától az Evangélikus Egyházal és Diakóniai Központtal való ellátási szerződés megkötésével tesz eleget. Az együttműködési megállapodás további rendelkezései alapján az egyház vállalta, hogy legkésőbb 2023. január 1. napjától 20 új, örökös időszotthoni férőhely létesítését az Önkormányzat javára az egyház által fenntartott intézményben. Ez azért volt szükséges, mivel jogszabályváltozások miatt a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat által biztosított Időskorúak Gondozóháza szociális ellátás 2023. január 1. napjával megszüntetésre került, ezen okból az Önkormányzat az idősök otthona ellátás tekintetében az ellátási szerződés alapján tesz eleget.

VII. SZOCIÁLIS JÖVŐKÉP, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

Társadalmi kihívások és a problémákra adott szociálpolitikai válaszok

Idősödő társadalom kihívásai

- Magyarország korfája elöregedő, formája urna alakú, ez a fogyó népesség korfája – keskeny alapú, felfelé kissé szélesedő forma, amit a fiatalok arányának csökkenése, az idősök arányának növekedése okoz, magas születéskor várható átlagos élettartammal.
- Szombathely Megyei Jogú Városban az öregedési index folyamatos növekedést jelez. Az elmúlt években az index értéke 160 százalék körül mozgott, ami azt jelenti hogy 1 fő 0-14 éves korú fiatalra 1,6-1,7 fő 65 éves vagy idősebb személy jutott.
- Az elkövetkezendő éveket, évtizedeket tekintve nem mutatkozik pozitív irányú elmozdulás az öregedési index alakulásában, ezért a 65 év feletti idősödő népesség aránya tovább emelkedik a népességen belül. Az idősellátásban érintett egészségügyi és szociális intézményrendszer a megnövekedett igényekre nincs felkészülve.
- Az idősök egészségi állapotára jellemző a multimorbiditás fokozódása, több betegségtípussal rendelkeznek egyidejűleg. A romló egészségi állapotuk, saját lakókörnyezetükben jelentkező önálló életvitelüket érintő nehézségek miatt fokozottan rászorulnak a szociális ellátórendszer

elemeire (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás) és az egészségügyi ellátórendszerre, mivel otthonápolás lehetőségének hiányában kórházi elhelyezésre lesz szükségük.

- A családokban, és a szociális rendszer intézményeiben folyamatosan növekszik a demenciában szenvedő idősök aránya. A problémát fokozza, hogy főként a középsúlyos és súlyos fokú demens idősök száma emelkedik. A demencia jellegéből kifolyólag a természetes támaszrendszer, a család, illetve a szociális alapszolgáltatások közül a házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás nem képes kezelni a problémát.
- A nyugdíjak reálértéknek megőrzése a növekvő fogyasztói árak, energiaárak miatt nehézkes, ezért az idősök körében, természetes támaszok hiányában egyre többen vannak olyanok, akik anyagi nehézségekkel küzdenek, létminimumon élnek. Helyzetüket súlyosbítja a társtalanság, elmagányosodás érzése.
- Az idős generáció létszámának folyamatos növekedése szükségessé teszi a helyi tömegközlekedés fejlesztését a közszolgáltatásokhoz való könnyebb hozzáférés érdekében.

Intézkedések:

- A fiatalok és az idősök között fennálló generációs különbségek csökkentésének lehetséges eszköze az önkéntes munkavégzés népszerűsítése, ezáltal bevonni a fiatalokat az idősöket érintő segítő tevékenységek körébe. Az önkéntes munkavégzés rendszerének kibővítéséhez aktív, többoldalú együttműködés fenntartása szükséges a helyi for- és nonprofit szektor szereplőivel. Ennek érdekében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata elkészítette az Önkéntes Stratégia és Koncepcióját.
- Az idősöket érintő szociális alapszolgáltatások főként a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás szakmai színvonalának megőrzése, a szolgáltatások humán és tárgyi intézményi feltételeinek erősítése szükséges, hogy az idősök minél tovább meg tudják őrizni az önellátáshoz szükséges képességeiket, ne kényszerüljenek bentlakásos intézményi ellátás igénybevételére. Életpálya modellel és béren kívüli juttatással lehetséges a szociális szektorban a fluktuációt mérsékelni. Pályázatok segítségével fejleszteni lehet a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás eszközigenyt, valamint a szolgáltatást nyújtó szakemberek munkakörülményeit is.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás fejlesztése szükséges, mely nem kötelező feladat, de 2004. év óta biztosított a városban. Folyamatosan növekszik az igénybevétel, a riasztások száma, különösen balesetek, rosszgullétek miatt. Az idősök számának növekedése egyrészt növeli az ellátás iránti igényt, másrészt új funkciókkal történő kiegészítést, tehát technikai fejlesztést is indokol. Ilyenek pl.: a demenciával élő idősök elkóborlásának jelzése, megakadályozása; életfunkciók nyomon követése; a nem megfelelő fűtési rendszerből kiáramló szénmonoxid, illetve füst és tűz jelzése, stb. A szolgáltatás hatékonyabb működését kiegészítheti a kormány által indított Gondosóra program, amelyen keresztül a 65 év feletti idős ember szintén kaphat segítséget.
- Együttműködési megállapodás jött létre a Magyarországi Evangélikus Egyház, a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ és az Önkormányzat között, melynek értelmében az Időskorúak Gondozóháza szociális ellátás szerinti kötelező feladatainak az idősök otthona ellátás tekintetében az Önkormányzat az ellátási szerződés alapján tesz eleget. Ezáltal a korábban gondozóházi ellátásban részesülő idősök intézményi ellátása folyamatos és zavartalan maradt.
- Közösségfejlesztési céllal, az elmagányosodást megelőzendő az önkormányzat a 2022-2023-as években újraindította az „Aktív időskor Szombathelyen” programot, amely javítja az idősök életminőségét, fejleszti a természetes támasz rendszerüket, javítja a produktív szabadidő eltöltést.
- A társadalom előregedésével kapcsolatos kihívások enyhítésének egyik lehetséges módja a helyi fiatalok megtartása, az elvándorlás megakadályozása. Ennek érdekében az

Önkormányzat a rászoruló és tehetséges fiatalokat támogató társadalmi felzárkóztató és ösztöndíj programokat működtet. Fontos ezen programok sikerességének hosszú távú megőrzése, a szükséges finanszírozás biztosítása. A felzárkóztató és ösztöndíj programok célja a várossal szembeni lojalitás erősítése, a városban történő hosszú távú letelepedés ösztönzése.

- Az időskori demencia jelensége a szociális intézményrendszer szakemberei részéről speciális felkészülést igényel. Ahhoz, hogy a szakemberek adekvát válaszokat tudjanak adni a demenciában szenvedő idősök ellátására, szükséges a szakemberlétszám növelése, továbbképzések szervezése, a nappali ellátás speciális szükségletekhez történő igazítása, a tartós bentlakásos intézményrendszer fejlesztése, a demens férőhelyek számának növelése az idősök életminőségének javításához, a családok tehermentesítéséhez.
- Demens betegeket gondozó családok támogatását szolgáló programok szervezése (Alzheimer Café), pszichológus általi segítségnyújtás, önszorgító jelleggel sorstársi közösségek létrehozása. Szükség esetén személyes tanácsadó szolgáltatás biztosítása. A demenciával élő személyek gondozása lelki és fizikai terhet ró az őket gondozó családtagokra, melynek következtében a család, mint közösség megrendül. A demenciával kapcsolatos információk hiánya miatt még ma is idegenkedve fogadja a társadalom a demenciával élő embert, gyakori az elszigetelődés és kirekesztődés.

Krízishelyzetbe került egyénekek, családokkal kapcsolatos kihívások

- Az energiaválság és a folyamatosan emelkedő infláció hatására a jövedelmek reálértéke csökken, ugyanazon fogyasztási egység megvásárlásához több bevételre van szükség. Emiatt egyének, családok, különös tekintettel a gyermekes családokra, kerülnek krízishelyzetbe.
- A családsegítést végző szakemberek és intézmények visszajelzései alapján a mikroszinten jelentkező szociális problémák összetétele, jellege megváltozott, a korábbi időszakhoz képest komplexebbé vált. A megélhetési problémák mellett családon belüli konfliktusok, napi szintű életviteli nehézségek, egészségi állapotromlás is jelentkezett az érintett családok esetében.
- A munkahely elvesztése, a részmunkaidő bevezetése, vagy a megnövekedett betegállomány időtartama miatt kieső jövedelem következtében krízishelyzetbe került családoknál a lakhatás biztosítása is veszélybe kerülhet, mivel a lakhatással kapcsolatos költségek kifizetése problémát okozhat. Ezen okból az önkormányzati bérletrendszer fejlesztésére, bővítésére fokozott figyelmet kell fordítani.
- A krízishelyzetbe került családok tagjai nem minden esetben rendelkeztek a problémák megoldásához szükséges használható megküzdési stratégiákkal, melynek következtében, az intézmények visszajelzései alapján növekszik az aktív korúak körében előforduló pszichiátriai és szenvedélybetegségek aránya.

Intézkedések:

- Az egyének, családok körében bekövetkezett krízishelyzetek következményeire a szociális ellátórendszer elemeinek, főként a pénzügyi és természetbeni ellátásoknak hatékonyan kellett reagálnia. Az igazságosság és esélyegyenlőség, mint szociálpolitikai értékek megvalósulása érdekében az önkormányzat módosította a diszkrecionális típusú rendkívüli települési támogatás mértékét. A változtatással a támogatást igénybe vevők köre kiszélesedett, a támogatás odaítélése igazságosabbá vált.
- Az energiaválság megjelenésével az önkormányzat két új segélyezési formát vezetett be (gázártámogatás, villamos-energia támogatás), megelőzve ezzel az egyének és családok megnövekedett energiaárak miatti eladósodását, életszínvonal csökkenését. Az önkormányzat a 2023. évtől ismételtén bevezette a piaci vásárlási utalványt, mint természetbeni támogatást. A maximum 30.000 Ft értékben adható támogatás hozzájárul a szociálisan rászoruló rétegek mindennapi vásárlási terheinek csökkentéséhez.

- A családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújtó intézmények szakmai színvonalának megőrzése szükséges, a szolgáltatások humán és tárgyi intézményi feltételeinek erősítése indokolt. Napjainkban fokozottan jelentkezik a családsegítésbe bekerült személyek, családok természetes támasz hálójának elégtelensége. A nem megfelelő interperszonális kapcsolatok miatt a családok az intézményekben dolgozó szakemberekhez fordultak segítségért.
- A hátrányos helyzetű, átmeneti krízishelyzetbe került gyermekes családok átmeneti lakhatására nyújt megoldást a Családok Átmeneti Otthona. Az intézményből kikerülést követően a szakemberek visszajelzései alapján ezeknek a családoknak a lakhatása szinte teljes mértékben megoldatlan. A helyzetet nehezíti, hogy fokozott igény jelentkezik az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások iránt, a társadalom többi rászoruló tagja részéről. Mivel a bérbe vehető lakások száma alacsony, a kereslet viszont magas, ezért az önkormányzat előremutató válaszként létrehozta a Szombathelyi Községi Bérlakás Rendszert (KBR), melynek segítségével a kiutalható bérlakások számát magántulajdonban lévő lakásingatlanok bérleti konstrukcióval történő bevonásával kívánja növelni. Az elmúlt 2 évben megduplázódott a KBR rendszerbe bevont lakások száma, ezáltal még több lakás vált szabaddá az önkormányzati bérlakások közül.
- A krízishelyzetbe került családok, gyermekek számára továbbra is erősíteni kell a közösségi szociális munka területén azokat a közösség tereket, ahol az érintettek védett módon, produktívan, devianciáktól mentesen tudják eltölteni szabadidejüket. Különösen fontos a problémákkal küzdő családok számára azoknak a közösségi programoknak a megszervezése, melyeken keresztül képesek természetes támasz hálójukat kiszélesíteni, tapasztalataikat, gondjaikat a sorsközösség tagjaival megosztani, ezáltal coping stratégiáikat fejleszteni.
- Pályázati programok, hazai és nemzetközi források bevonásával további gazdaságélénkítő beruházások ösztönzése szükséges, hogy Szombathely meg tudja őrizni regionális, és megyei gazdasági vezető szerepét, csökkentve ezzel a családokban jelentkező munkanélküliséget, az elvándorlást, és a hiányszakmákban a szakemberhiányt. A közelmúltban több nagy volumenű ipari beruházás valósult meg a városban, fejlődnek a közlekedési csomópontok és útvonalak, új kerékpárutak létesültek. a multinacionális cégek befektetési szándéka folyamatos, amely kedvez a teljes foglalkoztatottság eléréséhez.

Hajléktalan ellátással kapcsolatos kihívások

- Az elmúlt évtizedben megváltozott a Szombathely Megyei Jogú Városban élő hajléktalanok szocio-demográfiai összetétele, ennek következtében a szociális szükségleteik is. A korábbiakhoz képest sokkal nagyobb arányban vannak jelen az ellátórendszerben azok a sokproblémás (pszichiátriai-/szenvedélybeteg, fogyatékkal élő, idős, krónikus beteg etc.) hajléktalan emberek, akik önmagában a szociális munka eszközeivel nem elláthatóak.
- Az infrastrukturális feltételek szűkössége miatt nem áll rendelkezésre olyan alacsony küszöbű elhelyezési lehetőség, ahol - különösen a téli krízisidőszakban - a sokproblémás ügyfelek ellátása, elhelyezése biztosított lenne.
- A hajléktalan ellátás területén működtetett intézmények felújításra szorulnak, a közüzemi hálózatok (fűtés, víz, villany) cseréje több esetben szükségessé vált.
- A hajléktalanok elhelyezése krízisidőszakban nehézkes, maximális kapacitással működik a téli időszakban.

Intézkedések:

- A megváltozott szocio-demográfiai összetételű hajléktalan személyek speciális szükségleteinek hatékonyabb kielégítése, valamint szolgáltatás infrastrukturális színvonalának bővítése érdekében az önkormányzat és az Evangélikus Egyház között szakmai együttműködés jött létre, melynek keretében az egyház 24 fő hajléktalan személy részére hajléktalan otthoni

elhelyezést biztosított a Kolozsvár utcai leromlott állagú épület bezárását követően. A nonprofit szektor tagjai, az egyházak, jellegükből adódóan rugalmasak, rövid időn belül alkalmazkodnak a megváltozott szociális igényekhez, társadalmi elvárásokhoz.

- A hajléktalanok utógondozásának céljára szolgáló kiléptető lakások (piaci-, önkormányzati bérlet) jelenleg nem rendelkeznek normatív támogatással. Ezekben a lakásokban élő egyének/családok többsége hosszú távon úgy képes megtartani önálló lakhatását, ha a szükségleteikhez és állapotukhoz igazodó mértékű szociális munkás támogatás biztosított részükre. Az utógondozás rendszerében rejlő finanszírozási nehézségek, és megoldási lehetőségek jövőbeni átgondolása javasolt.

Pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátásával kapcsolatos kihívások

- A pandémia megszűnésével, a újonnan jelentkezett energiaválság miatti anyagi problémák és jövőbeni létbizonytalanság érzete miatt növekszik a pszichiátriai és szenvedélybeteg ellátottak száma, kiemelten a nappali ellátásokban ellátottak esetében. A természetes támasz rendszerük elégtelen, társas kapcsolataik beszűkültek, szorongásuk fokozódik.
- A pszichiátriai kórképek mellé az intézményi ellátottnál más, komplex problémák is jelentkeznek, úgymint krónikus betegségek, életvezetési problémák, egzisztenciális kiszolgáltatottság, társadalmi kirekesztettség, feleslegessé válás érzése.
- A szenvedélybetegek körében legjelentősebb a társadalmi izoláció, interperszonális kapcsolataikat, családi kötődésüket elveszítik, a kábítószeres használat által viselkedésük kiszámíthatatlanná válik. Társadalmi kirekesztettségük elmagányosodással és gyakran szuicid magatartásformákkal, depresszióval párosul. A szintetikus kábítószeres térnyerése növekszik, amely különös veszélyt jelent a szerhasználó, problémás fiatalok számára.
- A pszichiátriai és szenvedélybetegeket ellátó intézmények visszajelzései alapján a pszichiátriai kórképek és a szenvedélybetegségekhez kapcsolódó devianciák (túlzott alkoholfogyasztás, dizájn drogok térnyerése, szorongásoldó gyógyszerek fogyasztása) egyre fiatalabb életkorban jelennek meg, ezáltal ezek a fiatalok kirekesztődnek a munkaerőpiacról és ráutalttá válnak az egészségügyi és szociális ellátórendszerre.

Intézkedések:

- A nappali ellátás keretében célzott programelemekkel segíteni a pszichiátriai és szenvedélybetegek önálló életvitelének javítását, a pénzkezelést, a problémamegoldó képességük fejlesztését. A csoportterápiákon kívül fontos az egyéni esetkezelés biztosítása is, ezáltal célzottabb válasz adható az egyén problémáira, mivel az anamnézis felvétel részletes, személyre szabott.
- Az Önkormányzat új szociális támogatási formák bevezetésével és a jogosultsági feltételek kiszélesítésével segíti a krízishelyzetbe került egyéneket és családokat az anyagi terhek enyhítésében.
- Önszorgító csoportok szerepeinek további erősítése annak érdekében, hogy az alacsonyküszöbű szolgáltatásból kikerülő absztinens szenvedélybeteg személy sorstársaitól kapjon segítséget, a szermentesség hosszú távú megtartásához.
- Kliensközpontú, komplex rehabilitációs programok kidolgozása, különös figyelemmel a marginalizált szenvedélybetegek speciális szükségleteire. Krízisközpontok létrehozásával, a rendszerszemléletű szociális munka eszközeivel felszínre hozhatóak a szerhasználat háttérben megjelenő okok, összefüggések, már kora gyermekkorától kezdve.
- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által működtetett Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) lehetőséget nyújt a szenvedélybeteg ellátás terén tevékenykedő szervezeteknek, intézményeknek, szakembereknek az aktív együttműködésre, szakmai tapasztalatcserére, prevenció célú programok megvalósítására.

Fogyatékkal élők

- Mivel a fogyatékkal élő személyek családban történő ellátása speciális feladatokat jelent a családtagok számára, ezért fontos, hogy a fogyatékkal élő személyeket gondozó családok terhei csökkenjenek.
- A társadalom tagjai részéről a fogyatékkal élő személyekkel szemben jelentkező negatív diszkrimináció és előítéletek nagymértékben kihatnak a fogyatékos személyek sikeres társadalmi beilleszkedésére, és életminőségük alakulására.
- A lezajlott pandémiás időszak tovább szűkítette a fogyatékkal élők társadalmi részvételét és személyközi kapcsolataikat, az energiaválság és a háborús konfliktusok pedig tovább növelik a célcsoport szorongását és anyagi kiszolgáltatottságát.
- A fizikai akadálymentesség területén folyamatos előrelépések tapasztalhatóak, azonban továbbra is vannak olyan közintézmények, amelyek nem akadálymentesek, vagy a hétköznapi közlekedésben is problémát okoz a célokhoz eljutás a fogyatékkal élő személy számára.
- Áttekintve a szociális szolgáltatások jelenlegi rendszerét Szombathelyen megállapítható, hogy az autizmus spektrum zavarral élők nappali ellátása nem biztosított önálló intézményi keretek között. A szakemberek véleménye szerint 15- 20 fő tekintetében azonnali ellátási igény mutatkozik, amely létszám 5 éves távlatban várhatóan nagyságrendi növekedést fog mutatni.

Intézkedések:

- Az érintett családok tehermentesítése megvalósulhat a fogyatékkal élők részére biztosított panziószerű ellátás bevezetésével, valamint az önálló lakhatás támogatásával, fizikai akadálymentesítés megvalósításával annak érdekében, hogy az önálló életvitel számukra is elérhető cél legyen.
- A lakosságot a fogyatékkal élőkhez „közelebb kell hozni”, érzelmi, gondolati akadálymentesítéssel. Szemléletformáló programok bevezetésével, az önkormányzat által szervezett, sikeres érzékenyítő programok folytatásával, a társadalmi szereplők, a civil szektor minél szélesebb körének bevonásával lehet eredményes a fogyatékkal élők társadalmi integrációja.
- Az autisták ellátását végző intézmény kialakítása lehetséges jövőbeni fejlesztési irány lehet az ellátórendszerben.
- A 2022. évtől Szombathelyen a helyi autóbusz közlekedést új cég bonyolítja az önkormányzat által megkötött szerződés értelmében. A társaság autóbuszai akadálymentesek, teljes mértékben alkalmasak mozgáskorlátozott személyek szállítására.

VIII. ZÁRADÉK

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció 2023. évi felülvizsgálatát Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Szociális és Lakás Bizottsága a 210/2023. (IX.27.) SzLB. sz. határozatával hagyta jóvá.

 /: Dr. Nemény András :/
polgármester